

PLANUL BUGETAR-STRUCTURAL NAȚIONAL PE TERMEN MEDIU

2025-2031

Octombrie 2024

CUPRINS

1.	INTRODUCERE.....	3
2.	SUSȚINEREA POLITICĂ ȘI PROCESUL DE CONSULTARE ȘI COMPLEMENTARITATEA CU FONDURILE UE.....	5
2.1.	Fondurile structurale și de coeziune.....	5
2.2.	Politica Agricolă Comună	8
2.2.1.	Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)	8
2.2.2.	Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA).....	8
2.2.3.	Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime.....	9
2.3.	Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)	9
3.	PREZENTARE GENERALĂ A ANGAJAMENTULUI BUGETAR-STRUCTURAL	12
4.	IPOTEZELE MACROECONOMICE	15
4.1.	Cadrul macroeconomic recent	15
5.	PROIECȚIILE BUGETARE ȘI STRATEGIA FISCALĂ	20
5.1.	Politica bugetară existentă.....	20
5.2.	Proiecții bugetare pentru perioada 2025 - 2031	21
5.3.	Reforma veniturilor și a cheltuielilor bugetare.....	30
6.	PROIECȚII PRIVIND DATORIA PUBLICĂ.....	59
6.1.	Scenarii privind datoria publică	61
7.	REFORME ȘI INVESTIȚII CARE SUSȚIN EXTINDEREA PERIOADEI DE AJUSTARE	62
7.1.	Reforme. Explicarea modalității de contribuire a reformelor și investițiilor la extinderea perioadei de ajustare.....	62
7.1.1.	Reforma 1: Reforma fiscală.....	64
7.1.2.	Reforma 2: Reforma impozitării microîntreprinderilor.....	65
7.1.3.	Reforma 3: Reforma Administrării impozitelor și taxelor	66
7.1.4.	Reforma 4: Reforma sistemului de cheltuieli al operatorilor economici de stat/ locali	69
7.1.5.	Reforma 5: Restructurarea sistemului de cheltuieli publice.....	70
7.1.6.	Reforma 6: Reforma salariului minim.....	72
7.1.7.	Reforma 7: Reforma sistemului de salarizare în sectorul public.....	73
7.1.8.	Reforma 8: Reforma pensiilor.....	74
7.1.9.	Reforma 9: Reforma pensiilor speciale.....	75

7.1.10. Reforma 10: Reformarea sistemului de finanțare a mediului de afaceri. Atragerea de investitori.....	76
7.2. Informații privind alte reforme și investiții avute în vedere în perioada de implementare a Planului Bugetar-Structural pe termen mediu.....	77
7.2.1. Combaterea efectelor schimbărilor climatice în agricultură	77
7.2.2. Investiții în tranziția verde, digitalizare, tehnologizare în vederea creșterii competitivității industriei	83
8. INFORMAȚII PRIVIND DATORIILE IMPLICITE ȘI CONTINGENTE	88
8.1. Garanții guvernamentale	88
9. REFORME ȘI INVESTIȚII PENTRU COMBATEREA DEZECHILIBRULUI EXCESIV	88
9.1. Contribuția reformelor și investițiilor la ajustarea dezechilibrului macroeconomic extern	88
9.2. Contribuția reformelor și investițiilor la ajustarea deficitului bugetar	90
Anexe	98
Tabelul 1a: Angajamentul Bugetar	98
Tabelul 1b: Principalele variabile macroeconomice.....	98
Tabelul 2: Scenariul macroeconomic	99
Tabelul 3: Ipoteze externe	101
Tabelul 4: Proiecții bugetare	102
Tabelul 5: Impactul estimat al măsurilor discreționare privind veniturile	104
Tabelul 6: Măsuri indicative privind veniturile și cheltuielile prevăzute în plan	106
Tabelul 7a: Proiecții privind datoria și soldul global și principalele ipoteze subiacente	107
Tabelul 7b: Proiecțiile privind datoria și principalele variabile de criză, scenarii deterministe și simulări stocastice .	108
Tabelul 7c: Proiecții privind datoria publică și soldul global și ipotezele subiacente (scenariul baseline).....	109
Tabelul 7d: Proiecții privind datoria și ipoteze suplimentare.....	109
Tabelul 8: Reforme și investiții care stau la baza prelungirii perioadei de ajustare	110
Tabelul 9: Alte reforme și investiții.....	117
Tabelul 10: Nevoile de investiții	118
Tabelul 11: Reforme și investiții pentru combaterea dezechilibrelor excesive – plan de măsuri corective.....	119

1. INTRODUCERE

Legislația revizuită de reformare a cadrului de guvernanță economică al UE a intrat în vigoare la 30 aprilie 2024. Reformele abordează deficiențele cadrului anterior, simplificându-l și sporindu-i transparența și eficacitatea și asigurând o mai mare implicare la nivel național și o mai bună punere în aplicare.

Cerințele din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) conform cărora deficitul public nu ar trebui să depășească 3% din PIB și datoria publică să nu depășească 60% din PIB nu au fost modificate. În cazul în care un stat membru nu îndeplinește aceste cerințe, trebuie să aibă loc o ajustare a finanțelor publice într-o perioadă de ajustare de patru ani, **care poate fi prelungită la șapte ani** dacă țara se angajează să pună în aplicare reforme structurale sau investiții publice care pot stimula creșterea economică și consolida sustenabilitatea fiscală, împreună cu alte criterii.

Odată cu această reformă, programele de convergență anterioare și programele naționale de reformă sunt înlocuite cu noul **Plan Bugetar-Structural pe Termen Mediu (PBSTM)**, care, de regulă, urmează să fie prezentat o dată la patru ani. Prin aceste planuri statele membre își vor stabili traiectoriile de cheltuieli și reformele și investițiile prioritare pentru următorii ani. Rapoartele anuale de progres vor fi prezentate pe perioada acoperită de PBSTM.

Acest plan constituie prima ediție a Planului Bugetar-Structural pe Termen Mediu (PBSTM) al României. Acest plan a fost elaborat în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 2024/1263 al Consiliului și Regulamentul (CE) nr. 1467/97 al Consiliului, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) nr. 2024/1264 al Consiliului (Regulamentul). Documentul este în conformitate cu orientările Comisiei Europene furnizate în comunicarea acesteia nr. C/2024/3975.

Guvernul României își propune accelerarea implementării **investițiilor publice** finanțate prin Politica de Coeziune în valoare de 46 miliarde Euro, precum și prin Mecanismul de Redresare și Reziliență (MRR) în valoare de 29,7 miliarde Euro, care împreună creează efectul sinergic al unei creșteri economice sustenabile. De asemenea, Guvernul României propune **susținerea sectorului privat** prin scheme de ajutor de stat orientate în principal spre industria prelucrătoare care pot fi valorificate de investitorii străini sau autohtoni, cu efect benefic asupra economiei naționale prin stimularea creșterii economice.

Începând din aprilie 2020, România se află în procedura de deficit excesiv (PDE), în condițiile depășirii, în anul 2019, a limitei de 3% pentru deficitul bugetar, stabilită în cadrul Pactului de stabilitate și creștere (PSC). PDE a fost inițiată prin propunerea Comisiei Europene (CE) din martie 2020, înainte de activarea clauzei generale derogatorii la nivelul UE.

În recomandarea sa din iunie 2021 formulată în temeiul articolului 126 alineatul (7) din TFUE, Consiliul a recomandat României să își reducă deficitul total la 8,0% din PIB în 2021, la 6,2% din PIB în 2022, la 4,4% din PIB în 2023 și la 2,9% din PIB în 2024. Această reducere era coerentă cu o rată de creștere nominală a cheltuielilor publice primare nete de 3,4% în 2021, de 1,3% în 2022, de 0,9% în 2023 și de 0,0% în 2024.

În 2023, deficitul bugetar conform datelor publicate de Eurostat a înregistrat un nivel de 6,5% din PIB, cu 2,1 puncte procentuale peste ținta stabilită de Consiliu, de 4,4% din PIB, iar planificarea

bugetară pe anul 2024 vizează, conform recentei rectificări bugetare, un deficit bugetar de 6,9% din PIB.

Conform recomandării Comisiei Europene din iunie 2024 (COM(2024) 623 final), România trebuie să limiteze creșterea cheltuielilor primare nete la o rată compatibilă cu reducerea deficitului public către valoarea de referință de 3% din PIB prevăzută în tratat și să mențină datoria publică la un nivel prudent pe termen mediu.

În scopul înlăturării elaborării PBSTM 2025-2028, Comisia Europeană a transmis României, la 20.06.2024 (C(2024) 4457 final), traiectoria de referință a cheltuielilor primare nete care ar asigura o ajustare a deficitului bugetar către valoarea de referință prevăzută de TFUE.

Prezentul plan prezintă angajamentul României de reintrare pe o traiectorie de ajustare a deficitului bugetar începând cu anul 2025, precum și reformele și investițiile care stau la baza acestei construcții bugetare precum și la extinderea perioadei de timp pentru ajustarea deficitului bugetar pentru o perioadă de 7 ani.

Obiectivele urmărite de Planul Bugetar-Structural pe Termen Mediu sunt:

- a) **Consolidarea sustenabilității finanțelor publice ale României** pentru perioada 2025-2031 cu încadrarea în valoarea prevăzută în TFUE privind deficitul bugetar de 3% din PIB și înscrierea datoriei publice pe o traiectorie descendentă sub 60% din PIB pe perioada de analiză;
- b) **Asigurarea unei traiectorii de ajustare a deficitului bugetar** pentru o perioadă de 7 ani având ca punct de pornire un deficit bugetar estimat de 7,9% pentru anul 2024 și ca punct de sfârșit anul 2031 cu un deficit bugetar de 2,5% din PIB;
- c) **Un nou model de finanțe publice al României începând cu anul 2029**, respectiv de asigurare a finanțării cheltuielilor curente din veniturile din economia națională întrucât, prin PBSTM, soldul activității de funcționare va fi echilibrat (zero) în anul 2029, deficitul bugetului general consolidat fiind generat doar de cheltuielile cu investițiile;
- d) **Asigurarea unui ritm anual de investiții publice** pentru a asigura absorbția integrală a fondurilor europene alocate prin Politica de Coeziune de 46 miliarde Euro, precum și prin Mecanismul de Redresare și Reziliență de peste 29,7 miliarde Euro, care corespunde cu implementarea unui volum de investiții de peste 7,9% din PIB în anul 2025, 7,7% din PIB în anul 2026, 6,5% din PIB în anul 2027, pentru ca, în ultima parte a PBSTM, ritmul mediu anual al investițiilor să fie de peste 5% din PIB;
- e) **Asigurarea predictibilității sistemului fiscal pentru perioada 2025-2031** întrucât veniturile curente ale bugetului general consolidat cresc de la 29,59% din PIB în anul 2024 la 31,12% în anul 2031 determinate de implementarea jaloanelor 207, 208 și 231 din PNRR privind reforma fiscală cu un impact bugetar estimat la cel puțin 1,1% din PIB pentru anul 2025, net de impactul majorării plafonului neimpozabil pentru veniturile din pensii, dar și implementării măsurilor privind mai buna colectare a veniturilor bugetare care determină o creștere a veniturilor curente cu 0,5% din PIB începând cu anul 2026;

2. SUSȚINEREA POLITICĂ ȘI PROCESUL DE CONSULTARE ȘI COMPLEMENTARITATEA CU FONDURILE UE

Planul Bugetar-Structural Național pe Termen Mediu a fost prezentat în dezbatere publică în data de 16 octombrie a.c. în Consiliul Național Tripartit. Deasemenea, în data de 25 octombrie a.c. a avut loc consultarea cu reprezentanții mediului de afaceri la sediul Ministerului Finanțelor, precum și cu structurile asociative ale autorităților publice locale în sistem videoconferință, ocazie cu care au fost prezentate:

- a) **contextul macroeconomic al elaborării PBSTM în perioada 2025-2031**, respectiv evoluția PIB, evoluția ratei de creștere economică, evoluția ratei inflației, evoluția datoriei publice;
- b) **traectoria de ajustare bugetară în perioada 2025-2031 pentru:** cheltuielile primare nete, sold primar structural, sold bugetar calculat conform Sistemului european de conturi (ESA);
- c) **evoluția volumului cheltuielilor publice în perioada 2025-2031;**
- d) **reforme propuse prin PBSTM;**
- e) **investițiile/sprijinul mediului de afaceri** pentru susținerea producției industriale și pregătirea trecerii la tranziția verde și digitalizare a industriei românești;
- f) **reformarea sistemului de finanțare pentru sprijinul mediului de afaceri** în vederea creșterii performanței acestuia;

PBSTM a fost aprobat prin memorandum în ședința Guvernului României din data de 23 octombrie 2024 prin care Ministerul Finanțelor a fost mandatat să transmită oficial PBSTM.

Planul Bugetar-Structural Național pe Termen Mediu pentru perioada 2025-2031 a fost publicat pe site ul Ministerului Finanțelor în data de 25 octombrie 2024.

În ceea ce privește complementaritatea cu fondurile europene, putem menționa că bugetul Uniunii Europene și bugetul național al României sunt interconectate în cadrul proiectelor majore de infrastructură, dezvoltare rurală și reforme structurale, însă succesul utilizării fondurilor europene depinde de gestionarea eficientă a fondurilor europene și a fondurilor alocate prin bugetul general consolidat al României. Pentru a promova dezvoltarea durabilă și echilibrată este necesară utilizarea de fonduri naționale și europene în mod eficient pentru a genera investiții, creștere economică și crearea de noi locuri de munca. Începând cu 2007, România a beneficiat de fonduri europene ca stat membru al Uniunii Europene, având acces la sume importante destinate dezvoltării economice și sociale, fondurile fiind alocate prin diverse mecanisme, cum ar fi fondurile structurale și de coeziune, politica agricolă comună și alte programe de finanțare ale UE.

2.1. Fondurile structurale și de coeziune

În Cadrul Financiar Multianual 2021-2027, României i-au fost alocate fonduri în cadrul Politicii de Coeziune (PC) în valoare de 31,35 miliarde de Euro (prețuri curente, inclusiv cooperarea teritorială europeană).

Un mix format din aceste fonduri și de la bugetul de stat, va sprijini dezvoltarea României pentru a deveni o țară europeană competitivă și digitalizată, adaptată la schimbările climatice globale, accesibilă și conectată, furnizând servicii publice de calitate pentru cetățenii săi.

Cadrul legal aferent 2021 - 2027 privind **fondurile structurale și de coeziune** vizează domenii esențiale pentru gestionarea fondurilor europene nerambursabile și anume:

- a) **stabilirea cadrului instituțional;**
- b) **descrierea fluxurilor financiare;**
- c) **eligibilitatea cheltuielilor și prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor.**

Prin acesta s-a asigurat o abordare unitară în punctele cheie ale sistemelor de management și control, astfel încât beneficiarii de fonduri europene să poată să depună proiectele într-un cadru procedural predictibil și considerabil simplificat.

În perioada de programare 2021-2027, imaginea alocărilor de la UE prin Politica de Coeziune și cofinanțarea națională, se regăsește în Figura nr.1 de mai jos, pentru programe specifice și programe regionale.

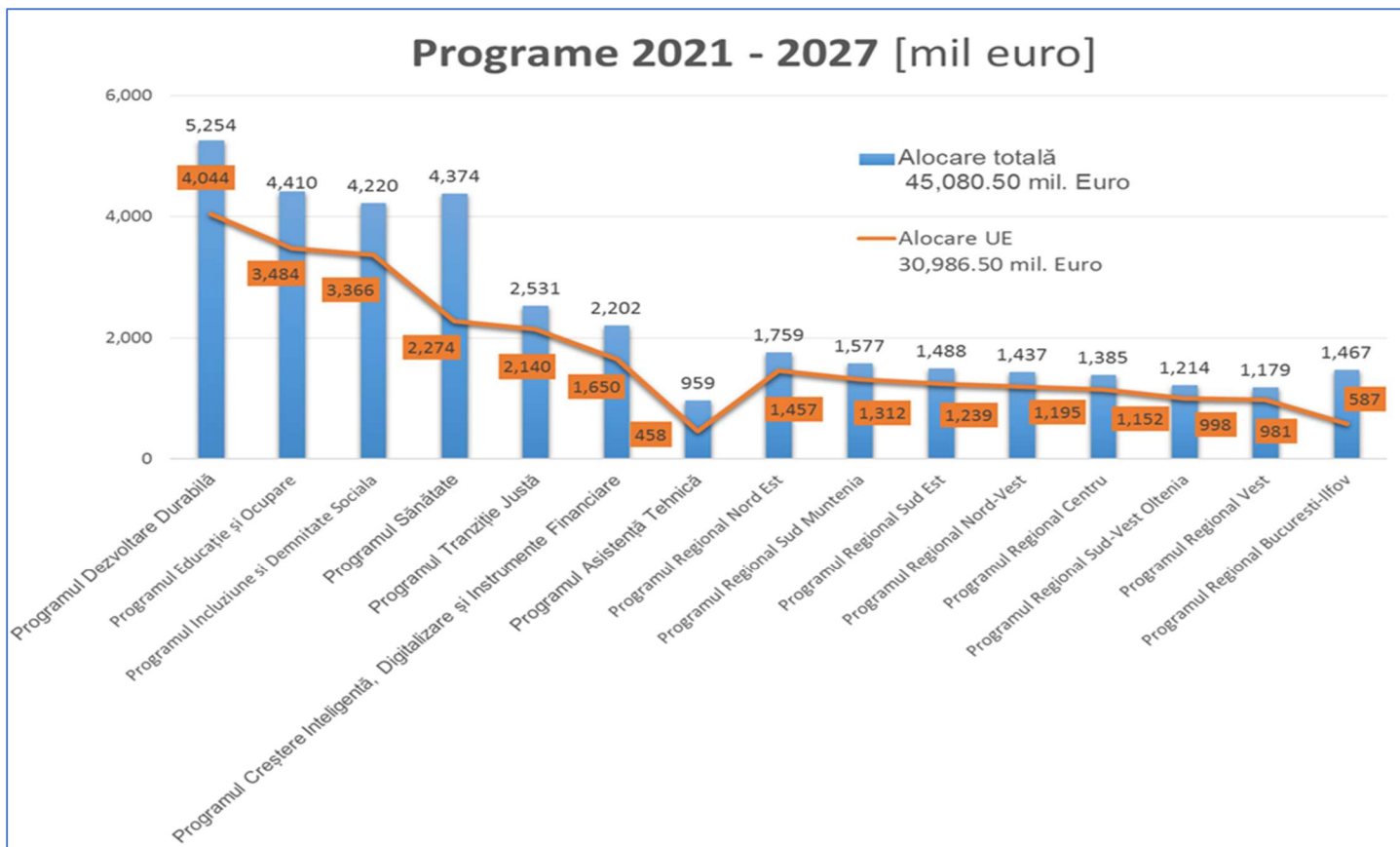

Figura nr.1: Repartizarea pe programe operaționale a fondurilor UE alocate în perioada de programare 2021-2027

La fondurile din Figura nr.1 se adaugă sumele alocate de UE pentru Programul Transport în valoare de 4,650 miliarde Euro, la care cofinanțarea națională este de 4,975 miliarde Euro. Suplimentar, alocarea din Programele Regionale este de 2,564 miliarde Euro de la UE, plus 392 milioane Euro din bugetul de stat.

În perioada de programare 2021-2027, cele mai importante fonduri europene au fost alocate pentru proiectele de infrastructură, respectiv pentru infrastructura de transport, suma fiind de peste

9,6 miliarde Euro. Pentru infrastructura de apă-canalizare suma a fost de peste 5,2 miliarde Euro, iar investițiile în resursa umană au vizat alocări de peste 4,3 miliarde Euro, iar un buget de peste 5 miliarde Euro a fost alocat programului operațional al sănătății.

Dezvoltarea regională beneficiază de fonduri UE de peste 8,9 miliarde Euro pentru a susține comunitățile locale să aibă acces la standarde de locuri și de calitate a vieții cele mai adecvate, dar și să li se asigure accesibilitatea la rețeaua națională de transport pentru a facilita creșterea economică și competitivitatea pe plan european.

Valoarea totală alocată pentru programele operaționale aferente perioadei de programare 2021-2027 (specifice și regionale) este de 45.081 milioane Euro, din care fonduri UE 30.987 milioane Euro.

Principalele măsuri pentru creșterea gradului de absorbție dar și pentru operaționalizarea programelor sunt:

- asigurarea predictibilității calendarului de lansări la nivel de program pentru beneficiari, astfel încât să se prevină și eventuale suprapuneri de apeluri cu aceeași tematică în perioade similare de timp;
- asigurarea resurselor necesare pentru evaluarea și selecția proiectelor;
- simplificarea modalității de evaluare a proiectelor;
- simplificarea criteriilor de eligibilitate ale solicitanților de fonduri externe nerambursabile, acestea făcând obiectul unei declarații unice a solicitantului care se depune odată cu cererea de finanțare;
- evaluarea conformității administrative este complet digitalizată;
- evaluarea tehnico-financiară se realizează pe baza unui număr redus de criterii și a subcriteriilor, astfel încât acestea să permită o selecție mai rapidă, parțial digitalizată și automatizată prin interoperabilitatea diferitelor sisteme informatice care asigură furnizarea de informații despre situația juridică și financiară a potențialilor beneficiari;
- posibilitatea stabilirii unui prag de excelență, care să permită selecția de proiecte de înaltă calitate într-o perioadă scurtă de timp;
- accelerarea implementării și valorificării măsurilor de interoperabilitate și colaborare între autorități pentru creșterea eficienței și simplificării activităților de verificare a condițiilor de eligibilitate, prin schimbul de informații între autorități, cu efecte pozitive în ceea ce privește reducerea sarcinii administrative a solicitanților de fonduri în etapa de evaluare, selecție și contractare a proiectelor.

Fondurile structurale și de coeziune urmăresc câteva obiective majore pentru România și anume:

- a) **dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport**, mai ales prin dezvoltarea coridoarelor de transport transeuropene și conectivitatea localităților urbane cu rețelele de transport transeuropene;
- b) **dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de utilități publice**, în special infrastructura de apă și canalizare pentru a crește standardele de viață și de locuire ale populației;

- c) **investiții în infrastructura de educație și de sănătate** pentru a susține dezvoltarea marilor servicii publice precum și în calitatea resurselor umane care deservește aceste servicii publice;
- d) **Investiții în resursele umane pentru a asigura tranziția ușoară către piața muncii și a dobândi competențe profesionale** pentru angajați;
- e) **Investiții în dezvoltarea de infrastructură locală necesară populației urbane** pentru a asigura creșterea calității vieții precum și standard de locuire adecvate.

Beneficiile fondurilor de coeziune în economie au fost multiple. Fondurile structurale și de coeziune (ESI) au oferit o valoare adăugată europeană reală prin investiții adaptate care au stimulat creșterea economică și dezvoltarea. Fondurile ESI au reprezentat un răspuns în prima linie la pandemia de coronavirus și la impactul geopolitic și vor continua să joace un rol esențial pentru o creștere echitabilă și pentru redresarea economică a României.

2.2. Politica Agricolă Comună

România are ca prioritate elaborarea și implementarea unei politici agricole (PAC) adecvate pentru cetățeni și fermieri, pentru sprijinirea creșterii competitivității agroalimentare și a dezvoltării durabile a sectorului rural, în condiții de siguranță alimentară și mediu înconjurător protejat, gestionate de un sector public eficient și responsabil.

Cu ajutorul fondurilor UE primite prin Cadrul Financiar Multianual 2021-2027 și a reformelor și investițiilor prinse în Planul Național de Redresare și Reziliență, România își propune implementarea unor măsuri destinate dezvoltării unui sector agricol rezilient, durabil și competitiv.

2.2.1. Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)

Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală urmărește susținerea dezvoltării mediului rural, atât pe seama susținerii fermierilor prin alocări de fonduri destinate înființării de culturi agricole, cât și a industriei prelucrătoare, în special pe seama susținerii prelucrării și procesării produselor agricole, dar și dezvoltarea infrastructurii rurale prin alocări de fonduri pentru infrastructura de utilități publice și drumuri comunale.

Alocarea financiară din FEADR în perioada 2021-2027 pentru dezvoltare rurală este de 6.983 milioane Euro. La aceasta se adaugă o finanțare din Mecanismul de Redresare și Reziliență în valoare de 703,2 milioane Euro. Alocarea FEADR nu include plățile directe pentru agricultură alocate sub formă de subvenții.

2.2.2. Fondul European de Garantare Agricolă (FEAGA)

FEAGA finanțează următoarele cheltuieli în mod direct și în conformitate cu dreptul Uniunii:

- promovarea produselor agricole, efectuate fie direct de către Comisie, fie prin intermediul unor organizații internaționale;
- măsuri luate în conformitate cu legislația comunitară pentru a asigura conservarea, caracterizarea, colectarea și utilizarea resurselor genetice în agricultură;

- crearea și întreținerea sistemelor informatice de contabilitate pentru agricultură;
- sistemele de investigare agricolă, inclusiv investigațiile privind structura exploatațiilor agricole.

În Cadrul Financiar Multianual 2021 - 2027, România beneficiază de o alocare în valoare de 13.628,4 milioane Euro.

2.2.3. Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime

Programul pentru Acvacultură și Pescuit 2021-2027 beneficiază de o alocare de 232,07 milioane Euro, din care 162,45 milioane Euro contribuție UE și 69,62 milioane Euro contribuția publică națională și are în vedere valorificarea potențialului de pescuit maritim al României, dar și a celui fluvial și din apele montane.

2.3. Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)

Mecanismul de Redresare și Reziliență (MRR) este elementul central al instrumentului NextGenerationEU (în valoare de peste 800 miliarde euro), cu împrumuturi și granturi de cca. 723,8 miliarde Euro disponibile pentru sprijinirea **reformelor și a investițiilor întreprinse** de statele membre UE. Scopul mecanismului este de a atenua **impactul economic și social** al pandemiei COVID-19, precum și al actualului context geostrategic internațional marcat de agresiunea rusă împotriva Ucrainei, pentru ca economiile și societățile europene să devină mai durabile, mai reziliente și mai bine pregătite pentru provocările și oportunitățile oferite de tranziția către o economie verde și digitală.

Alocarea PNRR pentru România este de 28,5 miliarde Euro (14,9 miliarde Euro sub formă de împrumuturi, 13,6 miliarde Euro sub formă de granturi) și acoperă 66 de reforme și 113 investiții (179 de măsuri). În Figura nr.2 se observă alocarea fondurilor pe piloni. PNRR reprezintă un răspuns coerent și integrat la situația economică și socială actuală, inclusiv pentru abordarea aspectelor legate de fiscalitate, având menirea de a conduce la întărirea potențialului de creștere economică, la crearea de locuri de muncă și la reziliența economică, socială și instituțională.

Planul se bazează pe cei șase piloni prevăzuți de MRR, incluzând: măsuri privind managementul apelor, deșeurilor, biodiversității; transportului durabil, energiei verzi, educației, sănătății, eficienței energetice a clădirilor multifamiliale și a clădirilor publice, toate fiind coroborate cu măsuri orizontale de digitalizare și întărire a capacității administrației publice.

Prin **reformele și investițiile** asumate în cadrul PNRR se urmărește realizarea unei dezvoltări economice sustenabile și de anvergură, cu efect stimulator pentru economia și societatea românească, astfel:

- **reformele fiscale și a sistemului de pensii vor genera o traiectorie sustenabilă a finanțelor publice pe termen mediu și lung**, venind în întâmpinarea problemelor demografice și asigurând un traseu fiscal care să nu împovăreze bugetul statului. Reforma sistemului de pensii va asigura pensii echitabile și adecvate, în linie cu principiul contributivității;
- **realizarea tranziției verzi și a celei digitale, cu impact economic pe termen mediu și lung.** În sinergie cu celelalte inițiative ale UE pentru atingerea țintelor asumate la nivel european

până în 2030, România va contribui la reducerea cu minimum 55% a emisiilor de gaze cu efect de seră și creșterea ponderii energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie cu 32%;

- **în domeniul energetic**, PNRR va contribui la realizarea obiectivului de a stimula tranziția de la utilizarea cărbunelui către folosirea prioritară a surselor regenerabile la începutul deceniului următor, precum și introducerea hidrogenului în mixul energetic. Investițiile masive în eficiența energetică vor putea asigura o reducere importantă a emisiilor și a consumului de energie electrică pe termen mediu și lung;
- **reforme legislative pentru simplificarea mediului în care întreprinderile își desfășoară activitatea**, prin digitalizarea procedurilor de raportare, de intrare/ieșire de pe piață, simplificarea obținerii licențelor, autorizațiilor de construire, etc conferă un potențial de creștere a mediului de afaceri. În plus, se are în vedere îmbunătățirea guvernanței corporative a companiilor de stat din sector.
- **investițiile și reformele în domeniul transporturilor** vor contribui la o transformare de lungă durată a preferințelor populației dinspre transportul clasic către unul sustenabil. În domeniul rutier, măsurile propuse vor promova intens electro-mobilitatea și utilizarea unor vehicule fără emisii. Pe de altă parte, investițiile în domeniul feroviar și în metrou vor contribui la o creștere a utilizării acestor forme alternative de transport.
- **elaborarea noului capitol REPowerEU** prin care se urmărește creșterea rezilienței și independenței energetice a României.

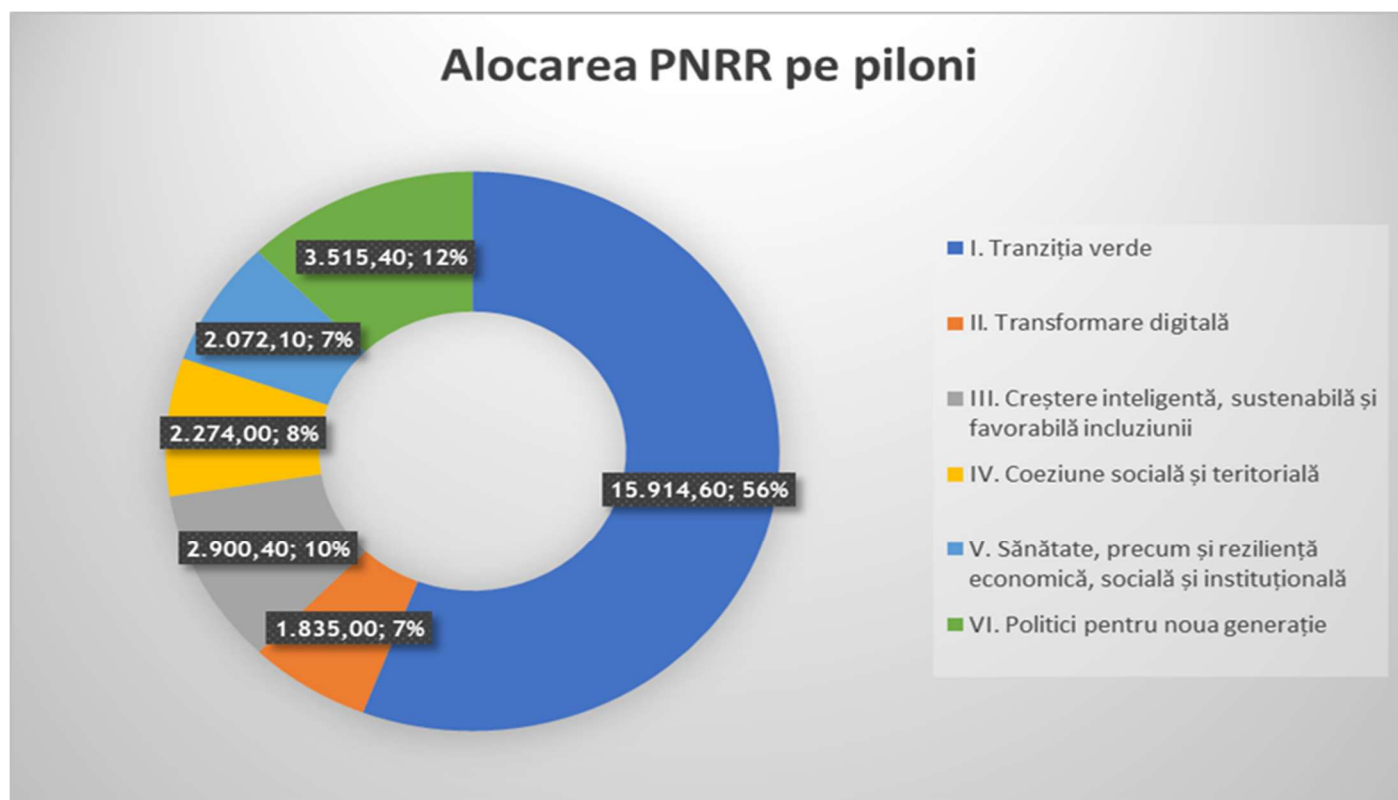

Figura nr. 2: Repartizarea pe programe operaționale a fondurilor UE alocate în perioada de programare 2021-2027

Capitolul REPowerEU cuprinde două noi măsuri și șapte investiții prin care se consolidează în mod semnificativ eforturile României în ceea ce privește tranziția verde. Astfel, una dintre reforme introduce cadrul juridic pentru utilizarea terenurilor neproductive sau degradate aflate în proprietatea statului pentru producerea de energie verde, iar cealaltă instituie ghișee unice care să furnizeze prosumatorilor servicii de consiliere pentru renovările vizând eficiența energetică și pentru producerea de energie din surse regenerabile. Cele șapte investiții au ca scop accelerarea utilizării surselor regenerabile de energie și a ritmului renovărilor vizând eficiența energetică, precum și recalificarea forței de muncă în vederea dobândirii de competențe verzi.

În ceea ce privește consolidarea pregătirii digitale și a rezilienței sociale ale României, PNRR revizuit contribuie la tranziția digitală pentru care alocă 21,8%, în creștere față de 20,5% alocare inițială. Acesta prevede dezvoltarea infrastructurii și digitalizarea unor sectoare specifice, cum ar fi sănătatea, serviciile publice de ocupare a forței de muncă și protecția socială, transporturile, educația, fiscalitatea, cultura, sistemul judiciar și serviciile de mediu. Capitolul privind REPowerEU cuprinde o reformă și două sub-investiții legate de digitalizarea autorităților publice, oferind noi soluții și echipamente digitale. Acestea au ca scop optimizarea rețelei de comunicații, crearea unui centru de date și limitarea riscului de atacuri cibernetice asupra infrastructurii operatorului de sistem de transport de energie electrică.

A fost, de asemenea, consolidată dimensiunea socială importantă a planului. Alături de reformele și investițiile din planul inițial, printre noile măsuri se numără scheme de vouchere pentru a accelera utilizarea surselor regenerabile de energie și pentru a îmbunătăți eficiența energetică a gospodăriilor, cu un accent deosebit pe gospodăriile vulnerabile, formarea pentru dobândirea de competențe în domeniul energiei verzi și accelerarea producerii de energie verde.

Impactul granturilor din PNRR și FSC, precum și cel al împrumuturilor din PNRR, estimate a fi integrate în economia națională, proiectează un ritm crescător al investițiilor, precum și îmbunătățiri pe piața forței de muncă.

PBSTM asigură complementaritatea cu fondurile europene prin următoarele modalități:

- a) **integrarea cheltuielilor cu investițiile** finanțate din fonduri europene pe orizontul de prognoză 2025-2031 în bugetul general consolidat, pentru a asigura indicatorii de sustenabilitate ai finanțelor publice pentru întreaga perioadă de prognoză;
- b) **asigurarea cofinanțării pentru toate programele operaționale** finanțate în cadrul Politicii de Coeziune, Politicii Agricole, precum și prin PNRR, care sunt peste nivelul prevăzut de Regulamentele Europene, mai ales în domeniul infrastructurii de transport, dar și a infrastructurii de apă-canalizare pentru care cofinanțările depășesc 50% din valoarea alocărilor la nivelul programelor operaționale;
- c) **corelarea investițiilor finanțate din fonduri naționale** alocate prin bugetul general consolidat prin programul național Anghel Saligny, PNDL I și II, dar și prin Fondul de Modernizare cu investițiile finanțate prin Politica de Coeziune, Politica Agricolă și PNRR pentru a asigura un efect sinergic de creștere economică la nivel național pe termen lung, dar și asigurarea competitivității României la nivel european;

d) **Asigurarea cadrului național specific pentru complementaritatea fondurilor europene dar și a fondurilor naționale** alocate pentru cheltuielile cu investițiile publice cu fondurile alocate de mediul de afaceri pentru susținerea investițiilor private.

3. PREZENTARE GENERALĂ A ANGAJAMENTULUI BUGETAR-STRUCTURAL

După perioada de creștere înaltă a PIB-ului potențial peste 4% (2017-2019) a urmat o ajustare semnificativă a productivității totale a factorilor (TFP), începând cu debutul crizei COVID-19. În perspectivă, se estimează o ușoară revenire a productivității factorilor peste nivelul de 1% începând cu anul 2027, în urma impactului pozitiv al investițiilor în economie, dar încă departe de nivelul pre-pandemic al acestuia (de peste 3%). Aceste condiții structurale vor determina o creștere prudentă a PIB-ului potențial, cu o revenire treptată de la 2,8% în 2023 la 2,0% pe orizontul de prognoză.

Totodată, scenariul macroeconomic are în vedere corelația dintre deflatorul PIB și inflația medie anuală, dar și cu evoluția prețurilor producției industriale și a costului în construcții. Pe termen lung, evoluția deflatorului PIB se va poziționa pe un trend descendent, ceea ce va conduce la reducerea treptată a decalajului față de indicii prețurilor de consum (medie anuală) spre finalul intervalului de prognoză.

În plus, din perspectiva sustenabilității finanțelor publice, așa cum rezultă din Tabelul nr.1, principalii indicatori de sustenabilitate pentru perioada 2025-2031 prezintă următoarele caracteristici:

- a) **Creșterea cheltuielilor primare nete:** pentru a asigura ajustarea deficitului bugetar în termeni ESA de sub 3%, ritmul de creștere anuală a cheltuielilor primare nete se vor situa pe un trend descendent de la valoarea de 5,1% în anul 2025 la valoarea de 3,8% în anul 2031;
- b) **Soldul primar structural:** are de asemenea un trend descendent de la -4,3% din PIB în anul 2025 la +1,7% din PIB în anul 2031, cu un ritm mediu de descreștere de 1% din PIB anual, ceea ce va permite României să obțină ajustarea deficitului bugetar în termeni ESA la sub 3% în anul 2031;
- c) **Sold bugetar ESA:** se situează pe un trend descrescător, de la -7,9% din PIB în anul 2024, la -2,5% în 2031, cu un ritm mediu anual de descreștere de aproximativ 0,8 puncte procentuale din PIB, traiectorie care va permite dezvoltarea și implementarea cheltuielilor cu investițiile care au un procent în PIB de peste 7% în perioada 2025-2027.

Situația principalilor indicatori de sustenabilitate a finanțelor publice ale României asumați pentru perioada de ajustare fiscală 2025-2031 este prezentată în Tabelul nr.1

Indicator		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
1	PIB potențial - rata de creștere	2,7	2,7	2,5	2,4	2,2	2,1	2,0	2,0
2	Deflator PIB - rata de creștere	7,2	5,0	4,9	4,8	4,7	4,6	4,5	4,4

3	Creșterea cheltuielilor primare nete - rata de creștere		5,1	4,9	4,7	4,3	4,2	3,9	3,8
4	Sold ESA -% din PIB	-7,9	-7,0	-6,4	-5,7	-5,0	-4,2	-3,4	-2,5
5	Sold structural -% din PIB	-7,3	-6,3	-5,7	-5,1	-4,3	-3,5	-2,7	-1,8
6	Sold primar structural -% din PIB	-5,3	-4,3	-3,3	-2,3	-1,3	-0,3	0,7	1,7
7	Datoria publică -% din PIB	52,2	55,7	58,5	60,6	62,0	62,6	62,4	61,4
8	Variația datoriei publice - pp din PIB	3,4	3,5	2,8	2,1	1,4	0,6	-0,2	-1,0

Tabel nr. 1: Principalii indicatori ai ajustării bugetare pe perioada 2024-2031

Astfel pe baza indicatorilor de sustenabilitate a finanțelor publice prezentați în Tabelul nr.1, România își stabilește ca obiectiv central al politicii de deficit bugetar reintrarea pe o traiectorie de ajustare începând cu anul 2025, de o manieră care să îi permită încadrarea în valoarea de referință stabilită de Tratatul privind funcționarea UE la sfârșitul orizontului de timp acoperit de acest plan și, implicit, crearea premiselor de ieșire de sub incidența procedurii europene de deficit excesiv.

Ritmul mediu anual de ajustare a soldului primar structural este de un punct procentual pe an, față de 0,74 pe an propus de Comisia Europeană¹, așa cum rezultă din Tabelul nr.2 deoarece punctul de plecare al traiectoriei de ajustare (respectiv deficitul bugetar estimat pe anul 2024) este diferit.

Denumire indicator economic	Anul							
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Sold primar structural propus de Comisia Europeană -% din PIB	-4,4	-3,7	-2,9	-2,2	-1,4	-0,7	0,0	0,8
Sold primar structural propus de România -% din PIB	-5,3	-4,3	-3,3	-2,3	-1,3	-0,3	0,7	1,7

Tabel nr. 2: Traiectoria de ajustare a soldului primar structural

În ceea ce privește traiectoria de ajustare a cheltuielilor primare nete, în perioada 2025-2031 se poate observa din Tabelul nr.3 faptul că rata medie anuală de ajustare a cheltuielilor primare nete este de 4,4%, în comparație cu rata medie anuală de ajustare determinată de Comisia Europeană de 5,2%, în principal datorită țintei de deficit bugetar estimată la sfârșitul anului 2024.

Denumire indicator economic	Anul							
	Medie 2025-2031	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Traiectorie ajustare cheltuieli primare nete - COM (%)	5,2	6,1	5,7	5,3	5,0	4,8	4,7	4,5
Traiectorie ajustare cheltuieli primare nete - cumulat (%)			11,8	17,1	22,1	26,9	31,6	36,1
Traiectorie ajustare cheltuieli primare nete - RO (%)	4,4	5,1	4,9	4,7	4,3	4,2	3,9	3,8
Traiectorie ajustare cheltuieli primare nete - cumulat (%)			10,0	14,6	19,0	23,1	27,1	30,9

Tabel nr. 3: Traiectoria de ajustare a cheltuielilor primare nete pentru perioada 2025-2031

¹ în orientările sale prealabile transmise în luna iunie a.c.

Proiecțiile privind datoria publică și cele privind cheltuielile cu dobânzile sunt realizate în conformitate cu prevederile Reg. 2024/1263 din 29 aprilie 2024 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al Consiliului și în concordanță cu metodologia convenită de comun acord de Uniunea Europeană (UE)² și aplicată pentru toate statele membre UE.

Estimările privind ponderea datoriei publice în PIB potrivit Figurii nr.5 indică o evoluție ascendentă până în anul 2029 (62,6% din PIB), corespunzătoare perioadei de implementare a reformelor și a proiectelor de investiții, inclusiv cele realizate în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență, urmată ulterior de o evoluție descendentă ca urmare a consolidării fiscale mai accentuată în termeni de deficit ESA, cu încadrarea sub pragul de 60% din PIB până la finalul orizontului de analiză (2041).

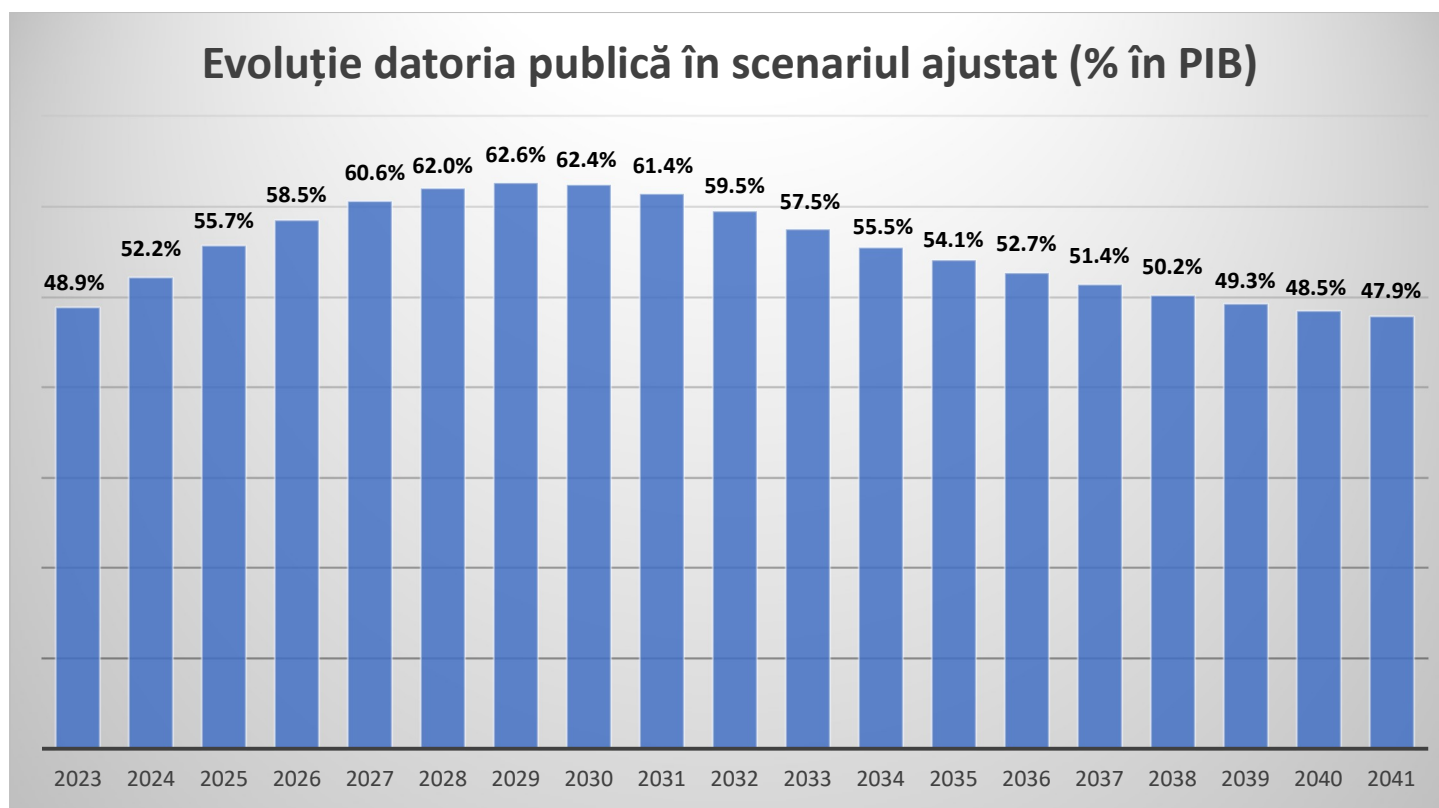

Figura nr. 3: Evoluția ponderii datoriei publice în PIB în perioada 2025-2031

Angajamentele bugetar-structurale ale României pentru perioada 2025-2031 sunt prezentate mai detaliat în tabelele MTP 1a și MTP 1b. Acestea fac parte din Planul Bugetar-Structural pe Termen Mediu și sunt fundamentate pe baza scenariului macroeconomic și a proiecțiilor fiscale și bugetare prezentate mai jos.

² descrisă în "Monitorul privind sustenabilitatea datoriei din 2023 al Comisiei Europene (DSA)

4. IPOTEZELE MACROECONOMICE

4.1. Cadrul macroeconomic recent

După ce s-a redresat relativ rapid după criza de COVID-19, în comparație cu majoritatea statelor membre UE, economia românească a fost afectată de provocările induse de războiul din Ucraina și criza energetică subsecventă, efectele celui de-al doilea val de crize având efecte negative mai profunde și de lungă durată.

Creșterea reală a PIB în anul 2023 a fost de 2,1% (date provizorii), încetinind față de dinamica din 2022, când economia românească a avansat cu 4%. De remarcat este faptul că decelerarea activității economice anul trecut s-a manifestat într-un context caracterizat de investiții publice la niveluri record, reflectate și în dinamica reală a formării brute de capital fix (+14,4%).

Cererea externă slabă pentru produsele industriale, coroborată cu scăderea de competitivitate prin costuri ca urmare a creșterii prețurilor la energie au determinat o reducere semnificativă a valorii adăugate brute din industrie în anul 2023 (-2,3%). Mai mult, situația din industrie a atras după sine și o încetinire a dinamicii valorii adăugate din servicii la 1,9%, de la 8,6% în anul 2022.

O parte din factorii care au acționat în anul 2023 s-au manifestat și pe parcursul anului 2024, astfel că la nivelul semestrului I a.c., economia României a crescut cu doar 0,7% față de perioada corespunzătoare din anul precedent (în prima jumătate a anului 2023 PIB creștea în termeni reali cu 1,7%), cu o dinamică dezechilibrată între cererea și oferta interne.

Pe partea ofertei, încetinirea a avut loc în construcții, dar mai cu seamă în servicii - principalul motor al economiei. În același timp, industria, deși și-a atenuat declinul, continuă să fie afectată nefavorabil de problemele din Zona Euro, în principal de contracția industriei Germaniei - principalul partener comercial al României. **Pe partea cererii**, dinamica FBCF a decelerat (-6%) comparativ cu nivelul de 2 cifre realizat în anul precedent, iar cea a exportului de bunuri și servicii s-a menținut în teritoriu negativ. Decalajul ridicat între dinamicile cererii și producției interne a antrenat și o creștere a importurilor de bunuri și servicii care, concomitent cu declinul exporturilor, a condus la o contribuție negativă majoră a exportului net.

Pentru restul anului, cererea internă va continua să fie susținută de consum, pe fondul dinamicii robuste a salariilor reale și investiții, reflectată însă și în importuri, nefiind așteptată, în compensare, o ameliorare semnificativă a cererii externe.

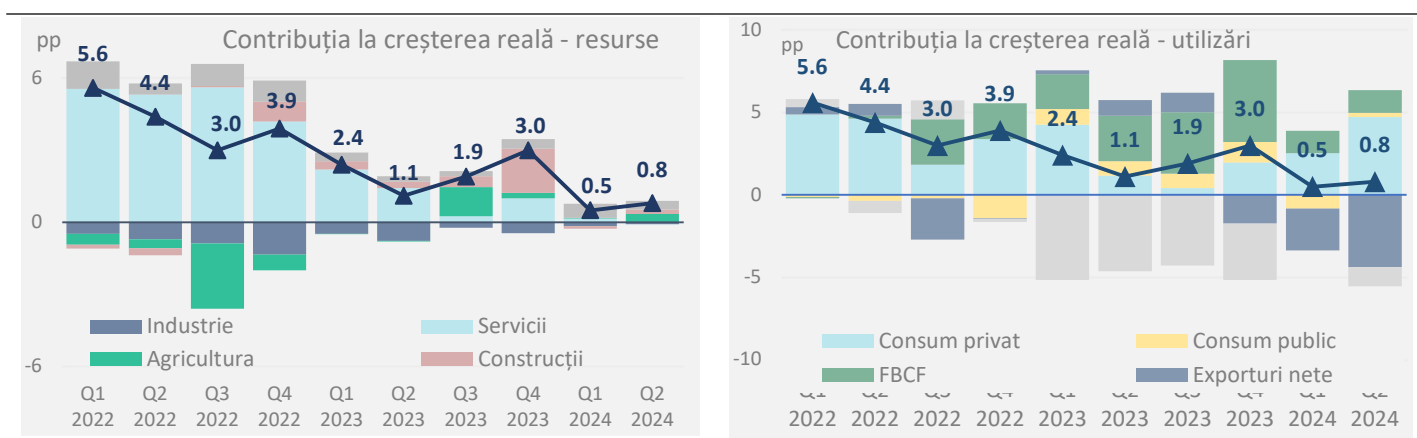

Figura nr. 4 și Figura nr. 5: Contribuția la creșterea reală a PIB

Din punct de vedere calitativ, datele arată că există provocări la adresa sustenabilității creșterii economice în contextul în care, în ciuda încetinirii activității economice, pe piața forței de muncă dinamica salarială a fost una robustă, determinată însă în mare măsură de oferta insuficientă de forță de muncă în raport cu calificările cerute. Productivitatea orară muncii, exprimată ca dinamica PIB raportată la cea a numărului de ore lucrate în economie, s-a redus cu 3,1% în trimestrul al doilea din 2024. În același timp, rata de creștere a costului (orar) unitar nominal cu forța de muncă (ULC³) s-a stabilizat întrucâtva în trimestrul al doilea (+18,3%) după ce a crescut accelerat începând din ultima parte a anului 2021. Persistența evoluției divergente între productivitate și costul cu forța de muncă va contribui la menținerea dezechilibrului între cererea și producția internă, în lipsa unei revigorări a cererii externe.

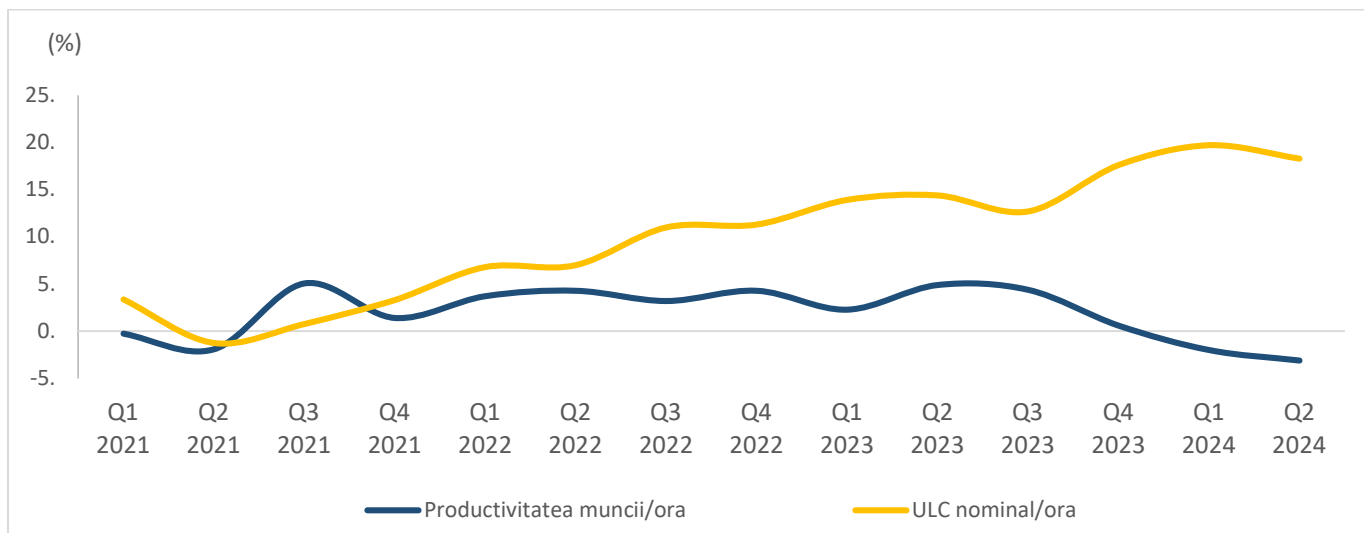

Figura nr. 6: Productivitatea muncii și ULC nominal pe ora

Pe termen mediu și lung, la orizontul anului 2028/2031, creșterea economică va încetini față perioada pre-pandemie, iar dezechilibrul dintre cererea și oferta internă se va atenua la finele orizontului de prognoză.

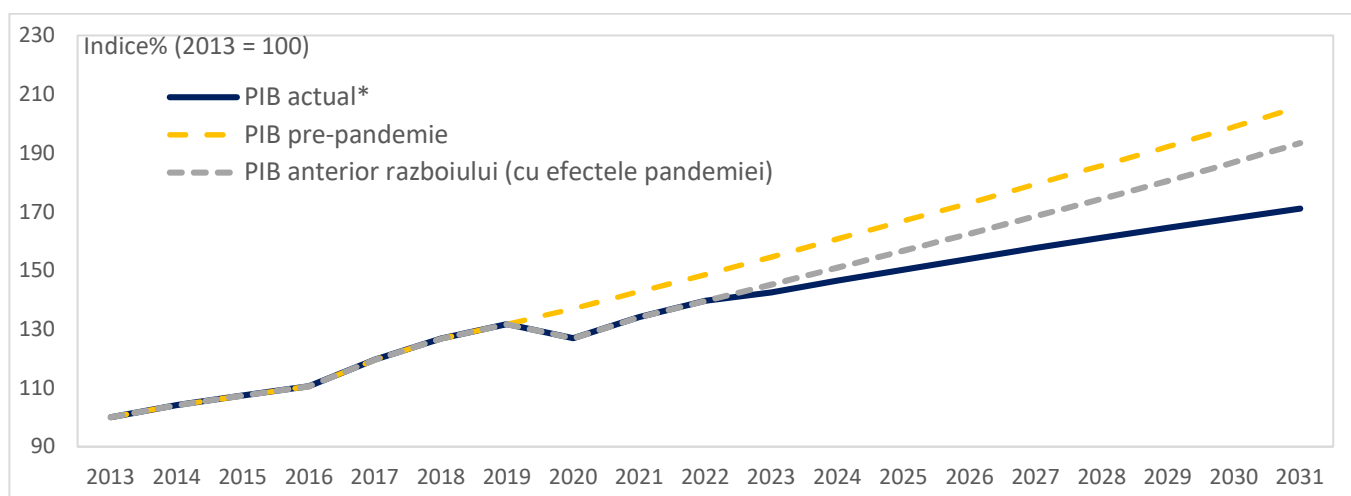

Figura nr. 7: Traiectoria pe termen lung a PIB real

³ ULC reprezintă combinația între productivitatea muncii și costul cu forța de muncă, o evoluție în creștere având o conotație negativă.

*PIB din scenariul PBSTM care include atât efectele COVID-19, cât și efectele pe termen lung ale războiului din Ucraina și crizei energetice

Scenariul macroeconomic care a stat la baza fundamentării indicatorilor bugetari este unul prudent, dinamica PIB în primii ani (+2,5%) poziționându-se sub creșterea PIB-ului potențial. Evoluția macroeconomică ia în considerare măsurile de consolidare fiscală bugetare și un comportament echilibrat al investițiilor care vor avea un aport important la creșterea economică, pe baza finanțărilor din fondurile europene. În același timp perspectivele economice sunt supuse provocărilor tranziției energetice.

Evoluția economiei românești va fi influențată în prima parte a perioadei de prognoză de persistența incertitudinii privind continuarea războiului din Ucraina și a conflictului din Orientul Mijlociu, precum și de parcursul economiilor europene.

Investițiile, unde componenta de infrastructură finanțată din PNRR are o pondere însemnată, vor continua să reprezinte pe termen mediu activitatea cea mai dinamică din economie, cu o creștere medie anuală superioară celei a produsului intern brut, respectiv 4,8% în 2024-2027.

Concomitent cu ajustarea deficitului bugetar, se va reduce gradual și deficitul contului curent al balanței de plăți, la 5,6% la nivelul anului 2028, respectiv cu 2,1 puncte procentuale în PIB comparativ cu anul 2024.

Este de așteptat ca **ajustarea balanței comerciale** să se realizeze într-o măsură mai temperată pe termen mediu, pe fondul acțiunii unor factori precum: implementarea proiectelor de investiții (PNRR, MFF, fonduri naționale) care va intensifica amplificarea importului bunurilor de capital, inclusiv de înaltă tehnologie, însă cu impact favorabil pe termen lung asupra productivității, deși se prognozează o tendință descrescătoare a ratei inflației, menținerea acesteia la un nivel superior celui din regiune va limita, într-o anumită măsură, câștigurile de competitivitate.

Totuși, **implementarea reformelor și investițiilor** strategice asumate de România, îndeosebi cele din cadrul PNRR, urmând totodată recomandările Comisiei Europene, **va sprijini reducerea dezechilibrului extern**. Acestea sunt sintetizate în **Tabelul nr. 11 „Reforme și investiții pentru combaterea dezechilibrului excesiv”** (o parte dintre acestea sunt detaliate în prezentul plan, în capitolele 5 și 7, celelalte fiind descrise în cadrul PNRR).

Pe termen lung (2028-2031), dinamica investițiilor va decelera, iar contribuția consumului privat va reveni ca factor principal al creșterii. În ceea ce privește consumul guvernamental, acesta va avea o evoluție cu o dinamică moderată în acord cu procesul de consolidare fiscală.

Scenariul are în vedere îmbunătățirea echilibrelor externe, astfel încât contribuția negativă a exportului net se va situa pe un trend descendent, reducându-se gradual de la -2,1 puncte procentuale în 2024, la -0,1 puncte procentuale la finalul orizontului de prognoză (Figura nr.8). Această evoluție se va reflecta și într-o ajustare suplimentară a deficitului de cont curent, până la 4,1% din PIB în 2031.

Evoluțiile din trecut arată că economia României a depășit crizele covid și energetică, manifestând o reziliență solidă la șocurile macroeconomice. Această tendință va continua și în viitor, astfel că estimările privind creșterea economică de circa 2,0%, pentru orizontul de prognoză pe termen lung reflectă un scenariu prudent, fiind printre cele mai mari din UE.

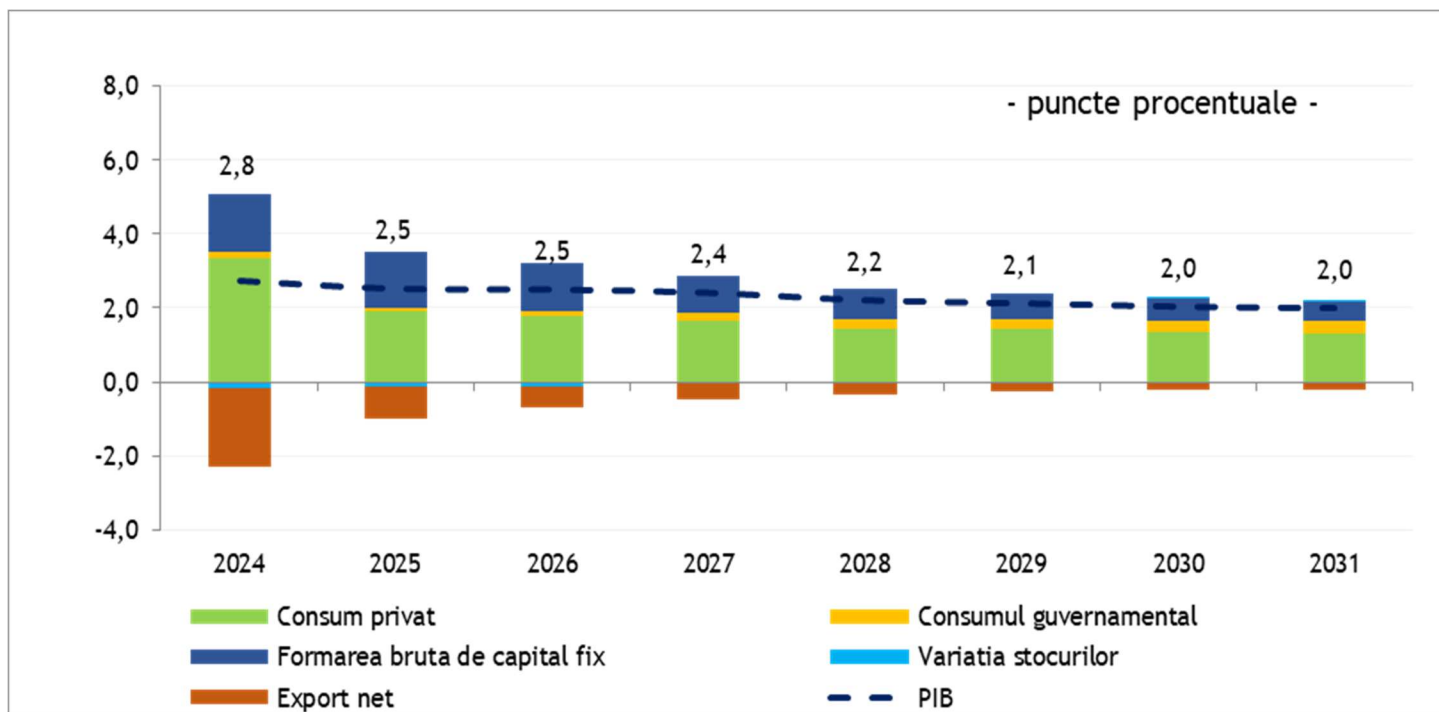

Figura nr. 8: Contribuții la creșterea reală a PIB pe elemente de cheltuieli

Ipotezele avute în vedere la estimarea creșterii potențiale au fost următoarele:

- Evoluția productivității totale a factorilor (TFP) prelucrată în corelație cu estimările Comisiei Europene;
- Diminuarea contribuției factorului muncă ca urmare a decelerării dinamicii populației ocupate pe termen lung. Începând cu anul 2025, aportul factorului muncă va deveni negativ (-0,1), înscriindu-se pe termen lung pe o traiectorie descendentă, la finalul orizontului de prognoză ajungând la -0,4;
- Contribuția factorului capital rezultată din proiecția națională a Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză (CNSP) pentru formarea brută de capital fix este factorul principal al creșterii potențiale ca urmare a investițiilor din PNRR.

Output-gap-ul se va menține negativ pe intervalul de prognoză, observându-se în primii ani ai o creștere reală prudentă în linie cu ajustarea deficitului structural primar.

Principalii indicatori macroeconomici pentru perioada 2025-2031 care au stat la baza proiecției veniturilor bugetare sunt:

Denumire indicator economic	Anul							
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Produsul Intern Brut (mld. lei)	1.768,83	1.904,32	2.047,67	2.197,55	2.351,24	2.510,99	2.676,46	2.848,73
Creștere economică reală (%)	2,8	2,5	2,5	2,4	2,2	2,1	2,0	2,0
Deflator (%)	7,2	5,0	4,9	4,8	4,7	4,6	4,5	4,4

Tabel nr. 4: Evoluția principalilor indicatori macroeconomici pe perioada 2025-2031

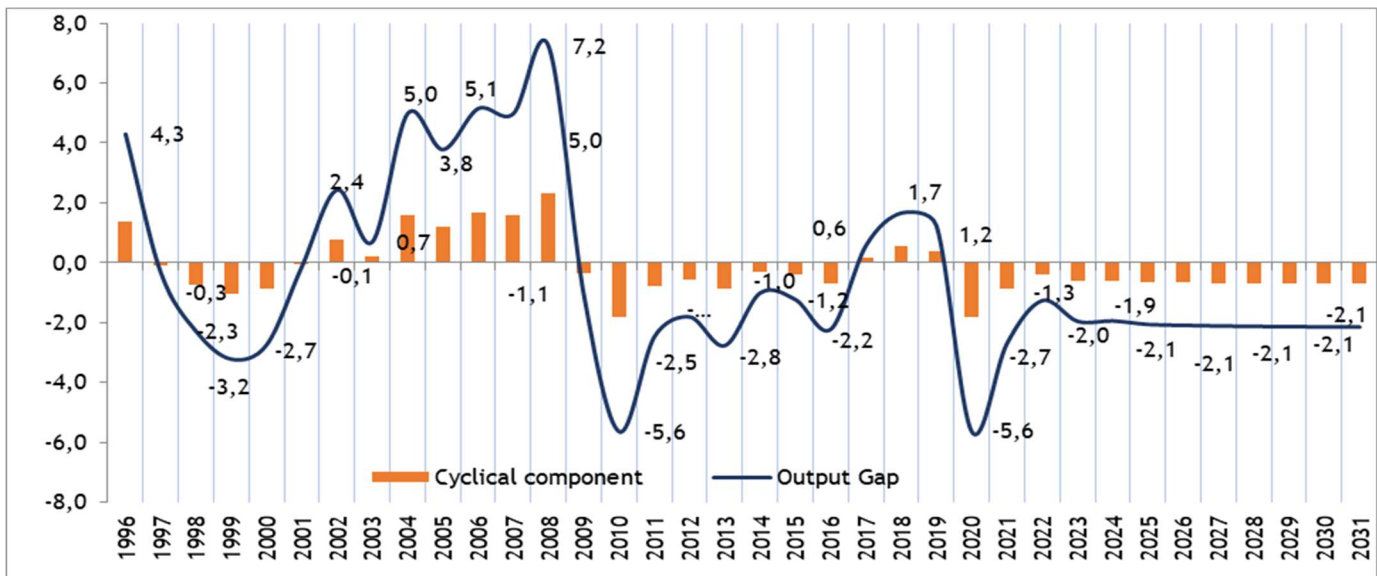

Figura nr. 9: Evoluția output-gap-ului în economia românească

De asemenea, în Tabelul nr. 2, anexă la prezentul PBSTM, sunt prezentați indicatorii macroeconomici prognozați structurați pe componentele PIB nominal, deflator, piața muncii și PIB ul potențial.

Din Figura nr. 10 se poate observa o creștere economică moderată, potrivit explicațiilor de mai sus, până în anul 2029, cu un trend descendent începând cu anul 2024, de la o valoare de 2,8%, până la o valoare de 2,25 în anul 2028, după care creșterea economică se aplatizează în perioada 2029-2031, atingând un nivel mediu al creșterii economice de 2% până în 2031, susținută în principal de consumul privat și de investițiile finanțate din fonduri europene.

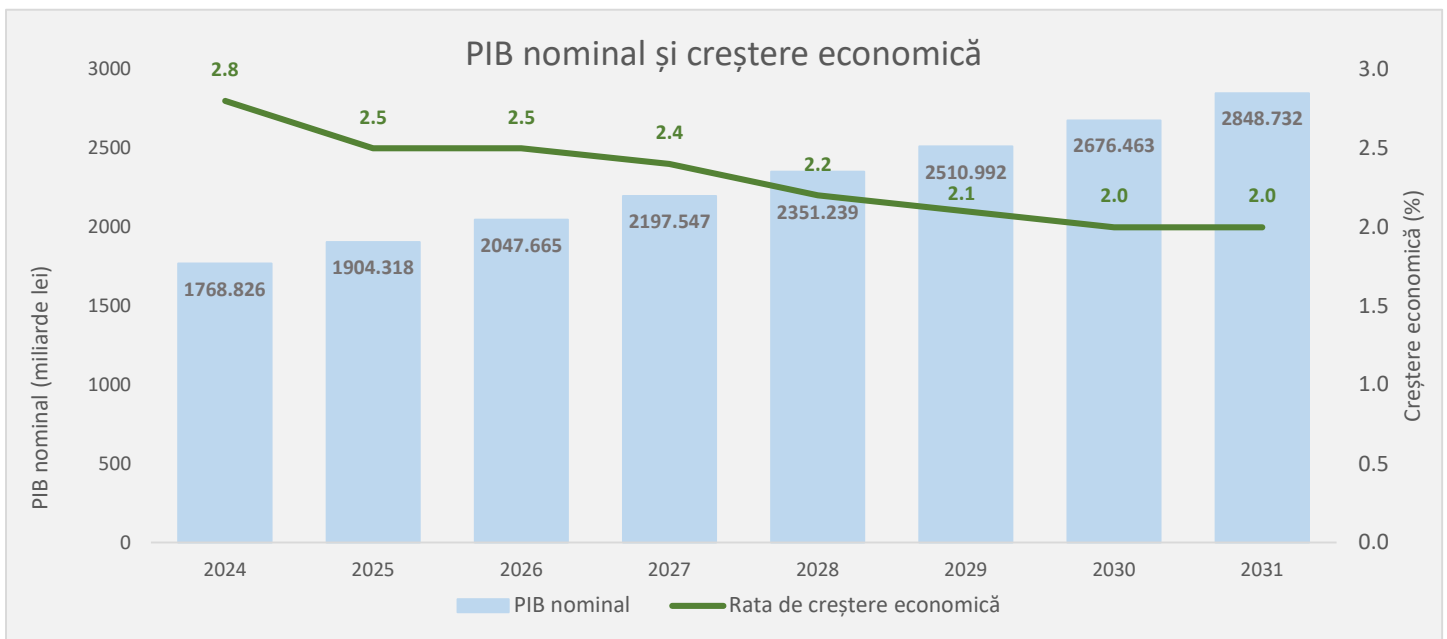

Figura nr. 10: Evoluția nominală a PIB și a creșterii economice în perioada 2025-2031

5. PROIECȚIILE BUGETARE ȘI STRATEGIA FISCALĂ

5.1. Politica bugetară existentă

Politica fiscal-bugetară relaxată din perioada pre-pandemie s-a reflectat într-un deficit structural ridicat și un spațiu de manevră redus pentru a interveni în caz de șocuri majore (pandemie, criza energetică). **Introducerea multor scutiri de taxe și excepții** în perioada 2016-2019 au adus România în situația de a fi singura țară din UE cu un deficit bugetar peste 3% din PIB în 2019 (-4,3% ESA). **Astfel, am avut cel mai defavorabil punct de plecare pentru a face față crizelor economice suprapuse printr-o relaxare a politicii fiscale.** Nivelul de bază ridicat (deficitul bugetar aferent 2019) a limitat spațiul fiscal-bugetar disponibil pentru sprijinirea suplimentară a economiei începând cu anul 2020: **în timpul pandemiei Covid 19**, guvernul a implementat măsuri de sprijin considerabile, în principal pe partea de cheltuieli, și doar măsuri fiscale limitate (amânări de taxe sau reduceri pentru plata unor categorii de impozite); **în timpul crizei energetice**, măsurile bugetare pentru reducerea impactului creșterilor fără precedent ale prețurilor la produsele energetice asupra gospodăriilor și firmelor au fost finanțate din taxarea profiturilor excepționale ale companiilor energetice.

Începând din aprilie 2020, România se află în procedura de deficit excesiv (PDE), în condițiile depășirii, în anul 2019, a limitei de 3% pentru deficitul bugetar, stabilită în cadrul Pactului de stabilitate și creștere (PSC). Conform recomandării Consiliului UE din iunie 2021 România trebuia să iasă din procedura de deficit excesiv până cel târziu în 2024. Ajustarea bugetară realizată în perioada 2021-2022 a fost în linie cu recomandarea Consiliului. În 2023, deficitul bugetar a înregistrat un nivel de 6,5% din PIB, superior țintei stabilite de Consiliu, de 4,4% din PIB.

Deviația de 4,4% din PIB a fost determinată: **(i) pe partea de cheltuieli:** de înregistrarea unor drepturi de natură salarială, în urma unor hotărâri judecătorești devenite executorii; creșterea cofinanțării naționale față de cea consemnată în anii precedenți pentru proiectele finanțate din fonduri europene aferente cadrului de programare financiar anterior, 2023 fiind ultimul an de eligibilitate; cheltuieli suplimentare cu dobânzile pe fondul majorării costurilor de finanțare pe plan intern și internațional; **(ii) pe partea de venituri:** preponderent de o dinamică mai redusă a încasărilor suplimentare din sectorul energetic, pe fondul evoluției descendente a preturilor energiei; o evoluție mai modestă a încasărilor din impozite și taxe pe bunuri și servicii, în condițiile decelerării/scăderii bazei macroeconomice relevante.

Evoluția execuției bugetare înregistrate în prima parte a anului trecut a impus aprobarea de măsuri care să limiteze deviația față de țintele de deficit bugetar prevăzute pentru 2023 și 2024. Astfel, Guvernul a adoptat, la finele lunii septembrie 2023, un pachet de măsuri fiscal-bugetare (majoritatea intrând în vigoare de la 1 ianuarie 2024), cu un impact pozitiv estimat pentru anul 2024 la aproximativ 1% din PIB. De asemenea, Guvernul a adoptat măsuri suplimentare de susținere a reducerii deficitului bugetar, care confirmă menținerea angajamentului de consolidare fiscală: continuarea procesului de reformă și modernizare a administrației fiscale, respectiv limitarea unor categorii de cheltuieli bugetare - care au avut însă o eficacitate redusă pe partea de ajustare a cheltuielilor.

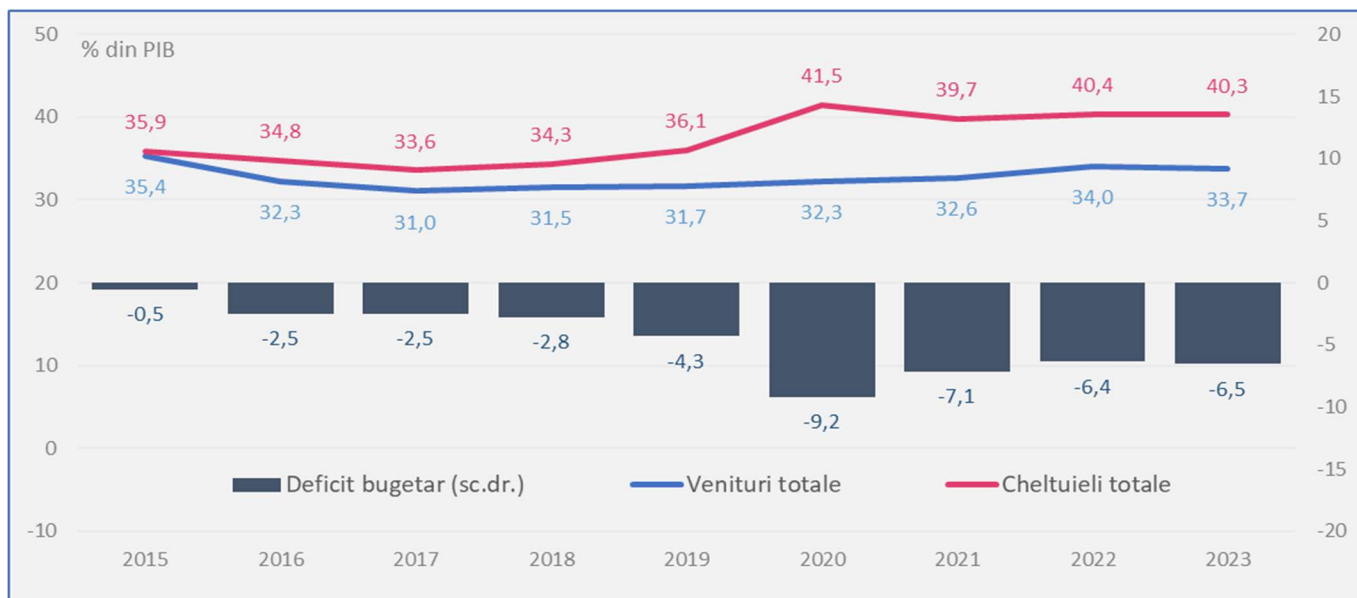

Figura nr. 11: Dinamica agregatelor bugetare

În 2024 execuția bugetară din primele opt luni ale anului reflectă un deficit de 4,57% din PIB nominal estimat. Creșterea cu 1,9 puncte procentuale față de deficitul înregistrat în perioada similară a anului trecut (2,63% din PIB) este explicată de majorarea ponderii cheltuielilor totale în PIB cu 2,6 puncte procentuale, preponderent pe seama avansului investițiilor și cheltuielilor salariale, în timp ce ponderea veniturilor totale în PIB a crescut cu 0,7 puncte procentuale, susținută de evoluția contribuțiilor de asigurări și a veniturilor fiscale (în principal TVA, impozit pe venit și salarii și impozit pe profit).

Având la bază revizuirea țintei de deficit bugetar pe care Comisia Europeană urmează să o publice în această toamnă, pentru anul 2024 se estimează un deficit bugetar de 7,9% din PIB (metodologia ESA) de la care se va proiecta traiectoria de ajustare a deficitului bugetar. Impactul măsurilor adoptate anul trecut se materializează pe partea de încasări, veniturile curente fiind în creștere cu 1,1 puncte procentuale din PIB în primele opt luni. La nivelul trimestrului 4, încasările vor reflecta și impactul măsurilor fiscale adoptate recent, respectiv majorarea plafonului lunar neimpozabil de la 2.000 lei la 3.000 lei, în cazul veniturilor din pensii, începând cu veniturile aferente lunii octombrie.

În contextul economic actual, caracterizat de incertitudine inflație încă ridicată, războiul din Ucraina, încetinirea economiilor principalilor parteneri comerciali, politica fiscală trebuie să acționeze în direcția diminuării dezechilibrelor macroeconomice, însă printr-un efort de consolidare sustenabil și echilibrat, care să nu afecteze capacitatea de susținere a economiei și de promovare a investițiilor. Noul cadru de guvernare economică de la nivelul UE va permite României o ajustare fiscală graduală pe termen mediu.

5.2. Proiecții bugetare pentru perioada 2025 - 2031

Venituri bugetare:

Pentru proiecția veniturilor bugetare aferente perioadei 2025-2031 au fost avute la bază următoarele ipoteze:

Ipoteza 1: creșterea veniturilor bugetare în corelare cu creșterea nominală a PIB pentru perioada de ajustare fiscal-bugetară 2025-2031;

Ipoteza 2: implementarea reformei fiscale potrivit jaloanelor 207, 208 și 237 din PNRR cu un impact bugetar estimat la cel puțin 1,1% din PIB pentru anul 2025, net de impactul majorării plafonului neimpozabil pentru veniturile din pensii. Măsurile fiscale specifice vor fi stabilite pe baza scenariilor elaborate de către Banca Mondială ca urmare a recomandărilor formulate în cadrul jalonului 205. Măsurile fiscale vor fi aprobate de Guvernul României în Q1 2025 urmărindu-se obiectivele descrise la reforma fiscală în prezentul plan.

Ipoteza 3: implementarea măsurilor de îmbunătățirea colectării veniturilor bugetare, implementarea proiectelor de digitalizare, a modulelor de combatere a evaziunii fiscale, dar și de îmbunătățire a cadrului legislativ destinat insolvenței care va avea un impact bugetar concretizat într-o creștere a veniturilor bugetare cu 0,5% din PIB la finalul anului 2026 potrivit celor descrise în Tabelul nr. 5 la Reforma administrării taxelor;

Ipoteza 4: implementarea măsurilor de îmbunătățire/reformare a veniturilor nefiscale prin actualizarea redevențelor aferente resurselor naturale/minerale date în exploatare pe bază de licență de exploatare operatorilor economici;

Ipoteza 5: operaționalizarea proiectului Neptun Deep și asigurarea încasării de accize și redevențe aferente exploatarea gazelor naturale începând cu anul 2027.

Pe baza acestor ipoteze menționate anterior, rezultatele previzionării veniturilor bugetare în perioada 2025-2031 sunt prezentate ca procent din PIB în Tabelul nr. 5:

Indicatori economici %PIB	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
TOTAL VENITURI	34,0	34,2	34,3	33,4	33,5	33,3	33,3	33,4
Total venituri curente	29,6	30,5	31,0	30,9	31,0	31,2	31,2	31,1
Venituri fiscale	16,2	17,2	17,7	17,6	17,8	17,8	17,8	17,8
Contribuții din asigurări	10,8	10,8	10,8	10,8	10,9	10,9	10,9	10,9
Venituri nefiscale	2,6	2,5	2,5	2,4	2,4	2,5	2,5	2,5
Sume încasate de la UE, din care:	4,4	3,6	3,2	2,4	2,4	2,0	2,1	2,2
Politica de coeziune	1,3	1,3	1,2	1,7	1,7	1,5	1,5	1,6
PNRR	0,9	1,3	1,2	-	-	-	-	-
Politica agricolă	2,2	1,0	0,8	0,7	0,7	0,5	0,6	0,6

Tabel nr. 5: Evoluția veniturilor bugetare în perioada de prognoză 2024-2031 conform metodologiei naționale (Cash)

În perioada 2024-2026 veniturile bugetare curente sunt estimate să crească de la 29,6% din PIB în anul 2024, la 30,5% din PIB în anul 2025 pentru ca în anul 2026 acestea să ajungă la 31% din PIB, majorarea ponderii veniturilor bugetare fiind susținută de

- a) **absorbția fondurilor europene**, în contextul implementării accelerate a reformelor și investițiilor cuprinse în Planul Național de Redresare și Reziliență;
- b) **implementarea reformei fiscale** prevăzută de jaloanele 207, 208 și 237 din PNRR și în tabelul 5 din PBSTM un impact bugetar estimat la cel puțin 1,1% din PIB pentru anul 2025, net de impactul majorării plafonului neimpozabil pentru veniturile din pensii;
- c) **implementarea măsurilor de îmbunătățire a colectării veniturilor bugetare** cu + 0,5% din PIB începând cu anul 2026;

Traectoria de ajustare a veniturilor bugetare cu + 1,7pp din PIB, respectiv de la 29,4%* din PIB în 2024 la 31,1% din PIB în 2031 este explicată în Tabelul 5 și 6:

Denumirea măsurii	2024	2025	2026	2031	Diferența
Venituri curente	29,4%*)	30,5%	31,0%	31,1%	+1,8pp
Reforma fiscală	-	+1,1pp**)	-	-	+1,1pp
Îmbunătățirea colectării	-		+0,5pp	+0,2pp	+0,7pp

Tabel nr. 6: Justificarea impactului bugetar al reformei fiscale asupra veniturilor curente în perioada de prognoză 2025-2031

Notă:

*) Veniturile curente au fost ajustate cu -0,2% din PIB ca urmare a ajustării acestora cu impactul obținut din eliminarea veniturilor excepționale din perioada crizei energetice.

**) cel puțin 1,1% din PIB pentru anul 2025, net de impactul majorării plafonului neimpozabil pentru veniturile din pensii și impactul anualizat în anul 2026 în procent de 1,5% din PIB.

Din Tabelul nr.6 de mai sus se poate observa că impactul semnificativ asupra veniturilor curente îl are reforma fiscală cu un impact bugetar estimat la cel puțin 1,1% din PIB pentru anul 2025, net de impactul majorării plafonului neimpozabil pentru veniturile din pensii, împreună cu îmbunătățirea colectării +0,5% din PIB pentru perioada de prognoză. Aceste reforme importante pentru consolidarea fiscal-bugetară sunt descrise atât în tabelul MTP5 cât și în tabelul MTP 8 parte integrantă din prezentul PBSTM.

Veniturile fiscale sunt prognozate în 2025 să înregistreze o creștere de 1,1 puncte procentuale a ponderii în PIB comparativ cu anul 2024, ajungând la 17,23% din PIB în anul 2025 prin includerea impactului Reformei fiscale (R1 din tabelul MTP5 și a jaloanelor 207, 208 și 237 din PNRR). Începând cu anul 2026, prin includerea impactului Reformei R3 cuprinsă în tabelul MTP5 privind îmbunătățirea colectării veniturilor curente, se preconizează o creștere a încasărilor cu 0,5% din PIB, iar din 2028 cu 0,7% din PIB față de 2025. În acest context, veniturile fiscale sunt estimate să ajungă la nivelul de aproximativ 18% din PIB până la finalul perioadei de prognoză.

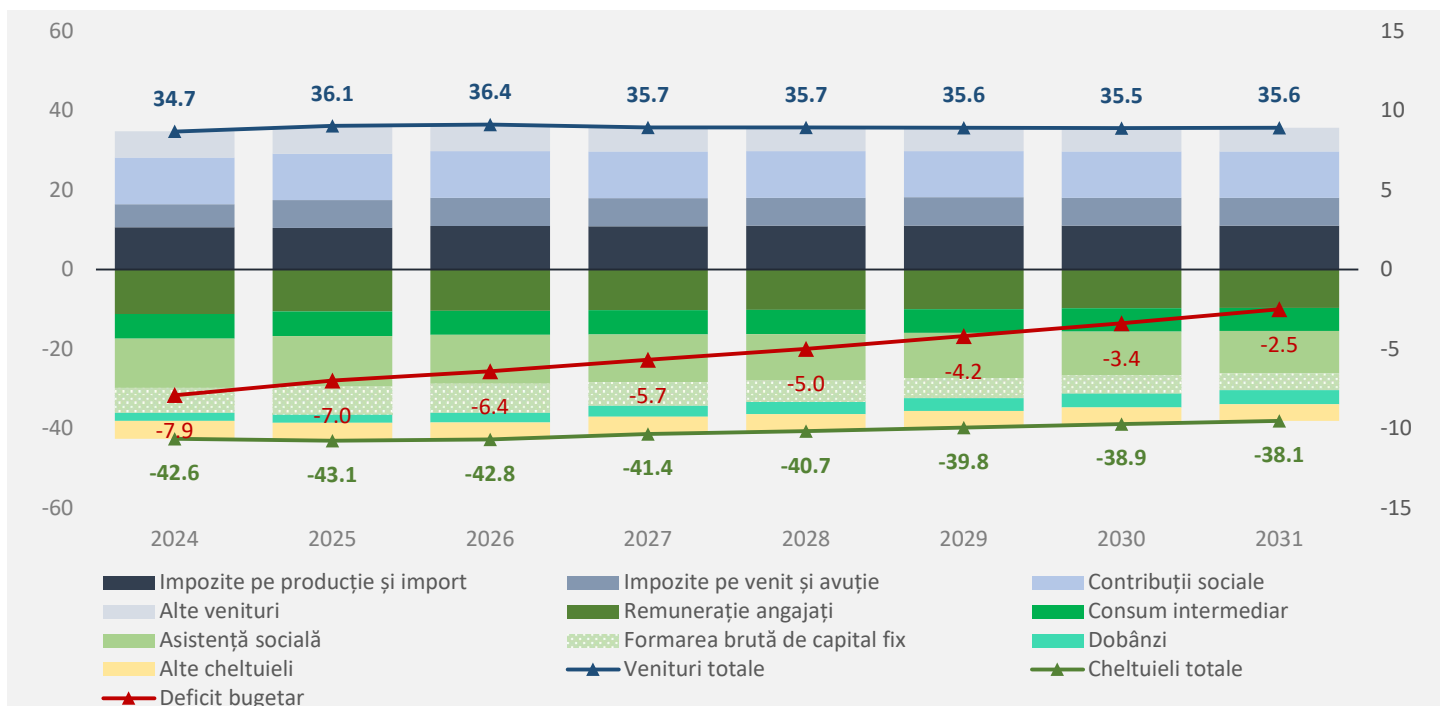

Figura nr. 12: Evoluția agregatelor bugetare în perioada 2025-2031

Proiecția veniturilor bugetare pe orizontul de prognoză are la bază evoluția încasărilor în anul de bază, a indicatorilor macroeconomici estimați și a prevederilor legislative în vigoare, inclusiv implementarea reformelor fiscale asumate prin PNRR ce va susține creșterea veniturilor și va contribui la traiectoria de ajustare a deficitului bugetar. Implementarea reformelor fiscale asumate prin PNRR este reflectată în principal din ajustarea pozitivă a ponderii în PIB a veniturilor fiscale un impact bugetar estimat la cel puțin 1,1% din PIB pentru anul 2025, net de impactul majorării plafonului neimpozabil pentru veniturile din pensii precum și cu 0,5 puncte procentuale începând cu 2026 din reforma administrării taxelor. Măsurile specifice care vor fi luate pentru reforma fiscală asumată prin PNRR potrivit jalonului 207, 208 și 237 dar și potrivit reformei asumate prin PBSTM în tabelul 5 vor fi definitive în Q1 2025 pe baza scenariilor ce urmează a fi elaborate de Banca Mondială pe baza recomandărilor formulate în cadrul jalonului 205 și aprobate de Guvernul României precum și după consultarea mediului de afaceri pentru modificările ce vor fi aduse legislației fiscale în vigoare.

Cheltuieli bugetare

Ipotezele care au stat la baza proiectării cheltuielilor bugetare pentru perioada 2025-2031 sunt următoarele:

Ipoteza 1: Reducerea graduală ca procent în PIB a cheltuielilor de personal de la nivelul de 9,3% din PIB în anul 2025 la 8,3% din PIB în anul 2031 acest lucru fiind posibil printr-o puternică moderare a creșterii cheltuielilor de personal fără a depăși limitele de cheltuieli de personal care sunt prevăzute în plan pentru perioada de prognoză 2025-2031 precum și cu respectarea legislației privind responsabilitatea fiscal-bugetară, introducerea indicatorilor de performanță în domeniul salarizării, normativelor de cheltuieli, dar și prin restructurarea sistemului de facilități acordate anumitor categorii de personal din sectorul public. Această moderare a creșterii cheltuielilor de

personal este necesară ca urmare a creșterilor salariale care au fost acordate în sectorul public în anul 2024;

Ipoteza 2: Menținerea unei ponderi de aproximativ 5% cheltuielilor cu bunurile și serviciile în perioada 2025-2031, respectiv o reducere ușoară ca procent în PIB a acestor categorii de cheltuieli pe toată perioada de prognoză, prin introducerea normativelor de cheltuieli, achizițiile centralizate, introducerea indicatorilor de performanță precum și prin digitalizarea acestei categorii de cheltuieli;

Ipoteza 3: Reducerea ponderii cheltuielilor cu asistența socială de la 12,7% din PIB în anul 2025 la 10,7% din PIB în anul 2031 prin aplicarea prevederilor noii legi a pensiilor publice, precum și a prevederilor legale în domeniul pensiilor speciale. În perioada de prognoză 2025-2031 vor avea loc creșteri moderate a acestei categorii de cheltuieli pe fondul unui efect de bază ridicat ca urmare a faptului că în anul 2024 această categorie de cheltuieli a crescut semnificativ prin indexarea pensiilor cu 13,8% dar și prin recalcularea acestora prin reforma sistemului public de pensii fapt care, de asemenea, a determinat o creștere medie a cheltuielilor cu pensiile de aproximativ 20%;

Ipoteza 4: Creșterea ponderii cheltuielilor cu investițiile în PIB la 7,9% din PIB în anul 2025 și la 7,7% din PIB în anul 2026, 6,5% în anul 2027, urmată de o menținere a ponderii în PIB a acestora la peste 5%, ținând cont că din anul 2027 se încheie perioada de implementare a PNRR;

Ipoteza 5: Cheltuielile cu dobânzile cresc de la o pondere de 2% din PIB în anul 2025 la o pondere de 3,5% din PIB în anul 2031 ca urmare a creșterii ponderii datoriei publice în PIB în perioada de ajustare a deficitului bugetar necesară pentru a finanța proiectele de investiții publice.

Ca urmare a acestor ipoteze sinteza cheltuielilor bugetare pentru perioada 2024-2031 este prezentată în Tabelul nr.7 după cum urmează:

Indicator - % din PIB	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
TOTAL CHELTUIELI	41,9	41,2	40,7	39,1	38,5	37,5	36,7	35,9
Total cheltuieli curente, din care	32,9	32,3	32,1	31,8	31,7	31,3	30,8	30,3
Cheltuieli de personal	9,3	8,9	8,7	8,7	8,7	8,5	8,4	8,3
Bunuri și servicii	5,2	5,2	5,2	5,1	5,1	5,1	5,0	5,0
Dobânzi	2,0	2,0	2,4	2,8	3,0	3,2	3,4	3,5
Asistență socială	12,5	12,7	12,4	12,0	11,7	11,4	11,0	10,7
Cheltuieli pentru investiții	6,8	7,9	7,7	6,5	6,1	5,8	5,4	5,0

Tabel nr. 7: Evoluția cheltuielilor bugetare în perioada 2024-2031 conform metodologiei naționale (Cash)

Cheltuielile totale sunt estimate să atingă un maxim în anul 2025, de 41,2% din PIB, în principal pe seama creșterii investițiilor publice la un nivel record, estimat la 7,9% din PIB. Ulterior ponderea cheltuielilor se reduce gradual până la nivelul de 35,9% din PIB la finalul orizontului de prognoză.

Consolidarea bugetară pe partea de cheltuieli, de peste 5 puncte procentuale, este determinată de: reducerea graduală a ponderii cheltuielilor de personal, de la 9,3% din PIB la 8,3% din PIB, prin implementarea unei politici de creșteri salariale puternic moderate în sectorul public fără a depăși limita cheltuielilor de personal prevăzute pentru anul 2025, precum și printr-o politică salarială prudentă pentru restul perioadei de prognoză 2026-2031, cu respectarea legislației privind responsabilitatea fiscal-bugetară și prin introducerea indicatorilor de performanță în domeniul salarizării, normativelor de cheltuieli dar și prin restructurarea sistemului de facilități acordate personalului din sectorul public. În plus, creșterile salariale determinate de aplicarea legii salarizării unice se vor implementa în funcție de traiectoria de ajustare a deficitului bugetar și în limita cheltuielilor de personal prevăzute în planul bugetar-structural. De asemenea, cheltuielile cu asistența socială sunt proiectate să-și diminueze ponderea în PIB de la 12,7% din PIB în anul 2025 la 10,7% din PIB în anul 2031 prin aplicarea prevederilor noi legi a pensiilor publice precum și a prevederilor legale în domeniul pensiilor speciale care asigură sustenabilitatea acestor tipuri de cheltuieli dar și prin asigurarea unei creșteri moderate a acestora pentru anii 2025-2026 și ulterior indexarea acestora pentru restul perioadei de prognoză, iar cheltuielile cu bunuri și servicii sa se ajusteze ușor, cu doar 0,2pp din PIB pe orizontul de prognoză prin introducerea normativelor de cheltuieli, achizițiile centralizate, introducerea indicatorilor de performanță precum și prin digitalizarea acestei categorii de cheltuieli.

Cheltuielile de investiții sunt proiectate să se diminueze treptat de la 7,9% din PIB în anul 2025, 7,7% în anul 2026, 6,5% în anul 2027, până la 5% din PIB, odată cu finalizarea implementării proiectelor din PNRR, dar efortul național pentru cheltuielile cu investițiile se menține la un nivel ridicat ca procent în PIB, peste media acestor cheltuieli din perioada 2020-2023.

Sinteza traiectoriei de ajustare a cheltuielilor bugetare pe perioada de prognoză 2025-2031 de la 41,92% din PIB în anul 2024 la 35,79% este prezentată în Tabelul nr.8:

Denumirea măsurii	2024	2031	Diferențe ca procent în PIB
Cheltuieli bugetare totale, din care	41,9%	35,9%	-6,0pp
Traietoria cheltuielilor cu investițiile% în PIB (ca urmare a finalizării PNRR	6,8%	5,0%	-1,8pp
Traietoria cheltuielilor cu asistența socială% din PIB (reforma pensiilor + reforma pensiilor speciale)	12,5%	10,7%	-1,8pp
Traietoria cheltuielilor de personal %PIB (legea salarizării unice)	9,3%	8,3%	-1,0pp

Tabel nr. 8: Evoluția ajustării cheltuielilor bugetare în perioada de prognoză 2025-2031

Așa cum rezultă și din Tabelul nr.8, ajustarea pe cheltuieli bugetare în perioada de prognoză 2025-2031 provine, în principal, din traiectoria descendentă a ponderii în PIB a cheltuielilor cu investițiile cu -1,8 pp ca urmare a faptului că această categorie de cheltuieli este influențată de finalizarea implementării PNRR, de asemenea provine din traiectoria descendentă a ponderii cheltuielilor cu asistența socială care se ajustează cu minus 1,81 puncte procentuale în PIB ca urmare a implementării legii pensiilor speciale și a legii pensiilor generale potrivit jaloanelor 213, 214 și 215 din PNRR care asigură sustenabilitatea financiară a acestor categorii de cheltuieli cu asistența socială

precum și a reducerii cheltuielilor de personal cu un punct procentual din PIB ca urmare a implementării jalonului 420 din PNRR privind salarizarea unică;

Pentru ajustarea traiectoriei de cheltuieli publice un accent deosebit, așa cum reiese și din Tabelul nr.8, se va pune pe creșterea puternic moderată a cheltuielilor de personal astfel încât ponderea acestora în PIB să fie respectată în perioada de prognoză 2025-2031, dar și pe creșterea moderată a cheltuielilor cu asistența socială, astfel încât traseul de ajustare a acestei categorii de cheltuieli publice să fie respectat.

În ceea ce privește cheltuielile cu investițiile potrivit Figurii nr.13 acestea ating un prag maxim de 7,9% din PIB în anul 2025, respectiv 7,7% din PIB în anul 2026 și 6,5% din PIB în anul 2027 perioadă care coincide cu finalizarea proiectelor de investiții implementate prin PNRR. Cea mai mare parte din politica de coeziune cu un procent mediu de peste 2,5% din PIB dar și din programele derulate prin alocările de fonduri din bugetul general consolidat pentru finanțarea și dezvoltarea infrastructurii rurale dar și prin programele naționale de creștere a calității vieții populației.

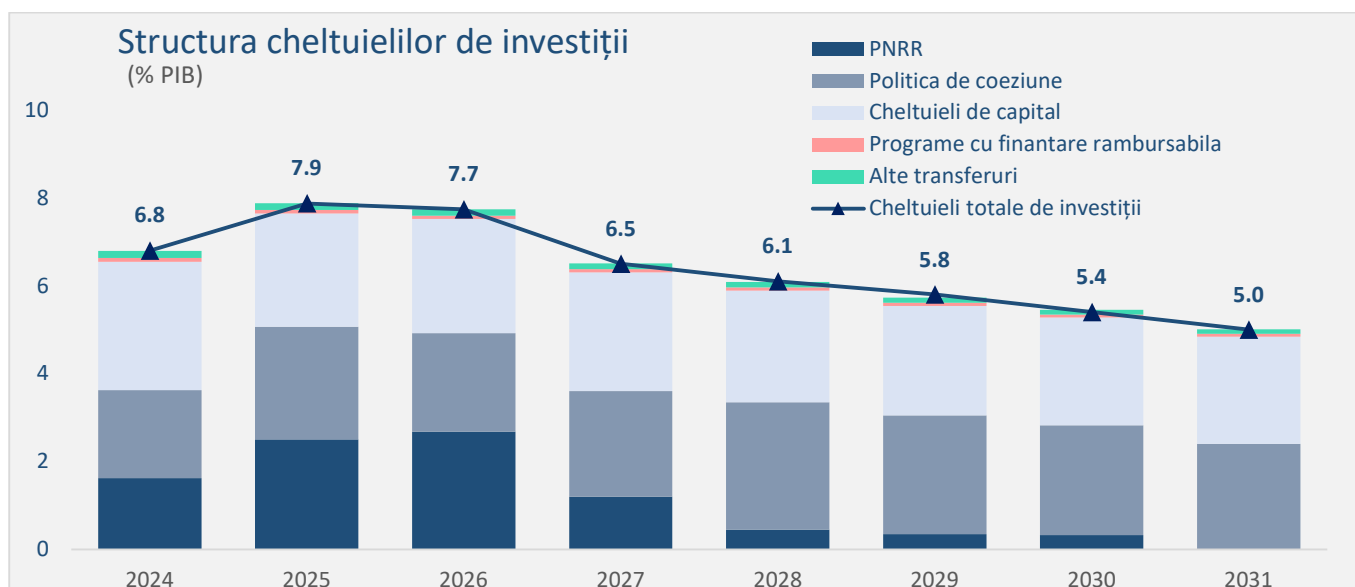

Figura nr. 13: Evoluția cheltuielilor cu investițiile în perioada 2025-2031

În ceea ce privește **activitatea curentă**, cunoscută și ca activitate operațională, la nivelul bugetului general consolidat situația indicatorilor de sinteză pentru venituri curente (operaționale) și cheltuieli curente (operaționale) este prezentată în Tabelul nr. 9 de mai jos:

Denumire indicator economic	Anul							
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
VENITURI CURENTE BGC – cash								
- valoare absolută (miliarde lei)	523,3	581,4	635,4	678,9	729,7	784,4	834,4	886,5
- (%) din PIB	29,6%	30,5%	31,0%	30,9%	31,0%	31,2%	31,2%	31,1%
CHELTUIELI CURENTE BGC – cash								
- valoare absolută (miliarde lei)	582,6	615,2	658,0	699,7	745,7	784,7	824,2	862,9
- (%) din PIB	32,9%	32,3%	32,1%	31,8%	31,7%	31,3%	30,8%	30,3%

EXCEDENT/DEFICIT CURENT BGC – cash								
- valoare absolută (miliarde lei)	-59,3	-33,9	-22,6	-20,8	-16,0	-0,3	10,3	23,6
- (%) din PIB	-3,4%	-1,8%	-1,1%	-0,9%	-0,7%	0,0%	0,4%	0,8%

Tabel nr. 9: Situația veniturilor curente/cheltuielilor curente pentru perioada de prognoză 2025-2031

În ceea ce privește **veniturile curente (operaționale)**, se constată o creștere a ponderii acestora cu 0,9% din PIB, ca urmare a implementării reformei fiscale așa cum prevede jaloanele 207, 208 și 237 din PNRR care determină o creștere de la 29,6% din PIB în anul 2024, la 30,5% în anul 2025, după care, prin aplicarea măsurilor de bună colectare, digitalizare și implementarea modulelor antifraudă, procentul de creștere a ponderii acestora în PIB este de 0,5%, respectiv ajungând la 31% în anul 2026.

În ceea ce privește **cheltuielile operaționale (curente)** de funcționare, se constată faptul că acestea dețin o pondere de 32,9% din PIB în anul 2024, pentru ca acestea să fie ajustate pe toată perioada de prognoză astfel încât să ajungă la 30,2% din PIB ca rezultat al ajustării cheltuielilor de personal pe toată perioada de prognoză, a cheltuielilor materiale și servicii, precum și a cheltuielilor cu asistența socială ca urmare a implementării legii privind pensiile speciale precum și a legii privind pensiile generale.

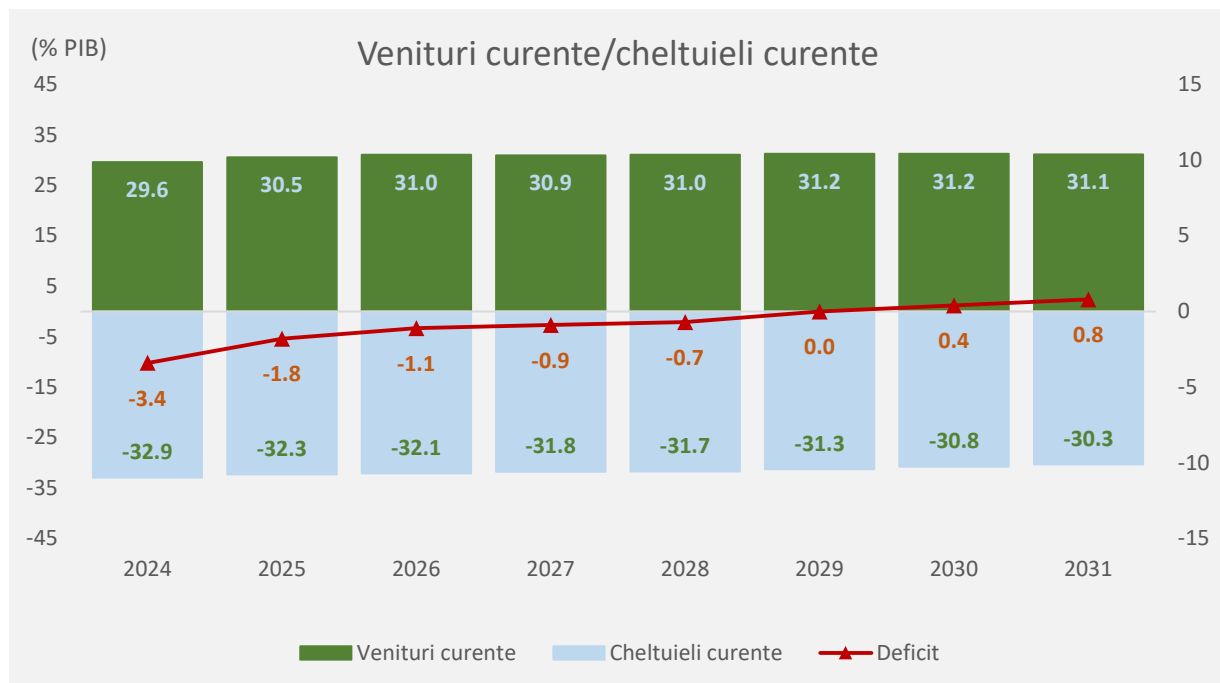

Figura nr. 14: Evoluția excedentului/deficitului operațional al bugetului general consolidat în perioada de prognoză 2023-2031

În ceea ce privește **excedentul/deficitul operațional**, pentru perioada de prognoză 2025-2031, se constată un trend descrescător de la -1,8% din PIB în anul 2025 la echilibru în anul 2029, pentru ca ulterior situația activității operaționale să înregistreze excedent pe seama ajustării veniturilor/cheltuielilor curente astfel încât în anul 2031 acesta atinge valoarea de 0,8% din PIB sub formă de excedent. Aceasta coincide cu momentul schimbării modelului de finanțe publice în care deficitul bugetar este alocat în întregime pentru a susține cheltuielile cu investițiile publice.

În ceea ce privește traiectoria de ajustare a cheltuielilor primare nete, a soldului primar structural și a deficitului bugetar în termeni ESA pe perioada de prognoză situația este prezentată în Tabelul nr.10 de mai jos:

Denumire indicator economic	Anul							
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Traietorie ajustare a cheltuielilor primare nete -%yoy		5,1	4,9	4,7	4,3	4,2	3,9	3,8
Sold primar structural -% din PIB	-5,3	-4,3	-3,3	-2,3	-1,3	-0,3	0,7	1,7
Sold bugetar -ESA -% din PIB	-7,9	-7,0	-6,4	-5,7	-5,0	-4,2	-3,4	-2,5

Tabel nr. 10: Situația ajustării cheltuielilor primare nete, soldului primar structural și a deficitului ESA

Referitor la **traiectoria de ajustare a cheltuielilor primare nete**, așa cum se poate observa, aceasta are o evoluție descendentă, în anul 2025 situându-se la un nivel de 5,1%, pentru ca în anul 2031 nivelul acesteia să ajungă la 3,8%;

În ceea ce privește **soldul primar structural** pentru perioada de prognoză acesta înregistrează un deficit de 4,3% din PIB în anul 2025 pentru ca la sfârșitul perioadei de prognoză să se înregistreze un excedent de 1,7% din PIB cu o ajustare medie anuală de un punct procentual;

Referitor la **deficitul în termeni ESA** acesta înregistrează un trend descendent pe toată perioada de prognoză de la 7,0% din PIB în anul 2025 la 2,5% din PIB la sfârșitul perioadei de prognoză cu un ritm mediu anual de ajustare de 0,8% din PIB pentru a permite cheltuielilor cu investițiile să fie implementate și să asigure ritmul de creștere economică planificat pentru perioada de prognoză.

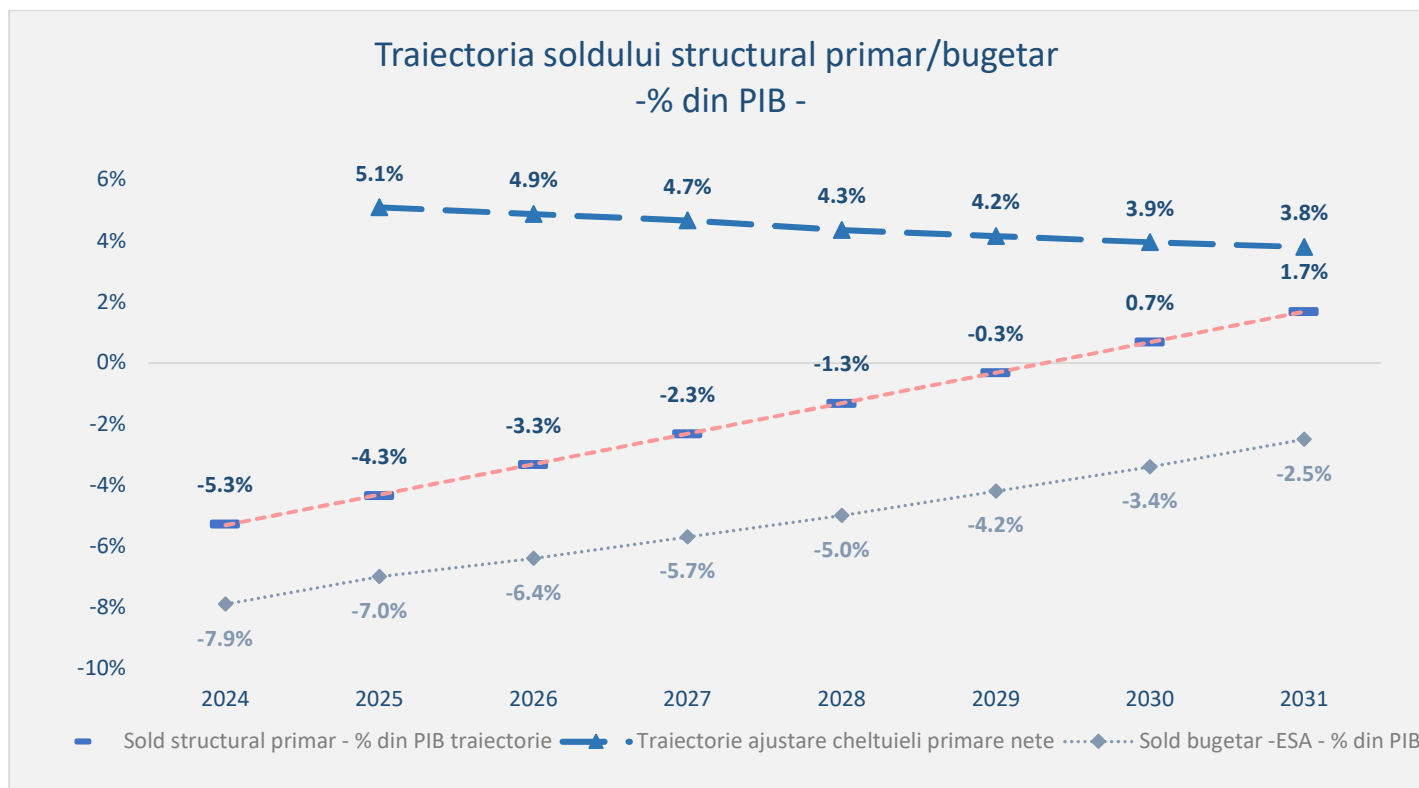

Figura nr.15: Evoluția traiectoriei de ajustare a deficitului bugetar în termeni ESA, soldul primar structural, cheltuielile primare nete

În Tabelul nr. 4 anexă la PBSTM sunt prezentați în detaliu indicatorii soldului cheltuielilor primare nete, soldul deficitului bugetar primar, dar și evoluția în termeni ESA a deficitului bugetar pentru perioada de prognoză 2025-2031.

În ceea ce privește ipotezele externe care pot influența indicatorii de ajustare prezentați anterior aceștia sunt în Tabelul nr. 11 de mai jos:

			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
1	Rata dobânzii pe termen scurt	(%, media anuală)	7,5	5,7	5,0	4,9	4,8	4,7	4,6	4,5	4,4
2	Rata dobânzii pe termen lung	(%, media anuală)	6,7	6,6	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9
3	Cursul de schimb USD/EUR	(media anuală)	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1		
4	Cursul de schimb NAC/EUR (numai pentru statele non-EA)	(media anuală)	4,95	4,98	5,03	5,09	5,15	5,21	5,27	5,33	5,39
5	Prețul petrolului	(Brent, USD/baril)	83,7	83,2	76,1	73,2					

Tabel nr. 11: Ipoteze externe ale traiectoriei de ajustare a deficitului bugetar în perioada de prognoză

Conform tabelului de mai sus, **rata cursului de schimb valutar EUR/dolar se menține constantă** pe perioada de prognoză analizată, în timp ce ipotezele privind evoluția **ratelor dobânzilor pe termen lung** sunt de menținere la un nivel constant de 6,9% din PIB, iar ratele dobânzilor pe termen scurt înregistrează o tendință ușoară de scădere de la 5,0% din PIB în 2025 la 4,4% din PIB în 2031. Ratele de dobândă, utilizate în estimarea cheltuielilor cu dobânzile aferente datoriei publice, sunt calculate pe baza ratelor forward din Bloomberg și a estimărilor CE pentru statele membre non-euro, conform metodologiei descrisă în “Monitorul privind sustenabilitatea datoriei din 2023 al Comisiei Europene (DSA)”.

Aceste ipoteze externe urmează a fi luate în considerare la analiza de sensibilitate privind datoria publică pentru perioada de prognoză analizată.

5.3. Reforma veniturilor și a cheltuielilor bugetare

Reforma veniturilor și cheltuielilor bugetare cuprinde:

1. Reforma fiscală potrivit PNRR stabilită prin jaloanele 207, 208 și 237;
2. Reforma impozitării microîntreprinderilor potrivit jalonului 206 din PNRR;
3. Reforma administrării sistemului de impozite și taxe;
4. Reforma sistemului de cheltuieli al operatorilor economici de stat/locali;
5. Reforma sistemului de cheltuieli publice;
6. Reforma salariului minim;
7. Reforma sistemului de salarizare în sectorul public;
8. Reforma pensiilor;
9. Reforma pensiilor speciale;
10. Reforma sistemului de finanțare a mediului de afaceri. Atragerea de investitori.

R1: REFORMA FISCALĂ

I. Contextul reformei fiscale: Reforma fiscală, ca parte a Planului Național de Redresare și Reziliență, stabilită prin jaloanele 207, 208 și 237 precum și în Tabelul nr.5 din PBSTM are la bază necesitatea unei consolidări fiscale semnificative, pentru creșterea eficienței și a echității sistemului fiscal și alinierea nivelului veniturilor fiscale din România la media statelor din Uniunea Europeană, ca pondere în PIB. Măsurile fiscale cu impact bugetar de cel puțin 1,1% din PIB pentru anul 2025 net de impactul majorării plafonului neimpozabil pentru veniturile din pensii vor avea la bază scenariile elaborate de Banca Mondială conform recomandărilor formulate potrivit jalonului 205 din PNRR .

În Caseta nr.1 de mai jos sunt prezentate jaloanele pentru reforma fiscală așa cum acestea au fost prevăzute în Planul Național pentru Redresare și Reziliență:

Număr Jalon	Denumire	Indicatori calitativi	Calendar orientativ pentru atingerea jaloanelor	Descrierea fiecărui jalon
205	Analiza sistemului fiscal al României cu scopul de a formula recomandări pentru a se asigura faptul că sistemul fiscal contribuie la promovarea și menținerea unei creșteri economice sustenabile	Analiză finalizată, publicarea raportului cu analiza și recomandările, avizat de/redactat în colaborare cu instituțiile independente care furnizează asistență tehnică	Q4 - 2022	Ministerul Finanțelor va efectua, cu sprijinul asistenței tehnice, al serviciilor de consiliere și de consultanță, o analiză a modului în care poate fi îmbunătățită structura sistemului fiscal/legislației fiscale din România astfel încât sistemul fiscal să contribuie la promovarea și menținerea unei creșteri economice durabile. Accentul se va pune pe: <ul style="list-style-type: none">- eliminarea treptată a stimulentele fiscale și a lacunelor fiscale în ceea ce privește impozitul pe venit, impozitul pe profit (inclusiv regimurile speciale care pot face obiectul unor derogări),- contribuțiile sociale și impozitul pe proprietate (și anume impozitele locale) și- orientarea regimului fiscal către aplicarea de taxe ecologice,

				ținând seama de impactul de redistribuire a veniturilor al acestei măsuri. Analiza și recomandările vor fi publicate de Ministerul Finanțelor
206	Intrarea în vigoare a modificărilor aduse Codului fiscal care reduc treptat domeniul de aplicare al regimului fiscal special aplicabil microîntreprinderile	Dispoziție legală care indică intrarea în vigoare a modificărilor aduse Codului fiscal	Q4 - 2022	Noua lege va modifica Codul Fiscal în vederea reducerii graduale a ariei de aplicabilitate a regimului special de taxare pentru microîntreprinderi. Reducerea dispozițiilor speciale începe în T1 2023 și se finalizează până în T4 2024
207	Intrarea în vigoare a: - modificărilor aduse Codului fiscal (Legea nr. 227/2015) în vederea reducerii și/sau a eliminării altor stimulente fiscale cu scopul de a simplifica sistemul fiscal, de a-l face mai eficient, mai transparent și mai echitabil până în 2024 - legislației de extindere a impozitării ecologice	Dispoziție legală care indică intrarea în vigoare a cadrului legislativ privind reducerea și/sau eliminarea stimulentei fiscale și extinderea impozitării ecologice	Q1 - 2023	Noua lege va modifica Codul fiscal prin punerea în aplicare a recomandărilor rezultate în urma revizuirii sistemului fiscal (a se vedea jalonul 205) pentru a se asigura că sistemul fiscal contribuie la promovarea și menținerea unei creșteri economice durabile. Aceste modificări vor fi introduse treptat până în ianuarie 2024.
208	Intrarea în vigoare a modificărilor aduse Codului Fiscal (Legea nr. 227/2015) care reduc treptat stimulentele fiscale pentru personalul angajat în sectorul construcțiilor	Dispoziție legală care indică intrarea în vigoare a cadrului legislativ privind reducerea graduală a stimulentei	Q1 - 2025	Noua lege va modifica Codului Fiscal în vederea reducerii graduale a stimulentei fiscale pentru personalul angajat în sectorul construcțiilor Reducerea treptată a stimulentei fiscale pentru personalul angajat în sectorul construcțiilor va începe în 2025 și se va finaliza până la sfârșitul anului 2028.

		fiscale pentru personalul angajat în sectorul construcțiilor		
237	Sistem informatic care permite implementarea unui model automat de evaluare a proprietăților	Sistem informatic operațional	Q4 - 2025	Sistem informatic dezvoltat și operațional pentru evaluarea proprietăților care fac obiectul impozitelor pe proprietate. Aceste valori se vor utiliza pentru a determina baza fiscală pentru impozitarea proprietăților în cazul în care această abordare va fi disponibilă (cum ar fi suficiente tranzacții disponibile pentru modelul de evaluare automatizat)

Caseta nr. 1: Extras din PNRR privind jaloanele pentru Reforma Fiscală

De asemenea, în Planul Național de Redresare și Reziliență este prevăzut un impact bugetar pentru reforma fiscală și de administrare a impozitelor și taxelor de +2,5% din PIB între anul 2019 și 2026. Prin PBSTM s-a luat în considerare un impact bugetar estimat la cel puțin 1,1% din PIB pentru anul 2025 net de impactul majorării plafonului neimpozabil pentru veniturile din pensii .

La impactul bugetar anualizat în anul 2026 în procent de 1,5% din PIB determinat de veniturile bugetare se adaugă impactul bugetar de 0,5% din PIB din reforma administrării impozitelor și taxelor. Impactul bugetar va asigura o traiectorie de reducere a deficitului bugetar în conformitate cu angajamentele fiscale de la capitolul II din PBSTM.

În plus, pentru a stabili impactul bugetar necesar reformei fiscale astfel încât să fie respectată traiectoria de ajustare a deficitului bugetar potrivit Tabelului nr.10 s-au luat în calcul următoarele ipoteze:

- a) **Traectoria de ajustare a deficitului bugetar** stabilită potrivit Tabelului nr. 8 din prezentul PBSTM dar și potrivit Tabelului nr. 4 anexă la PBSTM ;
- b) **Nevoile de finanțare a cheltuielilor pentru perioada de prognoză 2025-2031** pentru a determina necesarul de fonduri care trebuie alocate prin bugetul general consolidat pentru a finanța diferite categorii de servicii publice;
- c) **Potențialul de venituri bugetare pentru perioada de prognoză 2025-2031** rezultat din creșterea nominală a PIB ului potrivit prognozelor elaborate de către Comisia Națională de Prognoză;

În acest context, baza de plecare în analiza impactului bugetar necesar reformei fiscale a constituit-o anul 2025 conform Figurii nr.16:

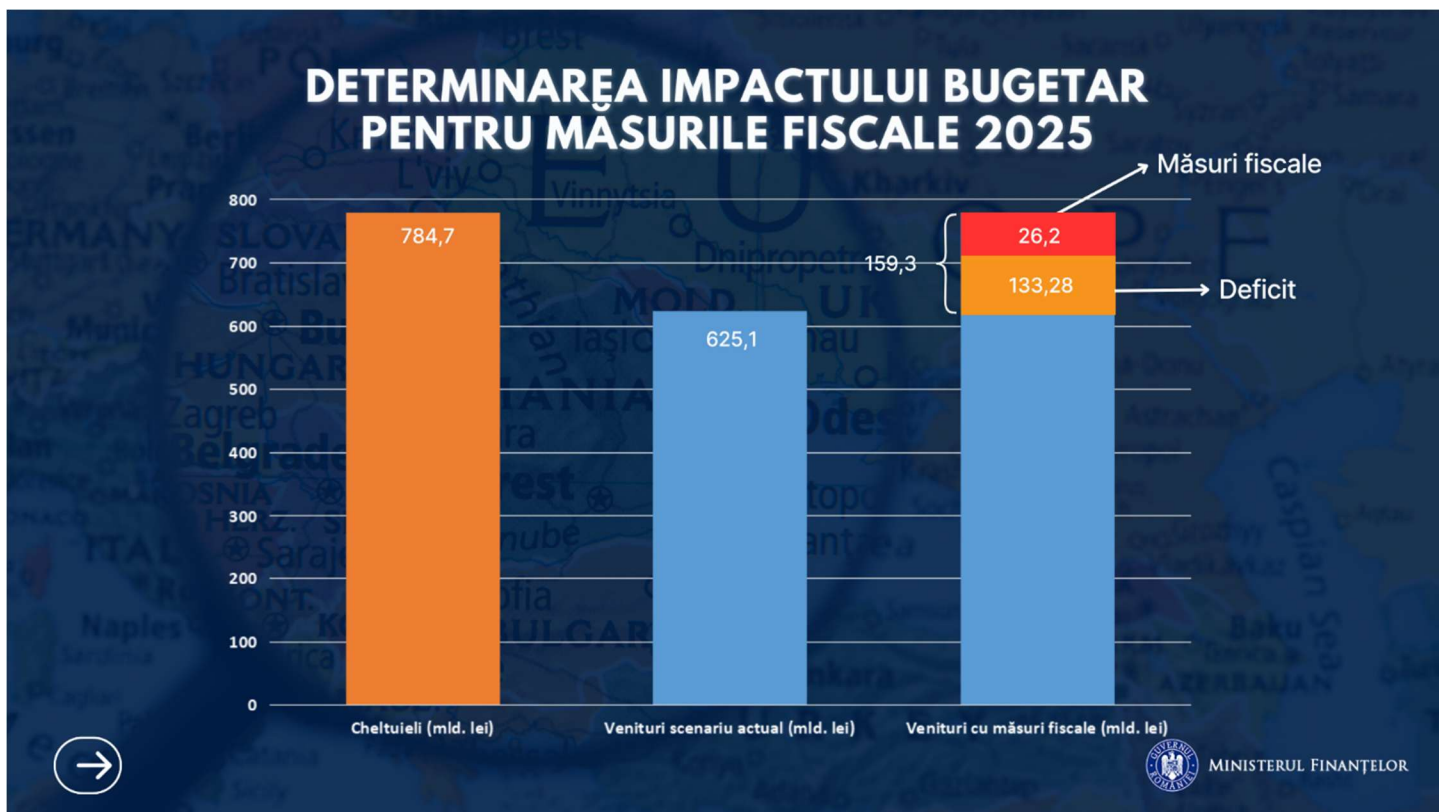

Figura nr.16: Determinarea impactului bugetar necesar reformei fiscale în anul 2025

Astfel, în anul 2025 nivelul fondurilor publice necesar pentru a finanța diferitele categorii de cheltuieli publice este de aproximativ 784,7 miliarde lei, respectiv 156,94 miliarde Euro. Pentru a finanța acest necesar de fonduri s-a estimat pe baza creșterii nominale a PIB-ului în anul 2025 față de anul 2024 nivelul de venituri bugetare pentru anul 2025 care este în valoare de 625,1 miliarde lei, respectiv 125,2 miliarde euro, rezultând un deficit de finanțare în valoare de 159,3 miliarde lei, respectiv 31,86 miliarde Euro. Cu acest nivel de venituri bugetare ținta de deficit bugetar pentru anul 2025 de 7% din PIB nu ar putea fi respectată întrucât nivelul de deficit bugetar estimat pentru anul 2025 ar fi de peste 8,2% din PIB. Pentru acoperirea acestui deficit de finanțare s-au luat în considerare fondurile ce pot fi atrase din finanțarea deficitului bugetar în valoare de 133,3 miliarde lei, respectiv 26,6 miliarde Euro diferența fiind acoperită din reforma fiscală și de administrare a impozitelor și taxelor în valoare de 26,2 miliarde lei respectiv 5,24 miliarde Euro sau 1,37% din PIB. Astfel, nivelul impactului bugetar al reformei fiscale în raport cu obiectivele urmărite va fi de cel puțin 1,1% din PIB pentru anul 2025, net de impactul majorării plafonului neimpozabil pentru veniturile din pensii. În plus, din anul 2026 se adaugă impactul bugetar de 0,5% din PIB ca rezultat al îmbunătățirii colectării veniturilor bugetare pentru întreaga perioadă prognoză.

II. Obiectivele reformei fiscale:

Reforma fiscală se va realiza în acord cu prevederile Planului Național de Redresare și Reziliență potrivit jaloanelor 207, 208 și 237 ținând cont de obiectivele stabilite astfel:

- a) **Creșterea ponderii veniturilor fiscale în total PIB cu un impact bugetar estimat la cel puțin 1,1% din PIB pentru anul 2025 net de impactul majorării plafonului neimpozabil pentru veniturile din pensii pentru a asigura suplimentarea fondurilor colectate la bugetul de stat din**

venituri fiscale cât și pentru a asigura alinierea la valorile acestui indicator înregistrate la nivelul altor sisteme fiscale din Uniunea Europeană;

- b) **Asigurarea unui sistem fiscal care contribuie la stimularea creșterii economice sustenabile a României**, atragerea de investitori, crearea de locuri de muncă și o dezvoltare economică sustenabilă pe termen lung;
- c) **Simplificarea și debirocratizarea sistemului fiscal** prin stabilirea unor reguli de impunere simple și clare pentru a asigura conformarea voluntară dar și pentru a elimina pe cât posibil optimizarea fiscală care aduce importante prejudicii bugetului de stat dar și celorlalte bugete componente ale bugetului general consolidat;
- d) **Asigurarea predictibilității sistemului fiscal**: în acord cu acest obiectiv se va asigura că modificările aduse principalelor tipuri de impozite și taxe sunt predictibile, sunt dezbătute public cu mediul de afaceri și nu generează presiuni fiscale care determină schimbări de comportament ale agenților economici;
- e) **Corelarea modificărilor aduse sistemului fiscal cu nevoile de finanțare ale bugetului public**: în acord cu acest obiectiv modificările aduse impozitelor și taxelor și impactul bugetar al acestor măsuri trebuie să fie corelate numai cu acele categorii de nevoi de fonduri publice care sunt necesare pentru dezvoltarea și modernizarea sistemului de cheltuieli publice dar și pentru creșterea calității și performanței sistemului de cheltuieli publice și implementarea de investiții publice;
- f) **Ajustarea sistemului de facilități fiscale** pentru principalele categorii de impozite și taxe astfel încât să se respecte principiul impunerii echitabile dar și pentru a evita formarea unor distorsiuni în materie de politică fiscală ceea ce ar presupune generarea unor inechități fiscale între diferite categorii de contribuabili;
- g) **Îmbunătățirea cadrului general al reglementărilor fiscale pentru evitarea practicilor de optimizare fiscală**, cu scopul de a descuraja situațiile în care interpretarea legislației fiscale creează artificial oportunități de deducere a cheltuielilor sau de reducere a veniturilor impozabile. Astfel, prin intermediul optimizărilor practice de unii contribuabili se reduc sarcinile fiscale ale acestora. În categoria optimizărilor fiscale sunt vizate: transferurile de profituri în extern efectuate de către întreprinderile multinaționale, donațiile și sponsorizările, cheltuielile care nu sunt legate în mod direct de activitatea operațională a companiilor etc;
- h) **Ajustarea unor cote de impunere**: acest obiectiv presupune alinierea, dacă este cazul, a unor cote de impunere pentru principalele categorii de impozite și taxe astfel încât să fie asigurată atât eficiența colectării sistemului de impozite și taxe cât și alinierea la cotele de impunere specifice sistemelor de impozitare existente la nivelul Uniunii Europene;
- i) **Ajustarea deducerilor specifice impozitului pe venit** pentru a asigura o sarcină fiscală corespunzătoare categoriilor de contribuabili care au un nivel de venit sub nivelul salariului mediu brut pe economie astfel încât să fie asigurată corelarea dintre capacitatea de plată a contribuabililor și nivelul de venit corespunzător al acestora.

- j) **Ajustarea sistemului de stabilire a redevențelor**, introducerea unor mecanisme noi de gestionare a redevențelor pentru a se asigura o gestionare eficientă a resurselor naturale și minerale, inclusiv o administrare eficientă a patrimoniului public.

III. Etape de implementare a reformei fiscale:

Pentru a realiza obiectivele menționate anterior se vor parcurge următoarele etape:

Etapa I: Elaborarea de către Banca Mondială a scenariilor de reformă fiscală în acord cu jalonul 207, jalonul 208 și jalonul 237 din Planul Național de Redresare și Reziliență, bazat pe recomandările din raportul privind sistemul fiscal întocmit în cadrul Jalonului 205, pentru a asigura transpunerea obiectivelor menționate anterior și a obține un impact bugetar estimat la cel puțin 1,1% din PIB pentru anul 2025 net de impactul majorării plafonului neimpozabil pentru veniturile din pensii, ca efect al anualizării impactului bugetar al reformei fiscale prin modificările/actualizările aduse sistemului de impozite și taxe.

Scenariile de reformă fiscală elaborate de Banca Mondială vor avea în vedere:

a) actualizarea regulilor de impunere/ bazei de impozitare/ sistemului de facilități fiscale pentru **impozitul pe profit;**

b) în domeniul **impozitului pe veniturile obținute de persoanele fizice și contribuțiile sociale obligatorii**, va fi avută în vedere:

b.1) revizuirea/ajustarea sistemului deducerilor personale specifice **impozitului pe venit pentru perioada de prognoză 2025-2031;**

b.2) revizuirea/actualizarea sistemului de impunere a **veniturilor realizate de persoanele fizice**, precum și revizuirea facilităților fiscale acordate la plata impozitului pe venit;

b.3) revizuirea/reevaluarea reglementărilor privind **contribuțiile sociale obligatorii** datorate de persoanele fizice, precum și revizuirea facilităților fiscale/excepțiilor/regulilor specifice în cazul contribuțiilor sociale obligatorii;

c) revizuirea/actualizarea prevederilor legale din domeniul **taxei pe valoarea adăugată;**

d) **revizuirea/actualizarea prevederilor privind sistemul de accizare** pentru a asigura punerea acestuia în acord cu obiectivele stabilite potrivit jalonului 207 din PNRR;

e) **revizuirea mecanismului de impozitare pentru clădiri și terenuri**, operaționalizarea în cadrul MF a structurii de specialitate dedicate implementării modelului de evaluare specific pentru impozitarea proprietăților imobiliare, precum și dezvoltarea și operaționalizarea Sistemului informatic pentru evaluarea proprietăților care fac obiectul impozitării proprietății.

Scenariile de reformă fiscală propuse de Banca Mondială, în Q1 2025, vor cuprinde un ansamblu de măsuri fiscale specifice, prezentându-se cel puțin două variante alternative din care autoritățile publice vor decide varianta care va fi implementată începând cu luna aprilie 2025.

Scenariile de reformă fiscală propuse de Banca Mondială vor trebui să respecte următoarele obiective majore:

- a) obiectivele reformei fiscale stabilite la punctul II lit.a) - j);
- b) un impact bugetar estimat la cel puțin 1,1% din PIB pentru anul 2025 net de impactul majorării plafonului neimpozabil pentru veniturile din pensii;
- c) obiectivele stabilite prin jaloanele 207, 208 și 237 din Planul Național de Redresare și Reziliență;
- d) măsurile specifice descrise în cadrul etapei I de implementare a Reformei Fiscale descrise anterior.

Termen: Q1 2025.

Etapa: II Elaborarea unui Memorandum pentru aprobarea de către Guvernul României a propunerilor de modificare a Codului fiscal, necesare realizării reformei fiscale potrivit măsurilor prezentate în anexă.

Termen: Q1 2025.

Etapa: III Consultarea cu privire la modificările ce vor fi aduse Codului fiscal cu mediul de afaceri și organizarea de dezbateri publice cu părțile interesate, experți și societatea civilă pentru a se asigura predictibilitate fiscală și a nu se genera presiuni fiscale care să determine schimbări în comportamentul fiscal al contribuabililor.

Termen Q1 2025.

Etapa: IV Intrarea în vigoare a modificărilor ce vor fi aduse Codului fiscal: La depunerea cererii de plată nr.4 pentru Planul Național de Redresare și Reziliență. În cadrul acestei cereri este cuprins și Jalonul 208, jalonul 237 precum și jalonul 207 prezentate în caseta nr.1

Termen: Q1 2025.

R2: REFORMA IMPOZITĂRII MICROÎNTRINDERILOR

Scopul reformei impozitării microîntreprinderilor potrivit jalonului 206 din PNRR este de a implementa măsurile necesare pentru a evita divizarea artificială a bazei de impozitare, revizuirea cotei de impunere, eliminarea deducerilor, dar și de a reduce gradual pragul de impozitare al taxării microîntreprinderilor în perioada 2025-2027. Măsurile menționate anterior au fost îndeplinite de către Guvernul României cu excepția reducerii graduale a pragului de impozitare al taxării microîntreprinderilor, unde CE a transmis o suspendare parțială aferentă Cererii de plată nr. 3, urmând ca o decizie referitoare la reducerea graduală a pragului de impozitare pentru microîntreprinderi să fie luată în Coaliția de Guvernare/Guvernul României până cel târziu în Q1 2025.

I. Contextul reformei. Analiza sistemului actual al impozitării microîntreprinderilor

Reforma impozitării microîntreprinderilor, ca parte a Planului Național de Redresare și Reziliență, prin jalonul 206, are la bază, de asemenea, necesitatea unei consolidări fiscale semnificative și stabilirea unui regim de impozitare care să reducă costurile de conformare ale contribuabililor.

Pentru analiza regimului fiscal actual aplicabil microîntreprinderilor s-a stabilit, pe bază de eşantion selectat din rândul microîntreprinderilor, **specificul acestui regim fiscal**.

Au fost solicitate Centrului Național pentru Informații Financiare date referitoare la vectorul fiscal (actualizat la 13.06.2024)⁴, date fiscale din D100 - Declarație privind obligațiile de plată la bugetul de stat, precum și situațiile financiare anuale la 31 decembrie 2023.

Eșantionul a fost constituit utilizând următoarele criterii:

- i. entități care au depus situațiile financiare anuale la 31 decembrie 2023 de tipul UU, BS, BL, SL;
- ii. entități care potrivit vectorului fiscal erau înregistrate cu obligația de declarare și plată a impozitului pe veniturile microîntreprinderilor - cod impozit 120, până la 31.12.2023;
- iii. entități active potrivit registrului contribuabililor respectiv au codul de stare 1, 3 sau 9 (înregistrat, reluare activitate, transfer), până la 31.12.2023;
- iv. entități care au depus declarația fiscală D100 pentru anul 2023 și au completat valori pentru creanța fiscală cod impozit 121 - impozitul pe veniturile microîntreprinderilor (cotă 1% sau 3%).

Eșantionul final rezultat din aplicarea cumulativa a criteriilor menționate la pct. 1. i - iv cuprinde un număr de 325.284 de entități în anul 2023 (31.12.2023).

Stadii determinare eşantion micro-entități active la data de 31.12.2023:

1. entități care au depus situații financiare pentru anul 2023	926.903
2. entități care au depus situații financiare UU, BL, SL, BS	868.701
3. entități micro active (stare 1, 3, 9) conform vector fiscal	539.690
4. entități micro active care au depus situații financiare	329.351
5. entități micro active care au depus situații financiare și D100	325.284

Segmentarea eşantionului final utilizând praguri ale cifrei de afaceri se prezintă astfel:

Praguri ale cifrei de afaceri	Contribuabili	Cifra de afaceri	Sumă de nr. salariați la 31.12	Medie de nr. salariați la 31.12
< 300.000	178.048	27.425.056.156	310.776	1,84
300.001 - 500.000	42.181	16.594.594.187	102.404	2,49
500.001 - 1.000.000	49.104	34.809.757.921	172.928	3,60
1.000.001 - 1.500.000	21.100	25.832.720.690	110.269	5,33
1.500.001 - 2.000.000	11.688	20.215.767.281	77.051	6,70

⁴ Întrucât vectorul fiscal surprinde starea unui contribuabil la data interogării, anumite informații istorice nu pot fi reprezentate în analiză. Această particularitate a registrului vector fiscal determină apariția unor diferențe valorice în cadrul aceleiași analize efectuate la distanță în timp. Cu toate acestea analiza oferă acuratețe asupra evoluției anumitor indicatori.

2.000.001 - 2.500.000	8.827	19.936.822.695	69.177	7,98
> 2.500.001	846	5.495.388.528	14.680	18,40
CA nedeclarată	13.490		9.711	1,38
TOTAL	325.284	150.310.107.458	866.996	2,67

Tabel nr. 12: Segmentarea eșantionului de microîntreprinderi utilizând pragul CA

Astfel, rezultatul segmentării reflectă distribuția numărului de contribuabili, cifra de afaceri agregată și numărul (mediu) de salariați⁵, pe baza datelor din situațiile financiare depuse pentru anul 2023.

În ceea ce privește numărul de contribuabili care depășesc pragul CA stabilit la 500.000 Euro, așa cum rezultă din segmentare, din verificarea prin sondaj s-a constatat că unii contribuabili au depus formularul D700 de înregistrare/modificare vector fiscal, dar nu au solicitat trecerea la regimul fiscal impozit pe profit, iar restul contribuabililor nu au depus formularul 700.

Un număr de 13.490 entități nu au declarat în situațiile financiare informații referitoare la cifra de afaceri și în cazul acestora anumiți indicatori nu pot fi prezentați.

Sursa informațiilor este registrul contribuabililor - vector fiscal (actualizat la 13.06.2024) și baza de date cu situațiile financiare depuse de contribuabili pentru anul 2023 (actualizată la 16.04.2024).

Stare situații financiare	Microîntreprinderi
	31.12.2023
Depus	329.351
Nedepus	210.339
TOTAL	539.690

Tabel nr. 13: Număr microîntreprinderi potrivit bazei de date ANAF

Potrivit datelor prezentate în tabelul anterior, un număr de 329.531 microîntreprinderi au depus situațiile financiare prevăzute de lege în timp ce un număr de 210.339 de contribuabili microîntreprinderi la 31.12.2023 nu au depus situațiile financiare pentru anul 2023 (termenul legal - 29.05.2024), fapt ce va conduce, conform regulilor de determinare a condițiilor de aplicare a sistemului de impunere a veniturilor microîntreprinderilor, introduse prin OUG nr. 115/2023, la **modificarea regimului fiscal și încadrarea acestor contribuabili la regimul fiscal de impozit pe profit.**

Evoluția numărului de contribuabili plătitori de IVM, în perioada 2021 - T2 2024 este reprezentată grafic în Figura nr.17. Din analiza graficului se observă că numărul microîntreprinderilor care aplică regimul fiscal a scăzut de la 829.900 la 577.772 în anul 2024 ca urmare a intrării în vigoare a prevederilor legale specifice noului prag de 500.000 Euro ceea ce presupune că un număr semnificativ de microîntreprinderi au aplicat noul regim fiscal specific impozitului pe profit.

⁵ Sursa – situațiile financiare pentru anul 2023 – F30 rd. 20 col. 2

Datele utilizate pentru analiză nu surprind istoricul stării unui contribuabil, ci doar ultima actualizare de la momentul extracției datelor, în cazul de față 13.06.2024.

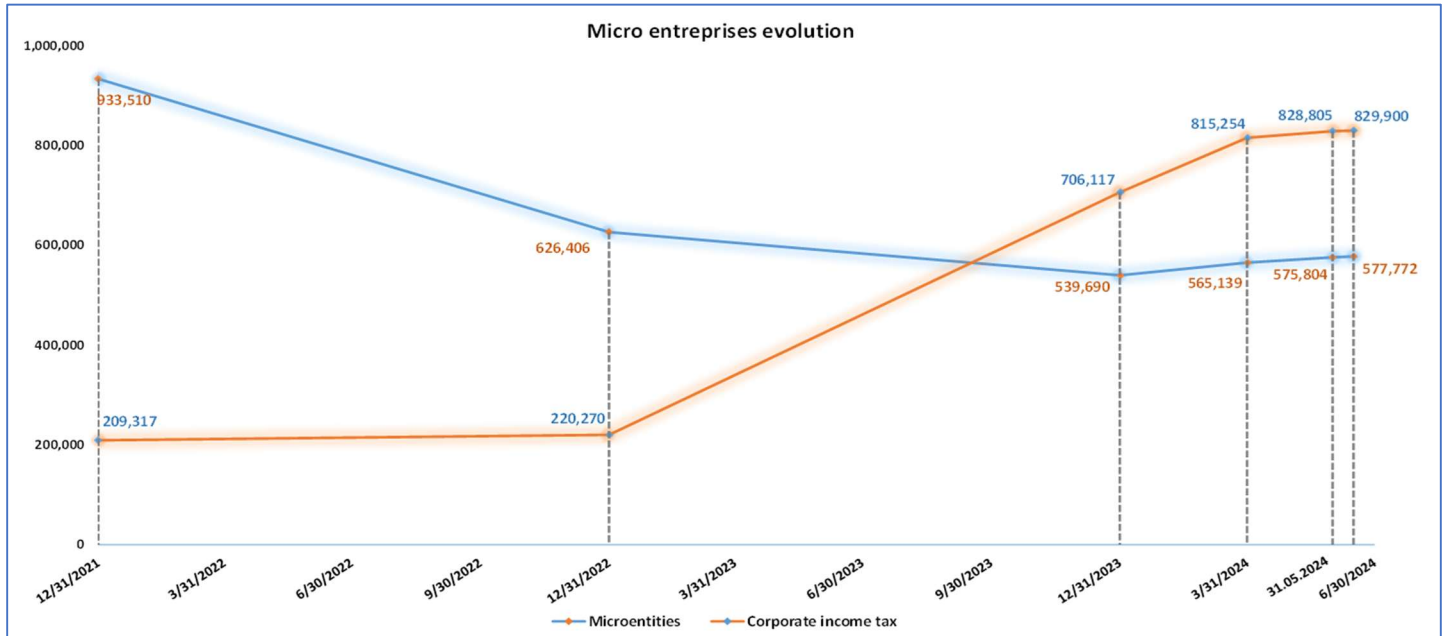

Figura nr. 17: Evoluția microîntreprinderilor în perioada 2021-T2 2024

Evoluția numărului de microîntreprinderi în funcție de cota de impozitare și impozitul pe veniturile microîntreprinderilor este prezentată în Tabelul nr.14.

Sursa datelor sunt declarațiile fiscale D100 depuse în anul 2023 și T1 2024 și registrul contribuabili - vector fiscal (actualizat la 13.06.2024).

Perioada	Cota impozitare%	Număr contribuabili	Impozit micro datorat
Trim. I 2023	1	478.669	695.127.763
	3	38.734	8.439.257
Trim. I 2023 total		517.403	703.567.020
Trim. II 2023	1	477.037	759.820.801
	3	27.800	5.484.251
Trim. II 2023 total		504.837	765.305.052
Trim. III 2023	1	477.037	759.820.801
	3	27.800	5.484.251
Trim. III 2023 total		491.130	761.043.627
Trim. IV 2023	1	306.554	470.345.704
	3	14.528	4.227.811
Trim. IV 2023 total		321.082	474.573.515
Trim. I 2024	1	303.825	218.589.346
	3	88.712	526.382.864

Trim. I 2024 total	392.537	744.972.210
--------------------	---------	-------------

Tabel nr. 14: Evoluția microîntreprinderilor după cota de impozit și IVM

Grafic, în figura nr.18, evoluția cuantumului impozitului pe veniturile microîntreprinderilor datorat, potrivit formularului D100, se prezintă astfel:

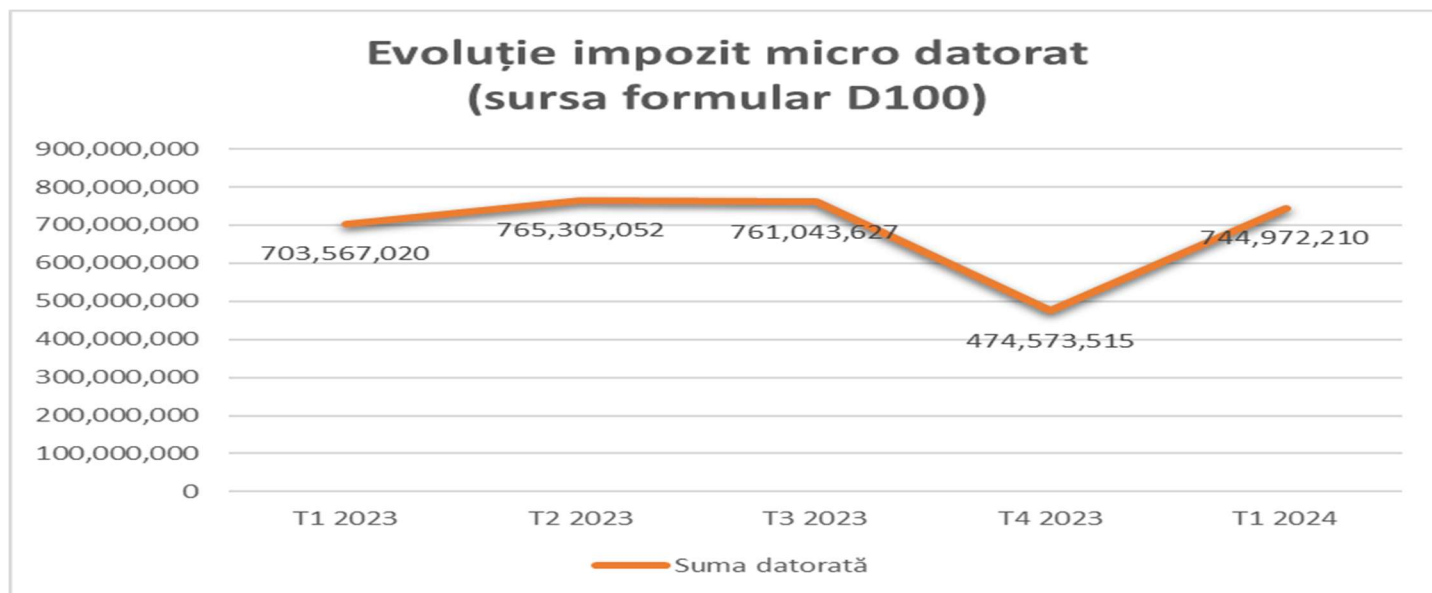

Figura nr. 18: Evoluția microîntreprinderilor în funcție de IVM

Potrivit datelor preliminare se poate constata faptul ca nivelul IVM declarat pentru T1 2024 se păstrează la nivelul mediei anului 2023, dar se produce o redistribuire a numărului de contribuabili în funcție de cota de impozitare ca urmare a majorării la 3% a IVM pentru contribuabilii care au CA mai mare de 60.000 Euro.

Se observa totuși o creștere de circa 5,89% în T1 2024 față de T1 2023 dar necesită monitorizarea în continuare pentru confirmarea tendinței.

De asemenea, în Tabelul nr.15, se prezintă distribuția numărului de microîntreprinderi și rata profitabilității acestora:

Praguri cifra de afaceri (euro)	Contribuabili	Profitabilitate medie	Profitabilitate mediană
< 60.000	178.048	104,53	9,31
60.001 - 100.000	42.181	29,23	18,95
100.001 - 200.000	49.104	27,72	17,98
200.001 - 300.000	21.100	24,61	16,80
300.001 - 400.000	11.688	23,87	17,35
400.001 - 500.000	8.827	27,26	20,70
> 500.001	846	17,45	12,58
Cifra de afaceri nedeclarată	13.490		

TOTAL	325.284	71,33	13,77
--------------	----------------	--------------	--------------

Tabel nr. 15: Distribuția numărului de microîntreprinderi în funcție de rata profitabilității acestora

Astfel din analiza datelor prezentate în Tabelul nr. 15 se constată că cea mai mare parte a microîntreprinderilor au o profitabilitate medie de peste 100% această situație întâlnindu-se pentru microîntreprinderile cu o cifră de afaceri de sub 60.000 Euro.

În Tabelul nr.16 este prezentată distribuția numărului de microîntreprinderi și cuantumul IVM declarat

Praguri cifra de afaceri (euro)	Contribuabili	Impozit micro declarat bilanț	Impozit micro reconstituit	Impozit micro declarat D100
< 60.000	178.048	316.362.656	293.252.569	269.549.433
60.001 - 100.000	42.181	166.375.140	175.110.698	159.093.203
100.001 - 200.000	49.104	308.576.119	364.633.012	329.257.980
200.001 - 300.000	21.100	210.852.096	269.502.263	241.047.261
300.001 - 400.000	11.688	154.031.945	209.575.246	187.589.666
400.001 - 500.000	8.827	139.313.329	207.587.930	183.566.230
> 500.001	846	47.700.436	59.178.612	28.602.710
Cifra de afaceri nedeclarată	13.490	9.763.859		4.833.856
TOTAL	325.284	1.352.975.580	1.578.840.330	1.403.540.339

Tabel nr. 16: Distribuția microîntreprinderilor în funcție de cuantumul IVM

De asemenea, în Tabelul nr. 17, este prezentată distribuția numărului de microîntreprinderi, cuantumul sarcinii fiscale și impozitul pe profit estimat

Praguri cifra de afaceri(euro)	Contribuabili	Impozit micro declarat D100	Sarcina fiscală ⁶	Impozit pe profit estimat ⁷
< 60.000	178.048	269.549.433	2.556.398.826	1.239.965.953
60.001 - 100.000	42.181	159.093.203	605.634.798	799.113.356
100.001 - 200.000	49.104	329.257.980	705.020.874	1.573.961.935
200.001 - 300.000	21.100	241.047.261	302.953.800	1.051.017.149
300.001 - 400.000	11.688	187.589.666	167.816.304	799.084.267
400.001 - 500.000	8.827	183.566.230	126.723.708	901.948.589
> 500.001	846	28.602.710	12.146.868	176.094.011
Cifra de afaceri nedeclarată	13.490	4.833.856	193.689.420	24.499.827
TOTAL	325.284	1.403.540.339	4.670.384.598	6.565.685.087

Tabel nr. 17: Distribuția IMM în funcție de impozitul pe profit estimat

Sarcina fiscală a fost calculată ca sumă a impozitelor și taxelor aferente unui salariu minim pe economie pentru un singur angajat. Astfel, perioada ianuarie-septembrie aceasta este în sumă de 10.485 lei [(1.102 lei - impozite și taxe + 63 lei CAM) x 9 luni], iar pentru perioada octombrie -

⁶ Sarcina fiscală reprezintă cheltuielile cu impozitul pe venit și contribuțiile sociale achitate de angajator pentru un salariat în cursul anului 2023 și este echivalentul a 14.358 lei /an

⁷ Impozit pe profit estimat = Profitul brut contabil x 16%

decembrie este în sumă de 3.873 lei [(1.221 lei - impozite și taxe + 70 CAM) x 3 luni)], rezultând o valoare de **14.358 lei/an** pentru anul 2023.

În funcție de nivelul pragului stabilit pentru eligibilitate în regimul fiscal specific microîntreprinderilor se poate observa o redistribuire evidentă a numărului acestora și estimările de venituri fiscale care, *teoretic*, ar putea fi colectate.

Potrivit pragului pentru aplicarea regimului micro, stabilit conform legislației în vigoare în anul 2023, nivelul impozitului pe veniturile microîntreprinderilor la care se adaugă SARCINA FISCALĂ reprezentată de cheltuielile cu taxele pentru un salariat care are salariul minim pe economie, reprezintă circa 6 miliarde de lei.

În comparație, pentru aceiași contribuabili dacă ar aplica regimul de impozitare pe profit, care nu condiționează existența unui salariat, quantumul veniturilor fiscale s-ar situa la nivelul de circa 6,6 miliarde lei (a se vedea Tabelul nr. 18 coloanele *Sarcina fiscală totală* și *Impozit pe profit estimat*).

Scenariul	Nr. micro	Sarcina fiscală (1 salariat)	Impozit venit micro D100	Sarcina fiscală totală	Impozit pe profit estimată
CA nedeclarata	13.490	193.689.420	4.833.856	198.523.276	24.499.827
CA < 60.000	178.048	2.556.413.184	269.549.433	2.825.962.617	1.239.965.953
CA < 100.000	220.229	3.162.047.982	428.642.636	3.590.690.618	2.039.079.309
CA < 150.000	250.764	3.600.469.512	606.552.625	4.207.022.137	2.927.133.738
CA < 200.000	269.333	3.867.083.214	757.900.616	4.624.983.830	3.613.041.244
CA < 250.000	281.537	4.042.308.246	886.027.985	4.928.336.231	4.168.562.832

Tabel nr. 18: Comparația între sarcina fiscală totală și impozitul pe profit estimat

În oglindă, în Tabelul nr. 19 se prezintă pentru fiecare scenariu în care se modifică pragul de eligibilitate, distribuția entităților care au cifra de afaceri peste pragul stabilit, precum și estimarea cu privire la veniturile fiscale potențiale.

Scenariul	Număr micro	Sarcina fiscală	Impozit venit micro	Sarcina fiscală totală	Impozit profit estimată
CA > 60.000	133.746	1.920.325.068	1.129.157.050	3.049.482.118	5.301.219.307
CA > 100.000	91.565	1.314.690.270	970.063.847	2.284.754.117	4.502.105.951
CA > 150.000	61.030	876.268.740	792.153.858	1.668.422.598	3.614.051.522
CA > 200.000	42.461	609.655.038	640.805.867	1.250.460.905	2.928.144.016
CA > 250.000	30.257	434.430.006	512.678.498	947.108.504	2.372.622.428
CA > 500.000	846	12.146.868	28.602.710	40.749.578	176.094.011

Tabel nr. 19: Scenarii privind modificarea pragului de rentabilitate pentru microîntreprinderi

În Tabelul nr. 20 este prezentată o analiză privind comparația scenariilor față de situația actuală (prag 500.000 euro)

Prag eligibilitate (euro)	Sarcina fiscală	Impozit venit micro	Impozit profit estimat	Total venituri estimate
60.000	2.556.413.184	269.549.433	5.301.219.307	8.127.181.924
100.000	3.162.047.982	428.642.636	4.502.105.951	8.092.796.569
150.000	3.600.469.512	606.552.625	3.614.051.522	7.821.073.659
200.000	3.867.083.214	757.900.616	2.928.144.016	7.553.127.846
250.000	4.042.308.246	886.027.985	2.372.622.428	7.300.958.659
500.000	4.670.384.598	1.403.540.339		6.073.924.937

Tabel nr. 20: Comparația scenariilor față de situația actuală cu prag de 500.000 euro

O prima observație este că reducerea pragului, menținând condiția referitoare la un salariat, ar putea conduce la o creștere a veniturilor fiscale de la nivelul actual de circa 6 miliarde lei până spre un maxim teoretic de 8,1 miliarde lei, respectiv un plus de 2,1 miliarde de lei (a se vedea Tabelul nr. 18 - coloana *Total venituri estimate*).

În ipoteza în care se introduce un nou prag de eligibilitate, concomitent cu eliminarea condiției privind existența unui salariat, situația comparativă între cele 5 scenarii se prezintă conform tabelului următor:

Scenariul	Număr micro	Sarcina fiscală totală	Impozit pe profit estimat	Venit potențial	Diferență față de ACTUAL
CA nedeclarata	13.490	198,523,276	24.499.827		-
CA < 60.000	178.048	2.825.962.617	-	269.549.433	
CA > 60.000	133.746	3.049.482.118	5.301.219.307	5.301.219.307	
TOTAL 60.000				5.570.768.740	-503.199.271
CA < 100.000	220.229	3.590.690.618	-	428.642.636	
CA > 100.000	91.565	2.284.754.117	4.502.105.951	4.502.105.951	
TOTAL 100.000				4.930.748.587	-1.143.219.424
CA < 150.000	250.764	4.207.022.137	-	606.552.625	
CA > 150.000	61.030	1.668.422.598	3.614.051.522	3.614.051.522	
TOTAL 150.000				4.220.604.147	-1.853.363.864
CA < 200.000	269.333	4.624.983.830	-	757.900.616	
CA > 200.000	42.461	1.250.460.905	2.928.144.016	2.928.144.016	
TOTAL 200.000				3.686.044.632	-2.387.923.379

CA < 250.000	281.537	4.928.336.231	-	886.027.985	
CA > 250.000	30.257	947.108.504	2.372.622.428	2.372.622.428	
TOTAL 250.000				3.258.650.413	- 2.815.317.598
Actual (CA < 500.000)	325.284	6.073.968.011	-	6.073.968.011	-

Tabel nr. 21: Analiza unor praguri de rentabilitate diferite față de forma actuală de IVM

Se poate observa că, prin implementarea oricărui scenariu, veniturile fiscale potențiale se reduc față de regimul actual, iar cel mai redus efect de diminuare se înregistrează în cazul scenariului cu pragul de eligibilitate fixat la nivelul pragului de înregistrare în scopuri de TVA, cu o scădere a veniturilor fiscale cu circa 500 milioane lei (a se vedea tabelul nr. 19 - coloana *Diferență față de Actual*).

În concluzie, analiza surprinde o serie de fenomene pe care le prezentăm în cele ce urmează.

Un prim aspect se referă la faptul că în regimul actual de impozitare, pentru entitățile care se situează sub pragul de TVA de 300.000 lei⁸, costurile agregate cu impozitul și contribuțiile sociale pentru un salariat (condiție obligatorie) sunt de 10 ori mai mari decât impozitul pe veniturile microîntreprinderilor pentru această categorie.

Faptul că, valoarea sarcinii fiscale totale este comparabilă cu cea din categoria entităților care au cifra de afaceri mai mare de 300.000 lei (2,8 miliarde față de 3,05 mld⁹), dar media cifrei de afaceri și a profitului net sunt semnificativ mai reduse¹⁰, indică o distribuție inechitabilă a sarcinii fiscale și totodată nu se aliniază principiului de aplicare a acestui regim fiscal care vizează o impozitare mai redusă, reducerea costurilor de conformare și simplificarea raportărilor în scop contabil și fiscal.

Un al doilea aspect se referă la potențialul de colectare a veniturilor fiscale în situația în care pragul de eligibilitate pentru regimul fiscal al microîntreprinderilor este diferit de cel actual. Astfel, prin simpla reducere a pragului de la 500.000 Euro la 250.000 Euro se generează venituri fiscale potențiale în cuantum de 1,3 miliarde lei (Tabelul nr. 18 coloana *Total venituri estimate*).

II. Obiectivele reformei:

Implementarea jalonului 206 din PNRR are stabilite următoarele obiective:

- a) **Creșterea veniturilor fiscale obținute din impozitarea microîntreprinderilor**, cu minimum 0,1% din PIB, prin implementarea categoriilor de măsuri specifice prevăzute în Raportul Băncii Mondiale;

⁸ În tabele și grafice valoarea corespondentă este 60.000 Euro (curs BNR 4,977 lei)

⁹ Tabelul nr. 14 coloana Sarcina fiscală totală – valorile hașurate pentru scenariul CA < 60.000

¹⁰ Pentru categoria CA < 300.000 lei media CA este 154.000 lei și media PN 42.000 lei, iar pentru categoria CA > 300.000 lei media CA este 919.000 lei și media PN este 240.000 lei

- b) Eliminarea sistemului de deduceri fiscale pentru anumite categorii de cheltuieli, revizuirea cotelor de impunere pentru microîntreprinderi, eliminarea divizării artificiale ale bazei de impozitare.

III. Etape pentru implementarea reformei:

Etapa I

Elaborarea răspunsului la comentariile COM ca urmare a evaluării măsurilor implementate pentru îndeplinirea Jalonului 206, astfel cum au prezentate în cadrul cererii de plată nr.3, respectiv:

- eliminarea deducerilor la determinarea impozitului pe veniturile microîntreprinderilor pentru a nu facilita optimizările fiscale;
- introducerea regulilor specifice conceptului de întreprinderi legate pentru a elimina situațiile de divizare artificială a afacerii unui contribuabil în scopul accesării regimului fiscal pentru microîntreprinderi, în mod nejustificat, pentru activități similare, controlate de către aceeași persoană fizică și/sau juridică;
- revizuirea cotei de impozitare pentru microîntreprinderi și reducerea progresivă a pragului de impozitare al microîntreprinderilor va fi decisă în Coaliția de Guvernare/Guvernul României până în Q1 2025

Termen: Q1 2025.

Etapa II

Modificări/actualizări ale legislației specifice microîntreprinderilor, pentru îndeplinirea Jalonului nr.206, într-o perioadă de 6 luni de la primirea scrisorii pentru Cererea de Plată 3, dar nu mai târziu de Q1 2025;

Termen: Q1 2025.

În caseta nr.2 sunt prezentate comentariile CE în scrisoarea CE_2024_7332_2 referitoare la modul de îndeplinire a jalonului 206 privind reforma fiscală a microîntreprinderilor:

În concluzie, Romania nu a furnizat Comisiei dovezi necesare pentru a considera ca jalonul a fost îndeplinit satisfăcător. Potrivit cadrului de evaluare a jaloanelor și țintelor prevăzut de Regulamentul RRF, în descrierea măsurii „elementele care sunt direct sau indirect legate de respectivul jalon sau țintă trebuie considerate cerințe ale aceluia jalon/țintă. Descrierea reformei asociate jalonului 206 prevede ca „analiza atentă” înscrisă în raportul Băncii Mondiale „, va fi urmată de implementarea recomandărilor care rezultă din ea, pentru a asigura că sistemul de taxare promovează mai bine o dezvoltare economică sustenabilă”. În acest sens, această cerință din descrierea măsurii este direct legată de jalonul 206 întrucât se referă la recomandarea privind regimul special de taxare al microîntreprinderilor. Măsurile luate de România adresează doar parțial recomandările care reies din această „ analiză atentă” detaliată în descrierea măsurii de îndeplinire a reformei și respectiv a jalonului.

Mai precis

- *Raportul Băncii Mondiale recomandă ca România să alinieze pragul de eligibilitate al regimului de taxare cu cel al TVA-ului (în prezent 88.500 EUR). Potrivit Raportului, acesta este bună practică la nivel internațional. Într-adevăr, o afacere capabilă să se alinieze pragului de TVA ar trebui, în același fel, să poată să respecte și legea (regula) impozitului pe profit. În prezent, pragul de eligibilitate de 500.000 EUR este încă foarte ridicat, de câteva ori mai mare decât cea recomandată de raportul Băncii Mondiale (și față de regimul din alte țări UE), făcând din sistemul românesc pentru microîntreprinderi unul doar cu numele.*

Reducerea pragului de eligibilitate pentru regimul microîntreprinderilor este cel mai important element al acestei reforme și doar o mișcare parțială (foarte redusă) a fost făcută în această direcție

- În timp ce unul din elementele cheie ale reformei (și a reformei mai largi a taxării) a fost să asigure un sistem mai simplu de taxare, recentele măsuri aprobate, l-au făcut mai complicat.

România a introdus un nou prag și a diferențiat nivelul taxelor (ducând la 2 categorii de microîntreprinderi cu 2 niveluri diferite de taxare comparativ cu o categorie și o taxă în sistemul precedent de taxare). Aceasta ar putea deschide numeroase posibilități pentru divizarea artificială a companiilor, face administrarea taxelor mai complicată și în schimb să ducă la o scădere a conformării.

Întrucât recomandările reieșite din „analiza atentă” din raportul Băncii Mondiale în legătură cu regimul special de taxare al microîntreprinderilor nu au fost implementate conform Deciziei de Implementare a Consiliului, jalonul 206 nu poate fi considerat îndeplinit satisfăcător.

Caseta nr. 2: Comentariile CE rezultate din scrisoarea aferentă CP3 - PNRR

Din comentariile primite prin scrisoarea de răspuns la CP3 - PNRR reiese că îndeplinirea jalonului 206 - Reforma taxării microîntreprinderilor este considerată îndeplinită dacă sunt implementate recomandările Băncii Mondiale de aliniere a pragului de eligibilitate al regimului de taxare pentru microîntreprinderi cu cel al TVA care în prezent este 88.500 Euro. O decizie în acest sens va trebui luată în Coaliția de Guvernare și în Guvernul României până cel târziu în Q1 2025.

În **Caseta nr.3** sunt prezentați principalii pași care vor fi parcurși pentru ducerea la îndeplinire a jalonului 206 din PNRR:

Pasul 1. Analiza comentariilor primite din partea CE odată cu cererea de plată din PNRR referitoare la: divizarea artificială a bazei de impozitare, revizuirea cotelor de taxare, eliminarea deducerilor și reducerea progresivă a pragului de impozitare;

Pasul 2. Prezentarea analizei privind comentariile primite de la CE în Coaliția de Guvernare și luarea unei decizii adecvate în Coaliția de Guvernare pentru a proteja interesele microîntreprinderilor;

Pasul3. Implementarea măsurilor necesare pentru implementarea jalonului 206 astfel cum a fost stabilit prin jalonul 206 din PNRR privind Regimul taxării microîntreprinderilor și prin recomandările Băncii Mondiale. Reducerea graduală a pragului de taxare a microîntreprinderilor în perioada 2025 - 2027 va fi decisă în Coaliția de Guvernare/Guvernul României până cel târziu în Q1 2025

Caseta nr. 3: - Pașii necesari pentru a duce la îndeplinire comentariilor CE privind microîntreprinderile

I. Contextul reformei:

Reforma administrării sistemului de impozite și taxe din România este esențială în contextul în care țara se confruntă cu decalaje fiscale ridicate la toate categoriile de impozite, cum ar fi impozitul pe venit, contribuțiile sociale, impozitul pe profit și TVA. Această problemă afectează direct capacitatea statului de a finanța serviciile publice și proiectele de dezvoltare, limitând totodată stabilitatea financiară și economică a țării. Cauzele acestor decalaje fiscale sunt multiple și pot fi identificați câțiva factori majori care contribuie la nivelul scăzut de conformare fiscală:

- 1) **economie informală extinsă:** un procent semnificativ din economia României funcționează informal, fără înregistrarea veniturilor și fără plata taxelor și impozitelor corespunzătoare, ceea ce contribuie la pierderi masive în veniturile fiscale;
- 2) **eficiența scăzută a ANAF (Agenția Națională de Administrare Fiscală):** administrația fiscală suferă de o infrastructură IT depășită, procese birocratice ineficiente și resurse umane limitate, lucru care face dificilă colectarea și gestionarea eficientă a impozitelor și taxelor, dar și combaterea evaziunii fiscale;
- 3) **comportamentul contribuabililor:** nivelul de conformare voluntară la plata taxelor este relativ scăzut, mulți contribuabili alegând să evite sau să minimizeze impozitele prin diverse mijloace legale sau ilegale, lucru facilitat de percepția că statul administrează ineficient veniturile publice;
- 4) **nivel ridicat al fraudei la TVA:** TVA-ul este una dintre principalele surse de venituri fiscale pentru stat, însă România se confruntă cu una dintre cele mai mari rate ale fraudei de TVA din Uniunea Europeană, fapt care afectează nu doar colectarea veniturilor, ci și competitivitatea economică a țării.

II. Obiectivele reformei

Pentru a obține un impact bugetar de 0,50% din PIB, reforma are la bază următoarele obiective:

- a) **Implementarea proiectelor de digitalizare și actualizarea legislației specifice acestora:** e-Factura, e-TVA, e-Proprietate, e-Transport, e-Casedemarcatsfiscale, e-DU pentru a asigura modernizarea sistemului fiscal și a dispune de informațiile necesare pentru combaterea evaziunii fiscale respectiv pentru a reduce gap-ul de impozite și taxe;
- b) **reducerea gap-ului de impozite și taxe inclusiv din achizițiile intracomunitare:** acest obiectiv are la bază operaționalizarea modulelor specifice pentru reducerea gap-ului de impozite și taxe precum: modulul CARUSEL inclusiv pentru achiziții intracomunitare suplimentare, modulul indicatorilor de risc fiscal INDFISC, modulul specific pentru e-transport: TRANSPRISC, modulul specific caselor de marcat fiscale COMRISC, precum și modulul specific pentru identificarea impozitelor și taxelor care mai pot fi stabilite suplimentar prin inspecții fiscale RORISC;
- c) **îmbunătățirea colectării impozitelor și taxelor prin actualizarea sistemului de eșalonare la plată, modernizarea instrumentelor de colectare și plată, îmbunătățirea/modernizarea sistemului de poprire și de sechestrare a bunurilor mobile și imobile, modernizarea sistemului**

de valorificare a bunurilor supuse executării silite precum și actualizarea corespunzătoare a Codului de Procedură Fiscală;

- d) **actualizarea legislației specifice insolvenței** având ca obiectiv reducerea gap-ului de TVA, respectiv prin crearea cadrului legal de atragere a răspunderii pentru administratorii legali care prin modul de administrare introduc în mod voit în insolvență IMM -urile care datorează impozite și taxe și apoi în faliment IMM-urile care au raportul dintre datorii față de buget și activul total mai mari de 50%.
- e) **Formarea și operaționalizarea unei structuri de specialitate** pentru asigurarea modelării statistice și econometrice a datelor, cuantificarea gap-ului de impozite și taxe și implementarea altor activități specifice pentru a asigura consolidarea capacității administrative a ANAF în combaterea evaziunii fiscale și îmbunătățirea capacității de colectare a impozitelor și taxelor, precum și pentru furnizarea rezultatelor obținute către structura de specialitate de la nivelul ANAF, în vederea realizării analizei de risc și încadrării contribuabililor în clase de risc. **Participarea la cursuri de specialitate a personalului din cadrul departamentului cu sprijinul Băncii Mondiale/OECD.**

III. Etapele necesare realizării reformei

Pentru a implementa reforma administrării sistemului de impozite și taxe vor fi parcurse următoarele etape:

Etapa I: Analizarea legislației actuale privind proiectele de digitalizare, sistemului de colectare a impozitelor și taxelor, a legislației privind insolvența și a posibilității de îmbunătățire a acesteia.

Termen: Q1 2025.

Etapa II: Elaborarea analizei de business și operaționalizarea modulelor antifraudă: modulul CARUSEL inclusiv pentru achiziții intracomunitare suplimentare, modulul indicatorilor de risc fiscal INDFISC, modulul specific pentru e-transport TRANSPRISC, modulul specific caselor de marcat fiscale COMRISC precum și modulul specific pentru identificarea impozitelor și taxelor care mai pot fi stabilite suplimentar prin inspecții fiscale RORISC.

Termen: Q3 2025.

Etapa III: Înființarea și operaționalizarea unei structuri specializate în cadrul ANAF pentru a realiza modele statistice și econometrice de analiză a datelor, cuantificarea gap-ului de impozite și taxe, analize statistice și alte categorii de activități specifice formată din: specialiști în IT, statisticieni, analiști financiari și alte categorii de specialiști necesari pentru punerea în aplicare a obiectivelor reformei;

Dezvoltarea structurii de specialitate existente în cadrul ANAF pentru a realiza analize de risc, prin atragerea de personal specializat, respectiv analiști de date.

Termen: Q3 2025

Etapa IV: Consultarea mediului de afaceri și dezbateră publică asupra legislației privind proiectele de digitalizare, legislației privind sistemul de colectare a impozitelor și taxelor și a legislației privind insolvența.

Termen: Q3 2025.

Etapa V: Intrarea în vigoare a legislației privind proiectele de digitalizare, modificarea Codului de Procedură Fiscală precum și a legislației privind insolvența.

Termen: Q4 2025.

IV. Justificări privind impactul bugetar al reformei de +0,5% din PIB și explicarea diferenței dintre ținta stabilită în planul fiscal și ținta stabilită în PNRR de +2,5% din PIB

Măsurile propuse vin în continuarea reformelor stabilite în PNRR. În acest context, ținta de creștere a ponderii veniturilor în PIB cu 0,5% pe orizont de doi ani (2026 față de 2024), poate părea modestă comparativ cu ținta de creștere asumată în PNRR de 2,5% din PIB pe un orizont de cinci ani (2024 față de 2019). În realitate, sunt câteva ipoteze ce trebuie luate în considerare la stabilirea noii ținte:

1. **După o creștere substanțială a veniturilor publice în primii ani de reforme** (ca parte a PNRR), este de așteptat ca măsurile de consolidare fiscală să atingă un punct de echilibru. Odată ce se atinge un nivel optim al veniturilor publice ca procent din PIB, este dificil ca traiectoria să continue cu o creștere abruptă, deoarece măsurile suplimentare pot începe să aibă efecte negative, cum ar fi inhibarea creșterii economice sau reducerea competitivității. Astfel, ținta de 0,5% în doi ani poate fi văzută ca o ajustare ușoară pentru a menține acest echilibru și a asigura o colectare fiscală sustenabilă pe termen lung, mai degrabă decât o expansiune agresivă a veniturilor.
2. **Necesitatea unei abordări graduale:** creșterea cu 0,5% din PIB într-un interval de doi ani este o țintă adaptată la contextul economic imediat și la capacitatea economiei de a susține măsuri fiscale fără a afecta negativ creșterea economică sau consumul. O creștere bruscă a veniturilor publice poate necesita măsuri fiscale mai stricte (precum majorarea impozitelor) care ar putea afecta negativ mediul de afaceri și populația pe termen scurt.
3. **Contextul economic și politic:** ținta mai mică pe termen scurt reflectă constrângerile economice actuale, cum ar fi inflația, datoria publică, nevoia de investiții publice sau nevoia de stimulare economică post-pandemie. În plus, ajustările fiscale mai lente pot avea o acceptabilitate politică mai mare, evitând măsuri nepopulare introduse brusc.

Pe de altă parte, majoritatea reformelor asociate segmentului de administrare fiscală se adresează reducerii decalajelor fiscale, existând deja semne ale creșterii mobilizării veniturilor în urma implementării măsurilor de digitalizare.

R4: REFORMA SISTEMULUI DE CHELTUIELI AL OPERATORILOR ECONOMICI DE STAT/LOCALI

I. Contextul reformei:

Reforma are ca scop creșterea eficienței și responsabilității în utilizarea fondurilor rezultate din administrarea resurselor naturale și a patrimoniului public gestionat de companiile de stat/locale.

Această reformă introduce un nou cadru legislativ care se concentrează pe întărirea managementului resurselor, monitorizarea utilizării fondurilor destinate activității operaționale și de investiții dar și pentru reducerea dependenței de subvențiile de stat. Măsurile incluse sunt aliniate cu prioritățile UE de întărire a rezilienței sociale și economice, prin asigurarea eficienței cheltuielilor publice și promovarea bunei guvernante în cadrul întreprinderilor publice.

Reforma propusă prin PBSTM este complementară cu reforma companiilor de stat din cadrul PNRR întrucât aceasta din urmă se referă la activitatea numire a administratorilor și de introducere a indicatorilor de performanță în administrarea companiilor de stat/locale.

II. Obiectivele reformei:

Această reformă include următoarele categorii de obiective și anume:

- a) **eficientizarea sistemului de cheltuieli operaționale**, destinat utilizării adecvate a fondurilor pe care le au la dispoziție operatorii economici prin administrarea patrimoniului public dar și din exploatarea bogățiilor naturale prin reducerea/ajustarea cheltuielilor operaționale raportat la obiectul de activitate dar și la complexitatea și importanța serviciului public pe care îl asigură;
- b) **îmbunătățirea administrării patrimoniului public și a bogățiilor naturale**, prin actualizarea tarifelor pentru categoriile de servicii publice prestate prin formule de indexare/actualizare anuale dar și prin alinierea acestora la nivelul celor practicate în Uniunea Europeană precum și asigurarea unui sistem adecvat de valorificare a activelor de care dispun operatorii economici;
- c) **introducerea normativelor de cheltuieli**, în special pentru acele categorii de cheltuieli care nu sunt legate direct de procesul de producție/asigurare de servicii cu scopul de a asigura o utilizare eficientă a fondurilor pe care operatorii economici de stat/locali le au la dispoziție;
- d) **monitorizarea sistemului de investiții publice**, acest obiectiv urmărește dezvoltarea integrată și unitară a activelor care compun patrimoniul public determinate în special de extinderea serviciilor publice prestate în interesul populației dar și creșterea performanței și a calității serviciilor publice asigurate de operatorii economici, inclusive prin introducerea unor indicatori de performanță pentru monitorizarea acestora;
- e) **reducerea dependenței financiare față de bugetul general consolidat** este un indicator specific pentru operatorii economici care beneficiază de alocări de subvenții din bugetul de stat pentru susținerea categoriilor de cheltuieli de funcționare prin revizuirea sistemului de subvenționare, restructurarea sistemului de cheltuieli publice dar și prin actualizarea predictibilă a sistemului de tarife pentru serviciile prestate populației.

III. Etapele necesare realizării reformei:

Etapa I: Realizarea unei analize diagnostic a sistemului de cheltuieli operaționale, a sistemului de venituri realizate și a mecanismelor de actualizare ale acestora precum și a sistemului de subvenționare.

Termen: Q2 2025.

Etapa II: Consultarea cu operatorii economici de stat/locali și organizarea dezbaterii publice inclusiv aprobarea pachetelor de măsuri specifice rezultate din analiza diagnostic în cadrul etapei I prin memorandum în Guvernul României.

Termen: Q3 2025.

Etapa III: Intrarea în vigoare a prevederilor legale privind eficientizarea sistemului de cheltuieli operaționale, îmbunătățirea administrării patrimoniului public și a bogățiilor naturale, introducerea normativelor de cheltuieli, monitorizarea sistemului de investiții publice, reducerea dependenței față de bugetul general consolidat.

Termen: Q1 2026.

R5: RESTRUCTURAREA SISTEMULUI DE CHELTUIELI PUBLICE

I. Contextul reformei:

Guvernul României a inițiat mai multe reforme în cadrul PNRR pentru a spori eficiența cheltuielilor publice, predictibilitatea și eficiența procesului decizional. Pentru a atinge acest obiectiv, se prevăd acțiuni coerente pentru creșterea transparenței procesului bugetar, consolidarea capacității de coordonare a politicilor publice destinate sistemului de cheltuieli publice și de analiză a impactului la nivelul guvernului și ministerelor coordonatoare, realizarea de revizuri ale cheltuielilor publice în toate sectoarele, îmbunătățirea sistemului de monitorizare și raportare a programelor bugetare și prioritizarea proiectelor mari de investiții publice.

În timp ce o cheltuie mai eficientă a fondurilor publice necesită implementarea mai multor acțiuni de către toate instituțiile administrației publice, Ministerul Finanțelor este direct responsabil pentru mai multe acțiuni specifice, cum ar fi introducerea revizuirilor sistematice ale cheltuielilor, aliniate cu ciclul bugetar, urmate de un plan clar pentru implementarea concluziilor, reflectat în bugetele ulterioare și supus evaluărilor independente ex-post.

Reforma are ca scop creșterea eficienței, transparenței și responsabilității fiscale în utilizarea fondurilor publice. Această reformă introduce măsuri menite să controleze depășirile nejustificate de costuri, să implementeze evaluări sistematice ale cheltuielilor și să extindă achizițiile centralizate. Măsurile contribuie la prioritățile UE de întărire a rezilienței sociale și economice, îmbunătățirea administrației publice și asigurarea sustenabilității fiscale.

II. Obiectivele reformei:

Pentru realizarea acestei reforme sunt prevăzute următoarele categorii de obiective:

- a) **introducerea normativelor de cheltuieli** care să urmărească reducerea/stabilizarea cheltuielilor de funcționare ale principalelor categorii de servicii publice, pe baza costurilor medii pentru bunuri și servicii calculate prin intermediul bazei de date cuprinzând informațiile din RO e-Factura, fără să afecteze atribuții importante ale Statului Român, dar care să asigure o creștere a calității serviciilor publice prestate și a performanței serviciilor publice asigurate populației;

- b) **realizarea sistematică a analizelor tematice de cheltuieli publice și aplicarea concluziilor/recomandărilor în procesul de programare bugetară, conform calendarului anual stabilit prin Strategia Analizei Cheltuielilor Publice. Indicatorii de performanță în procesul de programare bugetară vor include și cuantifica ținte de economisire a cheltuielilor. Aceste ținte de economisire de cheltuieli vor fi revizuite periodic. Indicatorii de performanță pentru instituțiile publice vor asigura utilizarea fondurilor publice în acord cu teoria celor 3E și anume: economicitatea, eficiența și eficacitatea.**
- c) **Operaționalizarea structurii specifice pentru introducerea indicatorilor de performanță și participarea la cursuri de perfecționare organizate cu sprijinul Băncii Mondiale în restructurarea sistemului de cheltuieli publice. Se va urmări întărirea capacității administrative a structurilor implicate în activitate, prin suplimentarea personalului și prin asistența tehnică oferită de către Instituțiile Internaționale (Banca Mondială, OECD) pentru îmbunătățirea metodologiilor de lucru și pregătirea personalului specializat în desfășurarea acestei activități, începând cu anul 2025.**
- d) **extinderea sistemului de achiziții centralizate la cele mai importante categorii de servicii publice pentru a asigura achiziția de bunuri și servicii la volume și cantități ridicate și prețuri accesibile fără a afecta calitatea bunurilor și serviciilor achiziționate;**
- e) **digitalizarea sistemului de cheltuieli publice are în vedere informatizarea etapelor execuție cheltuielilor publice la nivelul autorităților/instituțiilor publice precum și asigurarea interoperabilității bazelor de date cu cele existente la nivel central.**
- f) **Introducerea criteriilor de performanță pentru salarizarea personalului din sectorul public a normativelor de cheltuieli pentru această categorie de cheltuieli dar și prin restructurarea sistemului de facilități acordate personalului din sectorul public;**

În urma implementării acestor măsuri, începând cu anul 2025, va rezulta o reducere a cheltuielilor estimată la minim 0,35% din PIB în perioada de prognoză 2025-2031.

III. Etapele necesare realizării reformei:

Etapele necesare realizării acestei categorii de reforme presupun:

Etapa I: Analiza diagnostic pentru fiecare etapă aferentă restructurării sistemului de cheltuieli publice realizată cu sprijinul Băncii Mondiale pentru a identifica cele mai bune mecanisme de gestionare eficientă a fondurilor publice;

Termen: Q4 2025.

Etapa II: Introducerea achizițiilor centralizate împreună cu aprobarea cadrului legal specific achizițiilor centralizate, inclusiv posibilitatea de a înființa unități de achiziții centralizate la nivel central/local;

Termen: Q3 2025;

Etapa III: Operaționalizarea structurii specifice pentru monitorizarea cu ajutorul indicatorilor de performanță a sistemului de cheltuieli publice precum și instruirea personalului specializat în

monitorizarea indicatorilor de performanță ai sistemului de cheltuieli publice cu sprijinul Băncii Mondiale.

Termen: Q4 2025.

Etapa IV: Cadru legal pentru implementarea indicatorilor de performanță a sistemului de cheltuieli publice aprobat de Guvern/Parlament atât la nivelul autorităților publice centrale cât și la nivelul autorităților publice locale precum și pentru implementarea obiectivelor menționate anterior în cadrul reformei.

Termen: Q4 2025.

R6: REFORMA SALARIULUI MINIM - Jalon 392 din PNRR

I. Contextul reformei

Reforma salariului minim introduce un sistem structurat pentru stabilirea salariului minim brut, bazat pe rata inflației, asigurând în același timp că salariul minim rămâne într-un anumit interval relativ raportat la salariul mediu. Această reformă răspunde direct priorității UE de a consolida reziliența socială și economică și contribuie indirect la protecția socială, un principiu esențial al Pilonului European al Drepturilor Sociale. Reforma a fost prevăzută în Jalonul 392 din PNRR, iar mecanismul va continua să producă efecte în anii următori.

II. Obiectivul reformei

Pentru realizarea acestei reforme este prevăzut ca obiectiv instituirea unui mecanism de stabilire a salariului minim care să se bazeze pe criterii obiective și să susțină crearea de locuri de muncă și competitivitatea țării.

Ca urmare a elaborării mecanismului, este preconizat ca perspectivele de angajare și productivitatea lucrătorilor necalificați din economia românească să crească semnificativ, conducând astfel la echilibrarea echității și sustenabilității economice, recompensând lucrătorii pentru contribuțiile lor la productivitate, asigurând totodată că creșterile salariale nu depășesc capacitatea economiei de a le susține.

Astfel, salariul minim brut este ajustat în funcție de rata inflației prognozate. În plus, dacă noul raport între salariul minim brut ajustat și salariul mediu brut prognozat pentru anul următor este sub pragul de 45%, salariul minim brut suplimentar poate fi, de asemenea, ajustat cu un procent cuprins între 0% - 50% din rata de creștere a productivității prognozate (PIB real/populație angajată), dar fără a depăși pragul de 50% între salariul minim brut și salariul mediu brut.

Indicele real al productivității muncii pe persoană angajată ar crește atunci când salariul minim este crescut, creșterea indicelui fiind cuprinsă între 8,11% și 8,69%.

Etapa necesară realizării reformei: Intrarea în vigoare a actului care reglementează noul sistem de stabilire a salariului minim.

Termen: Q1 2025.

I. Contextul reformei

Această reformă aduce modificări semnificative în modul în care angajații din sectorul public sunt remunerați, inclusiv prin revizuirea coeficienților de ierarhizare, reintroducerea grilelor salariale pentru administrația locală și limitarea sporurilor. Reforma a fost cuprinsă în PNRR, Jalonul 420, scopul acesteia fiind sporirea echității salarizării în sectorul bugetar (aplicarea principiului plății egale pentru muncă de valoare egală), de a asigura tratamentul nediscriminatoriu în stabilirea sporurilor și corelarea performanțelor cu salariul plătit. Ea se aliniază cu prioritățile UE privind consolidarea rezilienței sociale și economice și sprijină obiectivele mai largi de echitate socială prevăzute în Pilonul European al Drepturilor Sociale. Această reformă va intra în vigoare atunci când deficitul bugetar în termeni ESA va fi de sub 5% din PIB, cu respectarea prevederilor legale privind Legea responsabilității fiscal-bugetare și cu încadrarea în anvelopa bugetară care a fost luată în calcul la elaborarea planului bugetar-structural pe termen mediu.

Noul cadru juridic va fi pus în aplicare, în același timp, pentru toate categoriile profesionale, pentru a se evita apariția unor noi dezechilibre în sistemul de salarizare din sectorul public, cu încadrare în anvelopa salarială luată în calcul în actualul plan bugetar-structural în funcție de spațiul fiscal care va fi permis de traiectoria de ajustare a deficitului bugetar în **perioada de prognoză 2025-2031**.

II. Obiectivele reformei:

Pentru realizarea acestei reforme sunt prevăzute următoarele categorii de obiective:

- a) **revizuirea coeficienților de ierarhizare** pentru fiecare familie ocupațională de funcții bugetare;
- b) **reintroducerea unor grile de salarizare** pentru administrația locală, corespunzătoare funcțiilor publice și funcțiilor contractuale;
- c) **revizuirea sistemului de acordare a sporurilor și plafonarea sumei sporurilor** la 20% din salariul de bază, la nivel de ordonator principal de credite/autoritate de eliberare a creditelor.

III. Etapele necesare realizării reformei :

Etapa I: Realizarea unei evaluări globale a impactului Legii privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, inclusiv a unei evaluări a impactului fiscal al noii legi.

Termen: Realizat

Etapa II: Adoptarea noului cadru juridic privind salarizarea funcționarilor publici, ținând cont de spațiul fiscal disponibil. Această reformă va intra în vigoare atunci când deficitul bugetar în termeni ESA va fi de sub 5% din PIB, cu respectarea prevederilor legale privind legea responsabilității fiscal-bugetare și cu încadrarea în anvelopa cheltuielilor de personal care a fost luată în calcul la elaborarea planului bugetar-structural pe termen mediu.

Termen: Q2 2025.

I. Contextul reformei:

Pentru a asigura sustenabilitatea fiscală în contextul procesului de îmbătrânire a populației, pentru a corecta inechitățile, pentru a asigura sustenabilitatea și predictibilitatea sistemului și pentru a respecta principiul contributiv în raport cu beneficiarii drepturilor la pensie, prin PNRR a fost implementată reforma sistemului de pensii printr-un nou cadru legislativ. Reforma vizează abordarea Recomandărilor Specifice de Țară relevante (RST) 2019 și 2020 și în special asigurarea sustenabilității fiscale, egalizarea vârstei de pensionare și stabilitatea financiară a pilonului II de pensii.

II. Obiectivele reformei:

Astfel, pentru realizarea acestei reforme se vor menține măsurile realizate prin implementarea Jaloanelor 213 și 214 din PNRR având următoarele obiective:

- a) **asigurarea sustenabilității Pilonului II de pensii** prin creșterea contribuțiilor la fondurile de pensii private de la 4,75% la 6% până în anul 2030. Acest obiectiv are în vedere creșterea contribuției la finanțarea pe termen lung a economiei reale prin asigurarea unei surse stabile de capital și diversificarea portofoliului de investiții;
- b) **reformarea sistemului de pensii pe baza principiului contributivității** prin crearea unui cadru normativ, care să elimine inechitățile de gen, diferențele rezultate din momentul pensionării și tipul de muncă prestată, printr-o formulă de calcul clară și predictibilă bazată pe numărul de puncte realizat și să stabilească un mecanism predictibil de indexare a pensiilor care să asigure sustenabilitatea sistemului.

Prin această reformă se urmărește garantarea sustenabilității fiscale și alinierea pe deplin a principiului contributivității cu eliminarea inechităților și abordarea adecvării pensiilor mici. Se preconizează o creștere temporară a cheltuielilor pe termen scurt până la nivelul unui procent de 12% din PIB, urmată de o scădere pe termen mediu și lung, odată cu implementarea măsurilor suplimentare precum limitarea accesului la pensionarea anticipată și încurajarea prelungirii perioadei de angajare. Până în anul 2030, reforma va conduce la o reducere a ponderii cheltuielilor în PIB, estimată la 0,18% în 2030 și 0,48% în 2031, continuând trendul descendent față de contextul anterior adoptării reformei. De asemenea în perioada anilor 2025-2026 se are în vedere o creștere moderată a cheltuielilor cu asistența socială urmată de o indexare a acestei categorii de cheltuieli pentru perioada de prognoză rămasă.

III. Etapele necesare realizării reformei:

Etapele necesare realizării reformei au fost implementate și au presupus:

Etapa I: Suplimentar de jalonul 213 care este implementat se va îmbunătăți cadrul legal pentru a asigura sustenabilitatea Pilonului II de pensii prin creșterea graduală a contribuției la pilonul II de pensii de la 4,75% la 6% până în anul 2031.

Termen: Q4 2025.

Etapa II: Intrarea în vigoare a Legii nr. 360/ 2023 privind sistemul public de pensii, care înlocuiește dispozițiile Legii nr. 127/2019.

Termen: Implementat.

R9: REFORMA PENSIILOR SPECIALE - Jalon 215 din PNRR

I. Contextul reformei:

Reforma sistemului de pensii din PNRR include și revizuirea pensiilor speciale, vizând corectarea inechităților dintre beneficiarii acestor categorii de pensii și beneficiarii din sistemul public de pensii din punct de vedere al aspectului contributivității luând în considerare și jurisprudența Curții Constituționale.

II. Obiectivul reformei:

Pentru realizarea acestei reforme este necesară elaborarea unui cadru legislativ care să corecteze dezechilibrele induse mai ales de către legea 124 /2019, indicate în Recomandările de Țară și în analiza din rapoartele Comisiei Europene, conducând totodată și la întărirea sustenabilității și predictibilității sistemului de pensii speciale.

Reforma are ca obiectiv **alinierea pensiilor speciale la principiul contributivității, contribuind la optimizarea cheltuielilor publice** într-un trend descendent constant. Se estimează o reducere a cheltuielilor de până la 0,08% din PIB în 2030, comparativ cu proiecțiile din scenariul pre-reformă.

III. Etapa necesară realizării reformei:

Etapa de revizuire a cadrului legislativ pentru revizuirea pensiilor speciale și alinierea la principiul contributivității a fost realizată prin implementarea Jalonului 215 din PNRR și, prin menținerea reformei, va produce efecte în următorii ani.

R10: REFORMA SISTEMULUI DE FINANȚARE A MEDIULUI DE AFACERI. ATRAGEREA DE INVESTITORI

I. Contextul reformei

Consolidarea capacității instituționale a României de finanțare a mediului de afaceri este o prioritate imediată ținând cont de nevoile de dezvoltare economică, de prognoza PIB pe perioada de analiză dar și de creșterea economică a României.

În acest sens alocările din bugetul de stat pentru sprijinul mediului de afaceri cu bugete de peste 1,5 miliarde lei/an trebuie continuate prin acordarea de sprijin sub formă de ajutor de stat cu mențiunea că alocarea de fonduri din bugetul de stat trebuie orientate spre domenii de dezvoltare strategică a României determinate în principal de industria prelucrătoare. În plus, pentru a asigura o dezvoltare economică sustenabilă trebuie create sisteme de facilități pentru marii investitori în economie care asigură crearea de locuri de muncă dar și atragerea de investitori în economia națională.

În Figura nr. 19 de mai jos este prezentată evoluția producției industriale inclusive în anul 2024 iar din analiza acesteia se poate constata că volumul producției industriale a avut în perioada 2022-2024 un trend descrescător cu o scădere 10,87% procente.

De asemenea pentru a susține dezvoltarea economică pe termen lung este necesară atragerea de investitori care generează efect multiplicator în economia națională, creează locuri de muncă și implementează investiții de valori însemnate în domeniul industriei prelucrătoare. Modelul de dezvoltare economică este astfel cel bazat pe dezvoltarea unei rețele policentrice de investiții pentru a asigura un echilibru în reducerea disparităților pentru dezvoltarea regională a României.

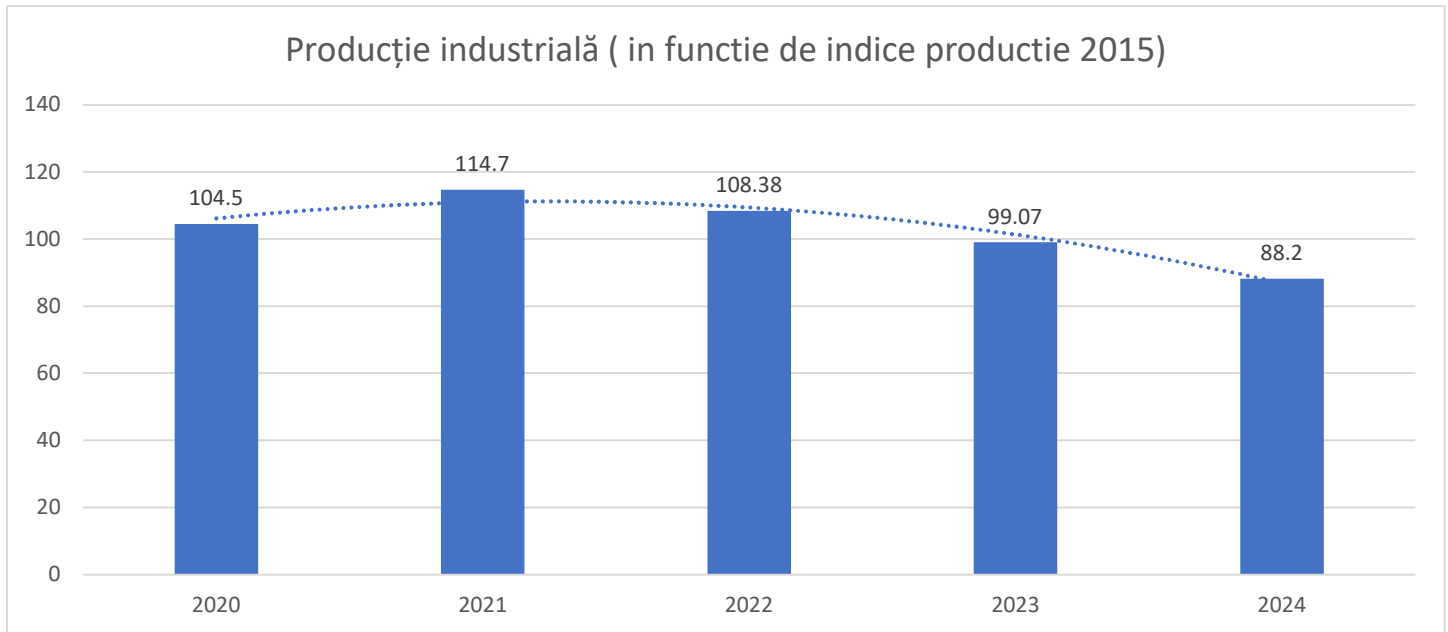

Figura nr. 19: Evoluția volumului producției industriale în perioada 2020-2024

II. Obiectivele reformei

Pentru a realiza reforma de mai sus sunt propuse următoarele obiective:

- a) **Înființarea unui Fond de Investiții pentru Sprijinul Mediului de afaceri** de tip private equity în complementaritate cu Banca de Investiții și Dezvoltare pentru a asigura alocarea de fonduri cu respectarea legislației de ajutor de stat pe criteriile de performanță dar și pentru a asigura sustenabilitatea fondurilor alocate din bugetul de stat pentru sprijinul IMM-urilor. Capitalizarea acestuia cu suma de 2 miliarde lei din Fondul de Privatizare;
- b) **Crearea cadrului legal pentru susținerea investițiilor strategice în economie pentru industria prelucrătoare**, scopul fiind de a asigura tranziția verde și digitală pentru industria prelucrătoare din România precum și de a crea accesul la granturi alocate din bugetul de stat în funcție de specificul investițiilor, la facilități fiscale, acces la utilități publice și accesul la autorizarea investițiilor necesare prin debirocratizarea sistemului de acordarea a avizelor și acordurilor specifice;
- c) **Crearea cadrului legal pentru creditul de investiții** destinat industriei prelucrătoare pentru utilizarea creditului de investiții ca modalitate de stimulare a dezvoltării economice prin

subvenționarea parțială a dobânzii aferente creditului de investiții dar și alocarea unui grant echivalent cu 25% din valoarea investițiilor la data operaționalizării investițiilor;

- d) **Crearea cadrului legal pentru acordarea de granturi sub formă de ajutor de stat pentru industria prelucrătoare** astfel încât alocările de fonduri din bugetul de stat să poată susține nevoile specifice acestui tip de industrie necesară pentru dezvoltarea producției industriale a României;

III. Etape necesare implementării reformei

Etapa I: Elaborarea unui studiu de specialitate necesare pentru înființarea și operaționalizarea unui Fond de Investiții pentru Sprijinul Mediului de afaceri de tip private equity cu sprijinul Băncii Mondiale;

Termen: Q3 2025

Etapa II: Elaborarea și aprobarea actului normativ de înființare a Fondului de Investiții pentru Sprijinul Mediului de Afaceri;

Termen: Q4 2025;

Etapa III: Operaționalizarea Fondului de Investiții pentru Sprijinul Mediului de Afaceri;

Termen: Q4 2026;

Etapa IV: Crearea și aprobarea cadrului legal pentru stimularea investițiilor strategice în industria prelucrătoare, a cadrului legal specific creditului pentru investiții precum și a cadrului legal pentru acordarea de granturi specifice industriei prelucrătoare;

Termen: Q4 2025;

Reformele descrise mai sus sunt descrise amănunțit în tabelul nr. MTP 5 anexă la PBSTM precum și la capitolul 7.1 Reforme, dar și în Tabelul MTP8, oferind o prezentare structurată a pașilor cheie, obiectivelor și alinierii cu Mecanismul de Recuperare și Reziliență (RRF). Acest lucru asigură coerența în raportare, permițând o urmărire eficientă a progresului implementării, conformitatea cu Recomandările Specifice de Țară (CSR) și alinierea cu prioritățile comune ale UE.

6. PROIECȚII PRIVIND DATORIA PUBLICĂ

În contextul angajamentelor României de ajustare a deficitului bugetar către valoarea de referință de 3% din PIB prevăzută de Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), începând cu anul 2029 proiecția datoriei publice se plasează pe o traiectorie descendentă.

Proiecțiile privind datoria publică sunt realizate în conformitate cu prevederile Regulamentul 2024/1263 din 29 aprilie 2024 privind coordonarea eficientă a politicilor economice și supravegherea bugetară multilaterală și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1466/97 al Consiliului și în concordanță cu metodologia convenită de comun acord de Uniunea Europeană (UE)¹¹ și aplicată pentru toate statele membre UE.

¹¹ descrisă în "Monitorul privind sustenabilitatea datoriei din 2023 al Comisiei Europene (DSA)"

Estimările indică o evoluție ascendentă a datoriei publice în PIB până în anul 2029, cu depășirea temporară a pragului de referință de 60% din PIB în perioada 2027-2031, corespunzătoare perioadei de implementare a reformelor și a proiectelor de investiții, inclusiv cele realizate în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență, urmată de o traiectorie descendentă cu încadrarea sub pragul de 60% din PIB până la finalul orizontului de analiză (2041).

Previziunile privind creșterea ponderii datoriei publice în PIB până în anul 2029 sunt determinate în principal de soldul primar structural, luând în considerare cheltuielile cu îmbătrânirea populației, iar înscrierea datoriei publice pe o traiectorie descendentă din anul 2030 se realizează pe fondul poziționării deficitului structural primar pe excedent. Până la sfârșitul orizontului de analiză, respectiv anul 2041, datoria publică se situează la un nivel sustenabil, sub 55% din PIB începând cu anul 2035 și respectiv sub 50% începând cu anul 2039.

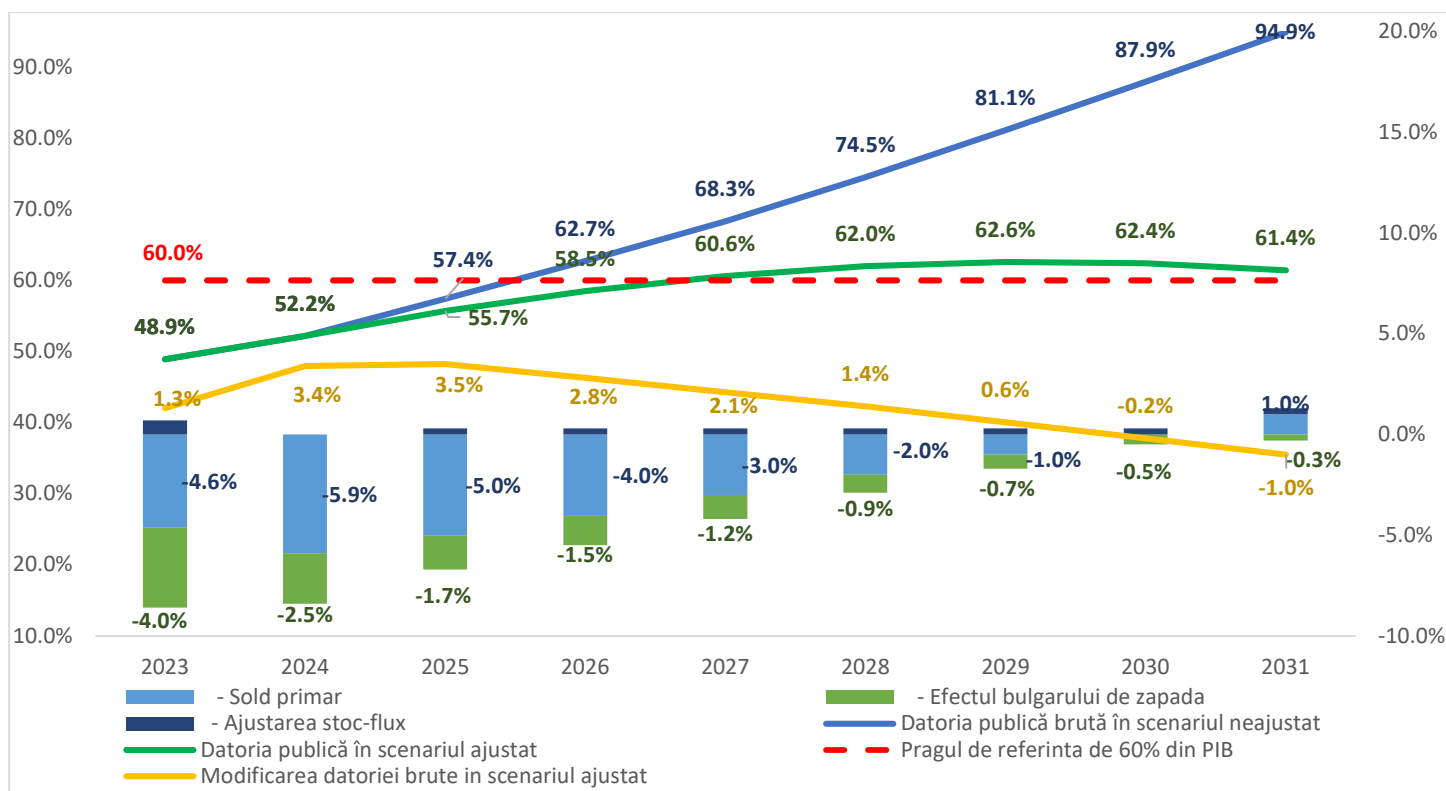

Figura nr. 20: Ipoteze privind datoria publică

La determinarea proiecțiilor de datorie s-a avut în vedere și influența din cursul de schimb aferentă datoriei brute în valută, luând ca referință structura actuală pe valute, cu datoria denominată în valută de peste 50% din total datorie. Astfel, pe măsura consolidării fiscale și reducerea deficitului bugetar, finanțarea netă se va asigura, în principal, de pe piața internă, prin emiterea de datorie denominată în lei, conform Strategiei de administrare a datoriei publice guvernamentale. Drept urmare, estimările noastre pe perioada de analiză sunt de ușoară inversare a structurii actuale în favoarea datoriei denominate în monedă națională (54% începând cu anul 2030), comparativ cu ipotezele avute în vedere de CE de menținere constantă, până la sfârșitul perioadei de analiză, a structurii datoriei denominate în lei/valută aferente anului 2024.

6.1. Scenarii privind datoria publică

Pentru analiza impactului asupra datoriei publice a unor ipoteze privind reducerea deficitului structural, a creșterii ratelor de dobândă, și a unei rate de creștere a PIB-ului real mai redusă, analiza de sustenabilitate a datoriei publice a luat în considerare trei scenarii alternative deterministice, respectiv scenariul de “stres financiar”, scenariul “SPB inferior” și scenariul ‘r-g’ advers.

În cadrul scenariului de “stres financiar”, ratele dobânzilor atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, cresc temporar cu 1 pp în primul an după perioada de ajustare fiscală (2032), datoria publică în PIB atingând un nivel de 48,3% din PIB în anul 2041. În scenariul “SPB¹² inferior” este asumată reducerea soldului primar structural cu 0,5 pp din PIB în total în primii 2 ani după perioada de ajustare fiscală (2032 și 2033) și menținerea la acest nivel până la sfârșitul orizontului de prognoză, datoria publică atingând un nivel de 53,0% din PIB în anul 2041. În cadrul scenariului ‘r-g’ advers, diferențialul dintre ratele de dobândă (r) și rata de creștere economică (g) crește cu 1 pp pe orizontul de prognoză începând cu anul următor încheierii perioadei de ajustare (2032), prin creșterea cu 0,5 pp a ratelor de dobândă concomitent cu reducerea ratei de creștere economică față de scenariul neajustat¹³, ceea ce implică un efect mai mare al “bulgărelui de zăpadă” asupra creșterii datoriei publice, care atinge un nivel de 52,3% din PIB în anul 2041.

Evoluția proiecției datoriei publice în cele trei scenarii deterministice, relevă o traiectorie similară până în anul 2031, respectiv de creștere graduală până în anul 2029, depășind temporar pragul de 60%, iar ulterior înregistrând o traiectorie descendentă până la sfârșitul perioadei de analiză (2041).

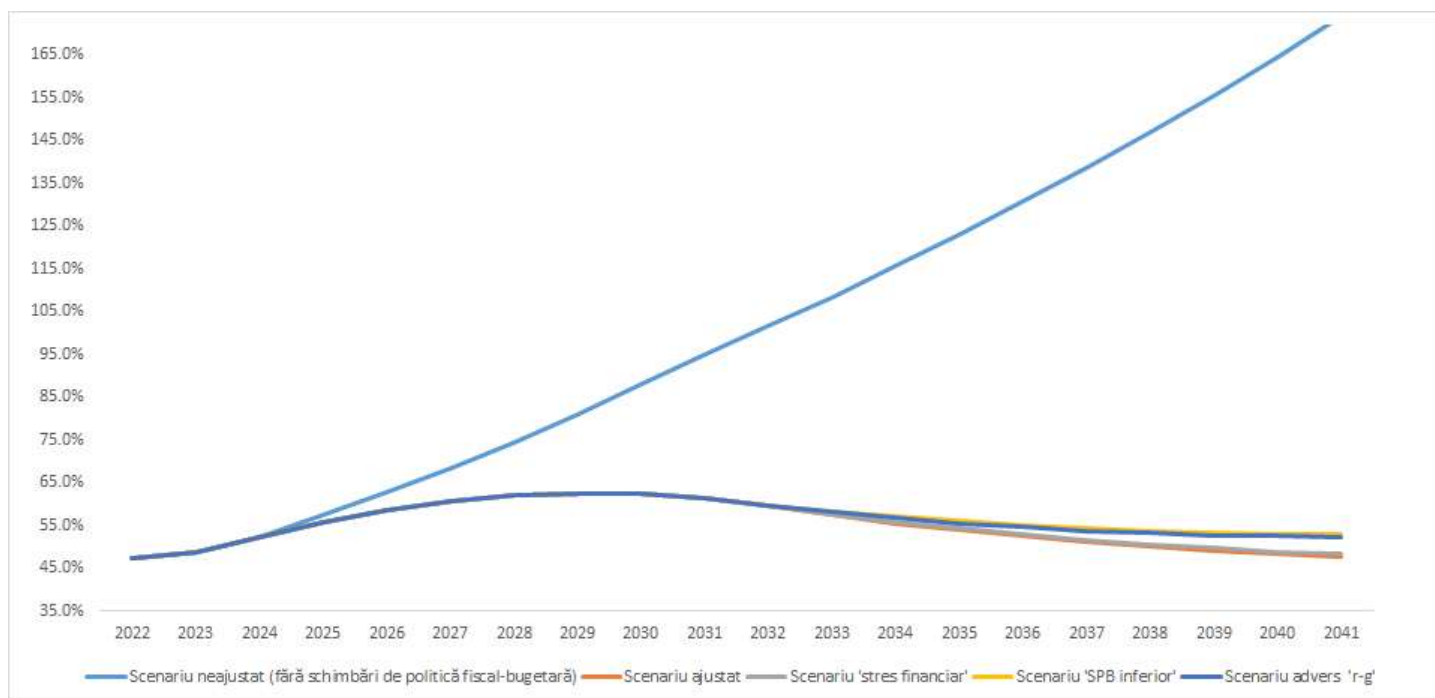

Figura nr. 21: Scenarii privind datoria publică pe perioade lungi de timp

¹² Sold primar structural (Structural primary balance –SPB)

¹³ Scenariu baseline – fără schimbări de politică fiscal-bugetară

Important de menționat că datoria guvernamentală netă la sfârșitul anului 2023, reprezentând datorie publică brută diminuată cu activele financiare lichide ale administrației publice, a reprezentat 37,0% din PIB. În acest sens, Ministerul Finanțelor are în vedere continuarea politicii de menținere a unei rezervei financiare (buffer) în valută la dispoziția Trezoreriei Statului, în valoare echivalentă acoperirii necesităților de finanțare a deficitului bugetar și refinanțării datoriei publice care să acopere până la 4 luni din necesarul brut de finanțare.

Aceste previziuni indică faptul că strategia de ajustare fiscală a României pe o perioadă de 7 ani, în contextul potențialului solid de creștere economică, asigură respectarea valorilor de referință privind deficitul bugetar și datoria publică prevăzute în Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) începând cu anul 2032 și menținerea datoriei publice la un nivel prudent și sustenabil pe termen lung.

7. REFORME ȘI INVESTIȚII CARE SUSȚIN EXTINDEREA PERIOADEI DE AJUSTARE

7.1. Reforme. Explicarea modalității de contribuire a reformelor și investițiilor la extinderea perioadei de ajustare.

Planul bugetar-structural pe termen mediu are ca scop sprijinirea extinderii perioadei de ajustare a deficitului bugetar de la patru la șapte ani, în conformitate cu Regulamentul Consiliului 2024/1263. Pentru a atinge acest obiectiv, planul combină reformele prevăzute în Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) cu reforme suplimentare, toate aliniate la cerințele articolelor 13 și 14 ale regulamentului, care subliniază responsabilitatea fiscală, reformele structurale și sustenabilitatea economică.

În acest capitol, principalele reforme prezentate în Tabelul MTP 8 (inclus mai jos) vor fi descrise împreună cu o prezentare care răspunde priorităților comune ale UE și recomandărilor specifice pentru România, urmată de un calendar pentru implementarea acestor reforme, cu obiective cuantificabile, pentru a asigura monitorizarea pașilor cheie. Pachetul de reforme cuprinzător abordează mai multe domenii critice pentru a asigura stabilitatea fiscală, pentru a îmbunătăți eficiența sectorului public și pentru a promova o creștere economică sustenabilă. Reforme esențiale includ reforma fiscală, reforma taxării microîntreprinderilor, administrarea sistemului de impozite și taxe, gestionarea cheltuielilor publice și restructurarea cheltuielilor întreprinderilor de stat, alături de revizuirea sistemului de pensii și salarii precum și reformarea sistemului de finanțare a mediului de afaceri.

În Tabelul nr.22 de mai jos sunt prezentate modalitățile prin care reformele și investițiile contribuie la extinderea perioadei de ajustare astfel:

Denumire reformă/investiție	Impact bugetar (%PIB)	Justificarea modalității prin care contribuie la extinderea perioadei de ajustare
Reforma fiscală	1,1% PIB pentru anul 2025, net de impactul majorării	Consolidarea fiscală. Asigură ajustarea traiectoriei de deficit bugetar cu un impact bugetar estimat la cel puțin 1,1%

	plafonului neimpozabil pentru veniturile din pensii ;	din PIB pentru anul 2025 net de impactul majorării plafonului neimpozabil pentru veniturile din pensii ;
Reforma taxării microîntreprinderilor	0,1% din PIB	Consolidare fiscală. Asigură un sistem fiscal corect și competitiv pentru micile afaceri ale mediului antreprenorial;
Reforma administrării sistemului de impozite și taxe	0,5% din PIB începând cu anul 2026 și 0,7% din PIB începând cu anul 2029;	Consolidare fiscală. Asigură măsuri pentru combaterea evaziunii fiscale, îmbunătățirea colectării, reducerea gap-ului de impozite și taxe precum și pentru modernizarea sistemului fiscal al României;
Reforma sistemului de cheltuieli publice	0,35% din PIB	Consolidare fiscală. Asigură digitalizarea sistemului de cheltuieli publice, introducerea normativelor de cheltuieli, indicatorii de performanță pentru monitorizarea cheltuielilor publice, implementarea sistemului de achiziții centralizate etc.,
Reforma sistemului de cheltuieli al companiilor de stat/locale;	0,25% din PIB	Consolidare fiscală. Asigură digitalizarea sistemului de cheltuieli, reducerea dependenței față de buget, reducerea cheltuielilor operaționale, îmbunătățirea exploatarei patrimoniului și a resurselor naturale, normative de cheltuieli, monitorizarea investițiilor publice;
Reforma sistemului de salarizare unic	-1% din PIB pe perioada de prognoză 2025-2031	Consolidare fiscală și sustenabilitate pentru cheltuielile de personal în sectorul public. Noul cadru juridic va fi pus în aplicare, în același timp, pentru toate categoriile profesionale, pentru a se evita apariția unor noi dezechilibre în sistemul de salarizare din sectorul public, cu încadrare în anvelopa salarială luată în calcul în actualul plan bugetar-structural pe termen mediu în funcție de spațiul fiscal care va fi permis de traiectoria de ajustare a deficitului bugetar în perioada de prognoză 2025-2031;

Reforma salariului minim pe economie	N/A	Impact asupra nivelului de trai. Asigură corelarea cu indicii de productivitate a muncii, inflație, salariul minim precum și predictibilitate pentru mediul de afaceri;
Reforma pensiilor generale	-1,8% din PIB de-a lungul perioadei de prognoză 2025 - 2031	Consolidare fiscală și sustenabilitate pentru cheltuielile cu pensiile generale în sectorul public;
Reforma pensiilor speciale	-0,08% din PIB de-a lungul perioadei de prognoză 2025-2031	Consolidare fiscală și sustenabilitate pentru cheltuielile cu pensiile speciale în sectorul public;
Reforma finanțării mediului de afaceri	N/A	Asigură susținerea industriei prelucrătoare prin alocări pe termen lung din bugetul de stat pentru susținerea investițiilor acestui sector de activitate important pentru dezvoltarea economică a României
Investiții în infrastructura de irigații a României pentru combaterea efectelor schimbărilor climatice	-0,12% din PIB/an perioadă de prognoză 2025-2031	Creșterea rezilienței economice și sociale. Asigură valorificarea potențialului agricol al României;
Investiții în industria prelucrătoare a României	-0,13% din PIB/an perioadă de prognoză 2025-2031	Creșterea rezilienței economice și sociale. Asigură investiții în industria prelucrătoare necesare pentru dezvoltarea economică a României pe termen lung;

Tabel nr. 22: Reforme/investiții care justifică extinderea perioadei de ajustare

7.1.1. Reforma 1: Reforma fiscală

R1 își propune să consolideze reziliența socială și economică și să promoveze o tranziție digitală echitabilă, prin îmbunătățirea sustenabilității fiscale și sporirea potențialului de creștere al economiei. Aceste măsuri derivă din PNRR al României și vor continua să genereze efecte în anii următori. Reforma include măsuri ce vizează ajustarea sistemului de facilități fiscale pentru principalele categorii de impozite și taxe astfel încât să se respecte principiul impunerii echitabile și evitarea distorsiunilor în materie de politică fiscală, reglementarea situațiilor de optimizare fiscală, ajustarea regulilor de impunere, corectarea bazei de impozitare și alte elemente care să conducă la un randament ridicat de încasare a veniturilor bugetare în acord cu principiile fiscalității. Obiectivele reformei fiscale au fost descrise în paragraful 5.3 împreună cu etapele de realizare a acesteia. De asemenea în tabelul MTP 5 sunt prevăzute etapele necesare implementării acestei reforme scopul major al acesteia fiind de a asigura un impact bugetar estimat la cel puțin 1,1% din PIB pentru anul 2025 net de impactul majorării plafonului neimpozabil pentru veniturile din pensii .

Reforma fiscală cu un impact bugetar estimat la cel puțin 1,1% din PIB pentru anul 2025 net de impactul majorării plafonului neimpozabil pentru veniturile din pensii se va baza pe propunerile formulate de Banca Mondială în contextul jalonului 205 din PNRR și va avea drept rezultat:

- a) **Actualizarea/revizuirea regulilor de impunere, inclusiv a bazelor de impozitare și ratele de impozitare** pentru principalele categorii de impozite și taxe, precum: impozitul pe profit, impozitul pe venit/contribuțiile sociale, taxa pe valoarea adăugată, accize și impozitarea ecologică, impozite și taxe locale și pentru impozite și taxe relevante ale sistemului fiscal, cât și a veniturilor nefiscale (inclusiv a sistemului de redevențe).
- b) **ajustarea sistemelor de facilități fiscale** pentru a asigura aplicarea principiului echității impunerii și a nu crea distorsionări ale mediului concurențial ca urmare a unor avantaje fiscale care determină comportamente diferite ale contribuabililor și, în plus, au efect nestimulativ pentru conformarea voluntară.
- c) **revizuirea/eliminarea/combaterea situațiilor de optimizare fiscală** orientate, în principal, pe transferul de fonduri al întreprinderilor multinaționale în relația cu exteriorul, sistemul de donații și sponsorizări, sistemul de deductibilități pentru cheltuieli specifice impozitului pe profit și de deduceri specifice impozitului pe venit. Toate aceste situații de optimizare fiscală generează impact atât asupra competitivității mediului de afaceri dar și asupra bugetului general consolidat, în principal prin diminuarea masei de impozitare.
- d) **crearea mecanismelor necesare pentru facilitarea/stimularea investițiilor** mediului privat, aceasta fiind o componentă importantă pentru susținerea creșterii economice a României în special prin sistemul de stimulare a investițiilor bazat pe **creditul fiscal** de care vor beneficia antreprenorii odată cu operaționalizarea investițiilor pe care le implementează;
- e) **crearea mecanismelor specifice de distribuire a sarcinii fiscale** între contribuabili persoane fizice pentru a proteja capacitatea de plată, în special a contribuabililor aflați în situații de risc social, respectiv un sistem de deduceri de bază și specifice raportat la nivelul veniturilor dar și la situația socială a acestora, precum și pentru a stimula anumite politici publice cum sunt: asigurarea medicală privată, asigurarea de pensii, asigurarea de bunuri și persoane pentru calculul impozitului pe venit;
- f) **operaționalizarea structurilor specifice pentru a gestiona impozitul pe proprietate** în conformitate cu obiectivele stabilite potrivit jalonului 237, și de a asigura baza de date necesare pentru a trece la impozitarea proprietăților în acord cu valorile de piață ale proprietăților imobiliare;

7.1.2. Reforma 2: Reforma impozitării microîntreprinderilor

R2. inclusă și în PNRR al României potrivit jalonului 206, încurajează crearea de afaceri, inovația și dinamismul economic, prin simplificarea și reformarea sistemului fiscal pentru microîntreprinderi. În același timp obiectivele reformei specifice microîntreprinderilor vizează eliminarea modalităților de optimizare fiscală pe care le-au implementat antreprenorii pentru a beneficia de un regim fiscal mai favorabil prin divizarea artificială a bazei de impozitare, prin includerea unor beneficii determinate de deductibilitatea unor categorii de cheltuieli sau prin practicarea unor rate de impozitare a veniturilor microîntreprinderilor mai favorabile la determinarea acestei categorii de

impozit. Toate aceste categorii de măsuri au drept scop susținerea micilor întreprinzători astfel încât prin promovarea unui climat antreprenorial corect și competitiv antreprenorii să își poată continua activitatea și să își consolideze poziția antreprenorială pe piață. Reforma va fi implementată prin măsurile de punere în aplicare a comentariilor Comisiei la Cererea de Plată nr. 4 din PNRR referitoare la reducerea pragului de impozitare al microîntreprinderilor o decizie în acest sens urmând a fi luată în Coaliția de Guvernare respectiv în Guvernul României.

Această reformă va avea drept rezultat:

- a) **un regim de taxare specific microîntreprinderilor, fără facilități fiscale specifice datorită sistemului fiscal avantajos de impunere a acestora și fără mecanisme de optimizare fiscală** care să susțină micii antreprenorii pentru a desfășura activități de business de mici dimensiuni într-un mediu competițional corect și competitiv, care să asigure predictibilitate pentru acest tip de antreprenariat.
- b) **Măsuri fiscale de eliminarea a divizării artificiale a bazei de impozitare, eliminarea deducerilor fiscale și de revizuire a cotelor de impozitare** pentru a asigura un sistem fiscal corect și competitiv astfel încât micile afaceri să poată fi susținute ca modalitate de asigurare a unei dezvoltări economice pe termen lung pentru micii întreprinzători;
- c) **un mecanism de stimulare a investițiilor pentru micii antreprenori** prin intermediul creditului fiscal sau după caz prin alocări de granturi cu această destinație pentru a implementa acele categorii de investiții care facilitează tranziția verde și digitală și astfel asigură sustenabilitatea business-urilor de mici dimensiuni;

7.1.3. Reforma 3: Reforma Administrării impozitelor și taxelor

R3 își propune să sporească eficiența și integritatea sistemului fiscal și capacitatea administrativă a Agenției Naționale de Administrare Fiscală (ANAF), prin valorificarea instrumentelor digitale și implementarea unor mecanisme de monitorizare mai stricte. Această reformă răspunde priorităților comune ale UE de consolidare a rezilienței sociale și economice și de promovare a unei tranziții digitale echitabile, contribuind, de asemenea, indirect la tranziția ecologică printr-o mai bună guvernare și conformare fiscală. Reforma administrației fiscale este menită să contribuie semnificativ la reducerea decalajelor fiscale. O situație privind nivelul acestor decalaje, determinat cu ajutorul modelelor interne, este prezentată în Figura 22.

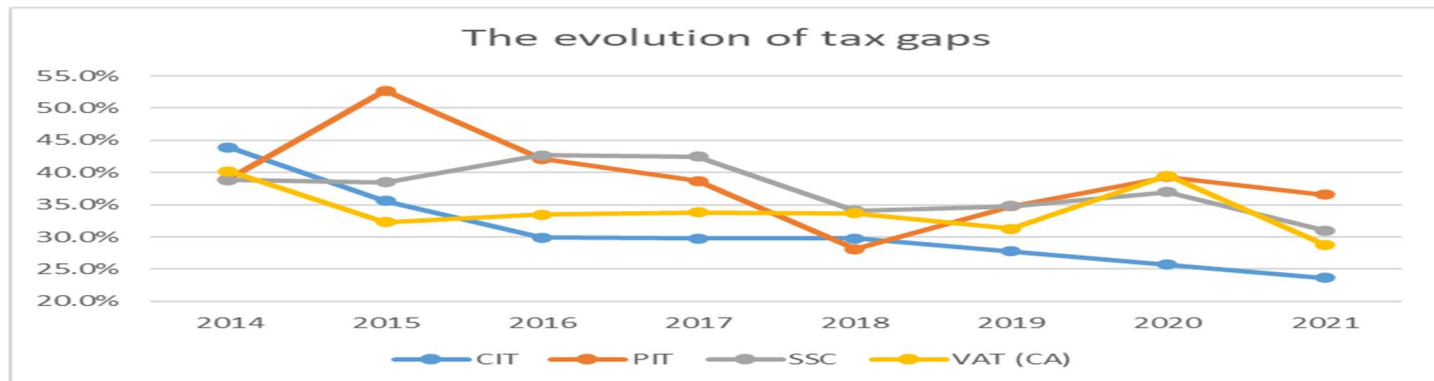

Figura nr. 22: Evoluția decalajelor fiscale între anii 2014-2020

Notă: cifrele raportate reprezintă ponderea decalajului fiscal în veniturile potențiale

Această reformă cuprinde măsuri precum:

- **Mecanism de detectare timpurie a fraudei în domeniul TVA:** Implementarea unui sistem de detectare timpurie pentru combaterea fraudei în domeniul TVA asociată cu achizițiile intracomunitare, tranzitele și tranzacțiile interne cu scopul de a consolida integritatea sistemului fiscal. Această reformă asigură că evaziunea fiscală și fraudă în domeniul TVA sunt minime, asigurând venituri publice și încurajând încrederea în sistemul fiscal. O colectare sporită a veniturilor sporește capacitatea guvernului de a finanța programe sociale, asistență medicală și infrastructură, consolidând reziliența economică și bunăstarea socială;
- **Implementarea instrumentelor analitice bazate pe indicatori fiabili** pentru a aborda deficitul de TVA prin implementarea unui modul antifraudă pentru analiza și identificarea tranzacțiilor suspecte de fraudă MTIC. Reducerea decalajului de TVA sporește sustenabilitatea fiscală, iar implementarea instrumentelor informatice care să fie utilizate în investigațiile antifraudă contribuie, de asemenea, la o tranziție digitală echitabilă. România se confruntă cu cel mai ridicat nivel al decalajului fiscal din UE. În Figura 23 este prezentată poziția României în raport cu celelalte State Membre;

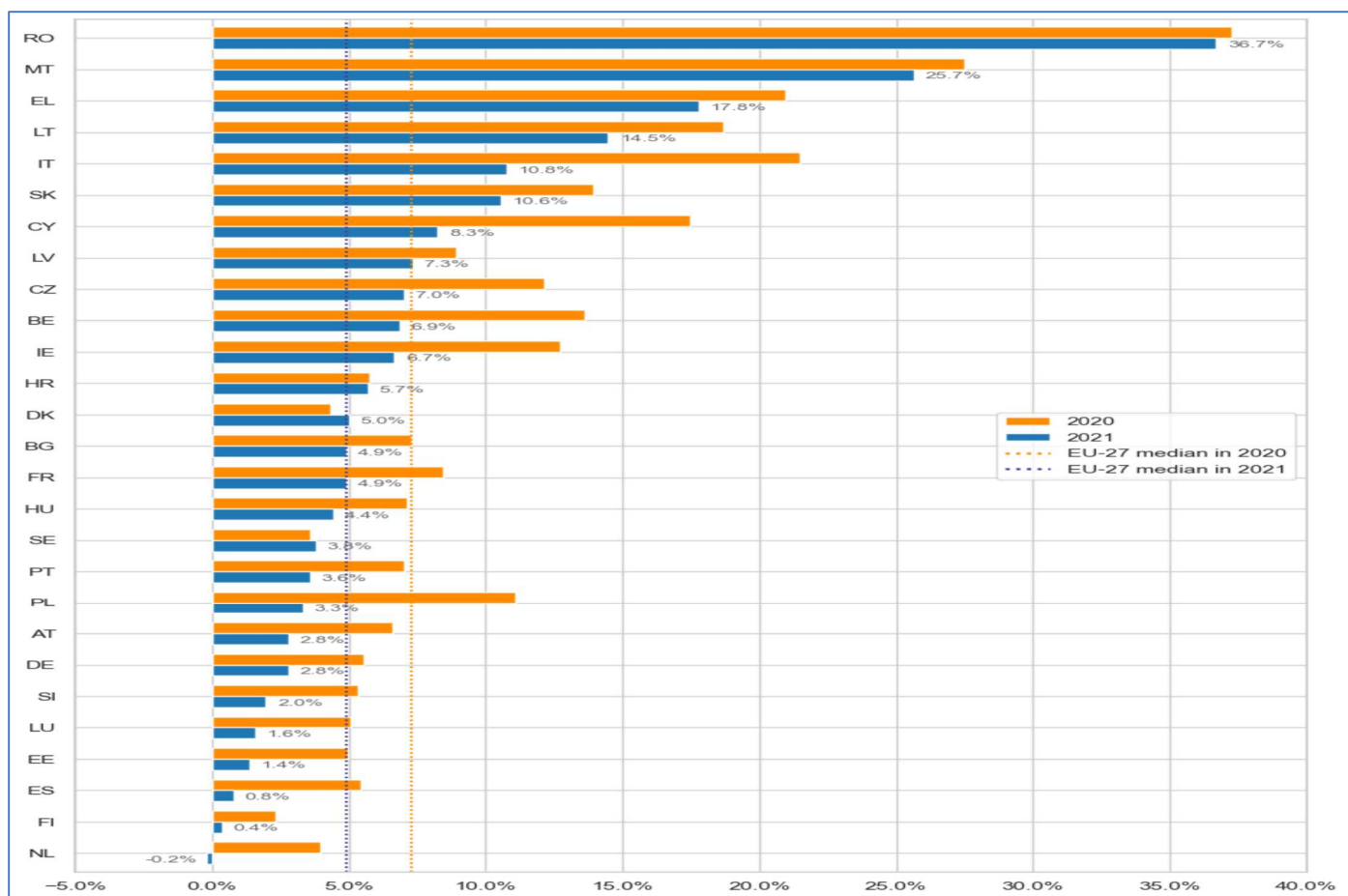

Figura nr. 23: Decalajul fiscal la TVA în UE

- **Monitorizarea digitală a conformității în pregătirea documentelor relevante fiscale:** creșterea capacității de detectare a neregulilor din diferite sisteme nou implementate implică

faptul că segmente semnificative ale economiei sunt monitorizate în legătură cu obligațiile lor fiscale. Automatizarea și monitorizarea digitală reduc sarcina administrativă atât pentru autoritățile fiscale, cât și pentru contribuabili, îmbunătățind conformitatea, prevenind în același timp erorile sau fraudă. Acest lucru se aliniază cu prioritatea comună a UE pentru o tranziție digitală echitabilă, asigurând că digitalizarea aduce beneficii atât administrațiilor publice, cât și întreprinderilor, în special IMM-urilor;

- **Mecanismul de control al planificării fiscale pentru marii contribuabili și extinderea acestui mecanism la contribuabilii mijlocii:** Extinderea programului de analiză predictivă la alte categorii de contribuabili, care urmărește creșterea eficienței inspecției fiscale, prin stabilirea ierarhizării contribuabililor pe clase de risc, pe baza previziunii unor sume suplimentare pentru fiecare contribuabil;
- **Curățarea, integrarea și consolidarea bazelor de date interne:** Dezvoltarea unui sistem de profilare a contribuabililor la 360 de grade, care integrează și curăță bazele de date interne promovând în același timp interoperabilitatea cu instituțiile de stat, îmbunătățește semnificativ acuratețea și eficacitatea colectării impozitelor. Prin crearea de profiluri cuprinzătoare atât ale persoanelor fizice, cât și ale companiilor, autoritățile fiscale pot identifica mai bine riscurile, pot detecta fraudă și pot asigura conformarea. Această transformare digitală se aliniază cu obiectivul UE de a utiliza datele și tehnologia pentru a moderniza administrația publică, făcând administrarea fiscală mai inteligentă și mai echitabilă;
- **Implementarea politicii de abordare a decalajului de TVA:** măsura este crucială pentru consolidarea finanțelor publice. Presupune modificarea legislației insolvenței pentru a asigura un control mai mare asupra situațiilor firmelor care se declară insolvente. Reducerea decalajului de TVA sporește sustenabilitatea fiscală. În Figura nr. 24 se poate observa că cea mai mare pondere în decalajul fiscal la TVA o deține decalajul din declarare (“assessment gap”);

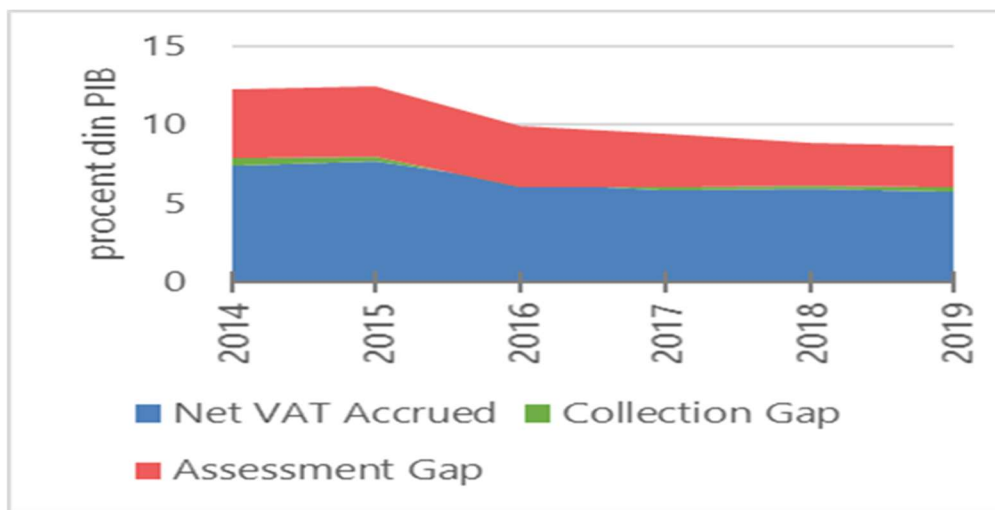

Figura nr. 24: TVA declarat vs. TVA colectat

- **Implementarea mecanismului de plată recurentă,** care asigură un flux financiar adecvat și crește gradul de conformare voluntară a plăților, asigurând, de asemenea, un nivel ridicat de

încredere reciprocă între parteneri (administrativi și contribuabili), precum și actualizarea sistemului de eșalonare a plăților. Astfel, Administrația Fiscală obține un contract ferm de colectare, iar contribuabilul are un instrument care îl ajută să evite acumularea de dobânzi și penalități de întârziere;

- **Implementarea unor mecanisme mai flexibile în domeniul vânzării bunurilor mobile**, prin reglementarea posibilității de utilizare a centrelor comerciale de retail către populație sau prin magazine de retail, dacă acestea îndeplinesc condițiile de calitate pentru a fi vândute populației, pe baza unui contract de consignație și respectiv includerea unei proceduri distincte care oferă posibilitatea utilizării unor metode moderne de publicitate în scopul obținerii unui public ridicat și maximizării posibilităților de vânzări imediate. Complementar, se are în vedere îmbunătățirea/modernizarea sistemului de sechestrare a bunurilor mobile și imobile.
- **Formarea și operaționalizarea unei structuri de specialitate** pentru asigurarea modelării statistice și econometrice a datelor, , cuantificarea gap-ului de TVA și implementarea altor activități specifice pentru a asigura consolidarea capacității administrative a ANAF în combaterea evaziunii fiscale și îmbunătățirea capacității de colectare a impozitelor și taxelor, precum și pentru furnizarea rezultatelor obținute către structura de specialitate de la nivelul ANAF în vederea realizării analizei de risc și încadrării contribuabililor în clase de risc. **Participarea la cursuri de specialitate a personalului din cadrul departamentului cu sprijinul Băncii Mondiale/OECD.**

Pentru a maximiza rezultatele ce pot fi obținute în urma prelucrării multiplelor baze de date generate de noile aplicații informatice implementate în cadrul procesului de digitalizare, ANAF va avea în vedere un plan comprehensiv care să permită recrutarea de personal înalt calificat în domeniul analiticii de date și consolidarea acestor baze de date într-un cadru comun astfel încât echipa de specialiști să poată fructifica toate datele disponibile. În acest sens, se urmărește formarea unei echipe specializate și multidisciplinară alcătuită din analiști și statisticieni, inclusiv experți ANAF cu cunoștințe de specialitate privind reglementările fiscale și fraudă. Personalul înalt calificat în domeniul analiticii de date este necesar să fie antrenat în analiza avansată a datelor, algoritmi de învățare automată și tehnici de potrivire inteligentă. Formarea acestei echipe constituie un obiectiv interimar, dar totodată un jalon esențial pentru atingerea obiectivelor finale.

7.1.4. Reforma 4: Reforma sistemului de cheltuieli al operatorilor economici de stat/ locali

Reforma 4: Reforma sistemului de cheltuieli al operatorilor economici de stat/ locali are ca scop creșterea eficienței și responsabilității în cheltuielile din cadrul acestor entități. Această reformă introduce un nou cadru legislativ care se concentrează pe eficientizarea sistemului de cheltuieli operaționale, îmbunătățirea administrării patrimoniului public și a bogățiilor naturale, introducerea normativelor de cheltuieli, monitorizarea sistemului de investiții publice, dar și reducerea dependenței față de bugetul general consolidat. Măsurile incluse sunt aliniate cu prioritățile UE de întărire a rezilienței sociale și economice, prin asigurarea eficienței cheltuielilor publice și promovarea bunei guvernante în cadrul întreprinderilor publice.

Reforma cuprinde:

- **Un nou cadru legislativ pentru eficientizarea cheltuielilor operaționale:** reforma își propune să optimizeze gestionarea fondurilor disponibile printr-o mai bună administrare a patrimoniului public și a bogățiilor naturale. Aceasta include reducerea cheltuielilor operaționale, ajustate în funcție de complexitatea și importanța serviciilor publice oferite de operatorii economici. Scopul este ca operatorii să își îmbunătățească eficiența, reducând risipa și concentrându-se pe activități care contribuie direct la dezvoltarea economică.
- **Îmbunătățirea administrării patrimoniului public și a resurselor naturale:** Prin actualizarea periodică a tarifelor pentru serviciile publice, pe baza unor formule de indexare anuale, reforma urmărește alinierea acestora la nivelul tarifelor practicate în Uniunea Europeană. Totodată, se va asigura un sistem de valorificare eficientă a activelor disponibile, astfel încât acestea să fie utilizate în mod optim, contribuind la creșterea veniturilor și la reducerea cheltuielilor inutile.
- **Introducerea normativelor de cheltuieli:** Normele introduse prin reformă se vor concentra pe acele cheltuieli care nu sunt legate direct de producție sau de furnizarea de servicii. Obiectivul este să se asigure că fondurile publice sunt utilizate în mod eficient, evitând alocarea acestora către activități non-productive. Aceasta va contribui la creșterea autonomiei financiare a operatorilor economici și la reducerea presiunii asupra bugetului de stat.
- **Monitorizarea și integrarea sistemului de investiții publice:** Reforma prevede o monitorizare strictă a investițiilor publice, asigurându-se că dezvoltarea activelor publice este realizată într-un mod unitar și integrat. Accentul se va pune pe extinderea și îmbunătățirea serviciilor publice, având în vedere interesul populației și nevoia de a oferi servicii de calitate superioară. Astfel, operatorii economici își vor putea crește performanțele, contribuind la dezvoltarea sustenabilă a economiei.
- **Reducerea dependenței de bugetul general consolidat:** Prin restructurarea sistemului de subvenționare și actualizarea predictibilă a tarifelor, reforma va reduce treptat subvențiile acordate din bugetul de stat pentru cheltuielile de funcționare ale operatorilor economici. Acest lucru va permite o gestionare mai eficientă a resurselor publice și va contribui la o mai mare sustenabilitate fiscală pe termen lung.

Prin aceste măsuri, reforma are ca obiectiv principal crearea unui sistem eficient și transparent de administrare a fondurilor și a activelor publice, contribuind astfel la creșterea rezilienței economice și la sustenabilitatea fiscală a operatorilor economici de stat și locali.

7.1.5. Reforma 5: Restructurarea sistemului de cheltuieli publice

R5 are ca scop creșterea eficienței, transparenței și responsabilității fiscale în utilizarea fondurilor publice. Această reformă introduce măsuri menite să controleze depășirile nejustificate de costuri, să implementeze evaluări sistematice ale cheltuielilor și să extindă achizițiile centralizate. Prin măsurile cuprinse în această reformă, România va continua activitatea de analiză a cheltuielilor publice, îmbunătățind procesul prin includerea unor ținte de economisire cuantificabile, suplimentarea personalului specializat în această activitate și actualizarea

metodologiilor de lucru, cu asistența Băncii Mondiale, în vederea integrării celor mai bune practici în domeniu, continuând activitățile inițiate prin Jalonul 202 și Ținta 403 din PNRR. Aceasta contribuie la prioritățile UE de întărire a rezilienței sociale și economice, îmbunătățirea administrației publice și asigurarea sustenabilității fiscale.

Măsurile incluse sunt:

- **Crearea unei baze de date pentru costurile medii și controlul creșterilor de peste 20%:** Această bază de date urmărește costurile medii ale instituțiilor publice, fiind un pas esențial către îmbunătățirea transparenței financiare și utilizarea eficientă a fondurilor publice. Oferind un punct de referință pentru cheltuielile publice, baza de date ajută la identificarea deviațiilor și a cheltuielilor excesive. În acest sens, prin utilizarea informațiilor furnizate de baza de date, va fi analizată posibilitatea introducerii unor normative de cheltuieli pentru instituțiile publice. Prin implementarea unui mecanism de control pentru creșteri de costuri de peste 20% față de medie, reforma limitează risipa și impune o justificare riguroasă pentru orice depășire semnificativă. Acest mecanism susține sustenabilitatea fiscală prin stabilirea unor limite clare pentru creșterea cheltuielilor și încurajează instituțiile să mențină practici eficiente de gestionare a bugetului;
- **Realizarea sistematică de analize tematice ale cheltuielilor:** Analizele sistematice ale cheltuielilor reprezintă o măsură critică pentru evaluarea eficienței cheltuielilor publice. Aceste evaluări asigură că alocarea fondurilor guvernamentale este constant verificată și corelată cu prioritățile strategice. Identificând zonele unde resursele sunt distribuite ineficient, aceste revizuri contribuie la îmbunătățirea alocării fondurilor și asigură o furnizare eficientă, din punctul de vedere al costurilor, a serviciilor publice. Pentru îmbunătățirea calității analizelor de cheltuieli publice, va fi suplimentat numărul de persoane specializate în efectuarea analizelor. De asemenea, activitatea de revizuire a cheltuielilor publice va beneficia de asistența tehnică a Băncii Mondiale pentru îmbunătățirea metodologiilor de lucru și pregătirea personalului specializat în desfășurarea acestei activități, începând cu anul 2025. Pentru creșterea relevanței analizelor cheltuielilor publice în procesul de programare bugetară și monitorizarea rezultatelor acestora, rapoartele de analiză a cheltuielilor publice vor cuprinde în mod obligatoriu ținte de economisire cuantificabile. Inițierea activității de analiză a cheltuielilor publice este aprobată de către Guvern potrivit legislației naționale în vigoare, iar rapoartele de analiză a cheltuielilor publice, cu măsurile de economisire identificate conform Țintelor obligatorii asumate, vor fi prezentate spre aprobare Guvernului și vor deveni obligatorii pentru instituțiile analizate. De asemenea, vor fi introduși indicatorii de performanță pentru instituțiile publice care să asigure utilizarea fondurilor publice conform teoriei celor 3E: economicitate, eficacitate și eficiență. Conform calendarului stabilit de Guvernul României în anul 2023, aceste analize vor fi realizate până în trimestrul 4 al anului 2025;
- **Extinderea achizițiilor centralizate pentru asigurarea eficienței cheltuielilor publice:** Reforma se concentrează pe extinderea achizițiilor centralizate în sectoarele cu cheltuieli mari, maximizând impactul acestora. Achizițiile centralizate permit negocierea unor prețuri mai bune și termeni contractuali avantajoși, ceea ce nu doar economisește bani, dar și

îmbunătățește calitatea serviciilor furnizate de instituțiile publice. Această măsură susține responsabilitatea fiscală, contribuind la gestionarea prudentă a finanțelor publice și la dezvoltarea durabilă, în conformitate cu obiectivele UE. Reforma contribuie la creșterea transparenței și responsabilității în cheltuielile publice, asigurând că fondurile sunt utilizate într-un mod eficient și durabil;

- **Actualizarea aplicației informatice BUGET_NG:** scopul actualizării este de a îmbunătăți eficiența, transparența și monitorizarea procesului bugetar. Modernizarea aplicației informatice BUGET_NG contribuie la obiectivele de sustenabilitate fiscală și reziliență economică și socială, în conformitate cu prioritățile UE, prin eficientizarea gestionării fondurilor publice și sprijinirea deciziilor informate privind alocarea resurselor.
- **Operaționalizarea structurii specifice pentru introducerea indicatorilor de performanță și participarea la cursuri de perfecționare organizate cu sprijinul Băncii Mondiale** în restructurarea sistemului de cheltuieli publice. Se va urmări întărirea capacității administrative a structurilor implicate în activitate, prin suplimentarea personalului și prin asistența tehnică oferită de Banca Mondială pentru îmbunătățirea metodologiilor de lucru și pregătirea personalului specializat în desfășurarea acestei activități, începând cu anul 2025.

7.1.6. Reforma 6: Reforma salariului minim

R6 introduce un sistem structurat pentru stabilirea salariului minim brut, bazat pe rata inflației, asigurând în același timp că salariul minim rămâne într-un anumit interval relativ la salariul mediu. Această reformă răspunde direct priorității UE de a consolida reziliența socială și economică și contribuie indirect la protecția socială, un principiu esențial al Pilonului European al Drepturilor Sociale. Reforma face parte din PNRR-ul României, iar mecanismul va continua să producă efecte în anii următori.

Aceasta include următoarele măsuri:

- **Salariul minim ajustat la inflație:** Prin ajustarea salariului minim brut în funcție de rata inflației prognozate, această reformă asigură că puterea de cumpărare a lucrătorilor cu venituri mici este păstrată în ciuda creșterii costului vieții. Acest aspect este esențial pentru menținerea stabilității sociale, reducerea sărăciei și garantarea faptului că cei mai vulnerabili lucrători pot continua să-și permită bunuri și servicii de bază, în special în perioade de volatilitate economică. Protejarea veniturilor lucrătorilor în acest mod ajută la consolidarea unei economii mai reziliente, unde cheltuielile consumatorilor rămân stabile, chiar și în perioade de inflație;
- **Ajustări legate de productivitate:** Dacă salariul minim ajustat scade sub pragul de 45% în raport cu salariul mediu, o ajustare suplimentară legată de creșterea productivității (măsurată prin PIB real per populație ocupată) asigură că creșterile salariale sunt legate de performanța economică generală. Acest sistem echilibrează echitatea și sustenabilitatea economică, recompensând lucrătorii pentru contribuțiile lor la productivitate, asigurând totodată că creșterile salariale nu depășesc capacitatea economiei de a le susține. Menținerea unui prag de 50% între salariul minim brut și salariul mediu asigură că creșterea salariilor rămâne într-un interval sustenabil, contribuind la reziliența și stabilitatea economică generală. Această

măsură abordează și obiectivul UE de a promova salarii echitabile și de a preveni lărgirea decalajului de venituri între lucrătorii cu salarii mici și cei cu salarii medii.

7.1.7. Reforma 7: Reforma sistemului de salarizare în sectorul public

R7 aduce modificări semnificative în modul în care angajații din sectorul public sunt remunerați, inclusiv prin revizuirea coeficienților de ierarhizare, reintroducerea grilelor salariale pentru administrația locală și limitarea sporurilor. Parte a PNRR-ului României, această reformă are ca scop îmbunătățirea echității, eficienței și sustenabilității salarizării în sectorul public. Ea se aliniază cu prioritățile UE privind consolidarea rezilienței sociale și economice și sprijină obiectivele mai largi de echitate socială prevăzute în Pilonul European al Drepturilor Sociale. Reforma va fi implementată în conformitate cu proiecțiile pentru cheltuielile de personal pentru perioada de prognoză 2025-2031 care au fost cuprinse în planul bugetar-structural pe termen mediu, cu respectarea prevederilor legale privind responsabilitatea fiscal-bugetară și a anvelopei bugetare pentru cheltuielile de personal luată în calcul la elaborarea planului bugetar-structural pe termen mediu.

Reforma include următoarele măsuri:

- **Revizuirea coeficienților de ierarhizare pentru familiile ocupaționale:** Revizuirea coeficienților de ierarhizare pentru diferitele familii ocupaționale asigură o structură salarială mai rațională, transparentă și echitabilă. Stabilind criterii clare pentru ierarhizarea diferitelor categorii profesionale din sectorul public, reforma reduce disparitățile salariale și ajută la alinierea plății cu responsabilitățile, experiența și calificările. Această restructurare sprijină reziliența economică prin asigurarea unei compensări corecte a angajaților din sectorul public și a unei motivații adecvate, reducând astfel riscul disputelor de muncă sau al ineficiențelor care ar putea perturba serviciile publice;
- **Reintroducerea grilelor salariale pentru administrația locală:** Reintroducerea grilelor salariale specifice angajaților din administrația locală, atât publici, cât și contractuali, creează o mai mare consistență în practicile de remunerare între diferitele niveluri de guvernare. Aceasta reduce riscul fragmentării și inegalității salariale, asigurând că angajații din administrația locală sunt tratați similar cu cei din administrația centrală. Un sistem transparent de grile salariale promovează echitatea și ajută la menținerea stabilității pieței muncii în sectorul public, contribuind la reziliența economică generală prin asigurarea unei livrări eficiente a serviciilor publice la toate nivelurile. Reforma garantează că modificările sistemului de remunerare sunt implementate simultan pentru toate categoriile ocupaționale, prevenind apariția dezechilibrelor sau discrepanțelor salariale între diferitele sectoare. Această abordare unitară promovează echitatea și coeziunea în sectorul public, aliniindu-se cu Pilonul European al Drepturilor Sociale, care susține tratamentul egal, salariile echitabile și transparența în condițiile de muncă. Prin abordarea din timp a posibilelor disparități, reforma asigură că niciun grup de angajați din sectorul public nu este neglijat, contribuind la stabilitatea socială și o piață a muncii mai echitabilă;
- **Limitarea sporurilor la 20% din salariul de bază:** Această măsură, aplicată uniform în toate funcțiile din sectorul public, limitează plățile excesive sau disproporționate ale sporurilor, asigurând că fondurile publice sunt utilizate mai eficient. Măsura ajută la prevenirea inflației

salariale și promovează sustenabilitatea finanțelor publice, asigurând că remunerarea se bazează în principal pe salariile de bază, mai degrabă decât pe sporuri discreționare. Limitarea sporurilor reduce, de asemenea, potențialul de abuz și asigură că remunerația este mai predictibilă și echitabilă pentru toți angajații. Aceasta contribuie la sustenabilitatea fiscală, asigurând că cheltuielile salariale din sectorul public rămân gestionabile și nu pun presiuni asupra bugetelor guvernamentale.

Noul cadru juridic va fi pus în aplicare, în același timp, pentru toate categoriile profesionale, pentru a se evita apariția unor noi dezechilibre în sistemul de salarizare din sectorul public.

De asemenea reforma sistemului de salarizare în sectorul public va avea în vedere încadrarea în plafoanele de cheltuieli de personal avute în vedere la stabilirea traiectoriei de ajustare a deficitului bugetar pentru perioada de prognoză 2025-2031.

7.1.8. Reforma 8: Reforma pensiilor

R8 se concentrează pe asigurarea sustenabilității fiscale și pe digitalizarea Pilonului II al sistemului de pensii, precum și pe diversificarea investițiilor în cadrul pensiilor private. Reforma, parte a PNRR-ului României, este concepută pentru a îndeplini obiectivele UE de consolidare a rezilienței sociale și economice, abordând totodată recomandările specifice de țară referitoare la îmbunătățirea administrației publice și la asigurarea viabilității pe termen lung a sistemului de pensii. Reforma sprijină obiectivele UE de echitate socială, în special în cadrul Pilonului European al Drepturilor Sociale, care prevede pensii adecvate pentru toți lucrătorii. Reforma include următoarele măsuri:

- **Asigurarea sustenabilității fiscale a Pilonului II prin creșterea contribuțiilor de la 4,75% la 6% până în anul 2031:** Creșterea contribuțiilor la Pilonul II, asigură viabilitatea financiară pe termen lung a acestui pilon. Aceasta răspunde direct recomandării specifice de țară (CSR) 2019.2 de a asigura sustenabilitatea sistemului public de pensii și viabilitatea pe termen lung a fondurilor de pensii din Pilonul II. Creșterea contribuțiilor ajută la menținerea unui flux stabil de fonduri către sistemul de pensii private, garantând că viitorii pensionari vor primi pensii adecvate, fără a pune o presiune excesivă asupra finanțelor publice;
- **Digitalizarea sistemului de pensii private:** Digitalizarea sistemului de pensii private contribuie la îmbunătățirea eficienței și calității administrației publice. Prin introducerea de instrumente digitale pentru gestionarea și monitorizarea pensiilor private, reforma reduce sarcinile administrative, îmbunătățește acuratețea datelor și accelerează timpii de procesare. Platformele digitale permit o mai bună coordonare între entitățile publice și private, facilitând monitorizarea în timp real a contribuțiilor, investițiilor și plăților. Aceasta se aliază cu CSR 2020.4, care solicită îmbunătățirea eficienței și calității administrației publice și a predictibilității în luarea deciziilor, asigurând că atât guvernul, cât și furnizorii de pensii private pot lua decizii mai bine informate, bazate pe date precise și actualizate;
- **Diversificarea investițiilor în cadrul Pilonului II:** Diversificarea investițiilor în cadrul sistemului de pensii din Pilonul II asigură o mai bună protecție a fondurilor de pensii private împotriva volatilității pieței. Prin extinderea investițiilor pe diferite clase de active, reforma reduce riscul unor pierderi semnificative din cauza scăderilor de piață sau a șocurilor specifice

unor sectoare. Acest aspect este esențial pentru viabilitatea pe termen lung a fondurilor de pensii din Pilonul II, abordând recomandarea specifică de țară CSR 2019.2 privind asigurarea sustenabilității acestor fonduri. Un portofoliu de investiții diversificat crește reziliența fondurilor de pensii, contribuind la protejarea economiilor pentru pensie ale contribuabililor;

- **Introducerea unei noi formule de calcul pentru pensii:** Noua formulă de calcul pentru pensiile noi și cele aflate în plată are scopul de a asigura sustenabilitatea fiscală a sistemului de pensii. Parametrii formulei vor reflecta starea financiară a sistemului, asigurând că beneficiile nu depășesc capacitatea economică a țării. Reforma întărește principiul contributivității, legând nivelul pensiilor de contribuțiile făcute de-a lungul vieții de muncă. De asemenea, interzicerea creșterilor ad-hoc ale pensiilor fără măsuri fiscale compensatorii previne creșteri nesustenabile ale cheltuielilor cu pensiile, contribuind la predictibilitatea și responsabilitatea fiscală;
- **Introducerea unei noi reguli de indexare a pensiilor:** Noua regulă de indexare a pensiilor va asigura că majorările sunt realizate pe baza unor criterii clare, stabilite prin lege, și nu din motive discreționare sau politice. Aceasta contribuie la sustenabilitatea fiscală, asigurând că creșterile pensiilor rămân accesibile și previzibile;
- **Reducerea pensionării anticipate și prelungirea vieții active:** Reducerea semnificativă a oportunităților de pensionare anticipată, în special pentru beneficiarii de pensii speciale, abordează unul dintre factorii cheie care au creat presiune fiscală asupra sistemului de pensii. Reducerea pensionărilor anticipate asigură sustenabilitatea financiară și menținerea unei forțe de muncă active;
- **Întărirea principiului contributivității și creșterea adecvării pensiilor:** Reforma întărește principiul conform căruia pensiile trebuie să fie proporționale cu contribuțiile. Astfel, sistemul de pensii rămâne echitabil și sustenabil, asigurând că beneficiile reflectă câștigurile și contribuțiile din timpul vieții active.

Cheltuielile cu asistența socială au în vedere o creștere moderată a acestei categorii de cheltuieli în perioada 2025-2031 urmată de o indexare a cheltuielilor pentru restul perioadei de prognoză.

7.1.9. Reforma 9: Reforma pensiilor speciale

R9 are ca obiectiv recalibrarea sistemului de pensii prin introducerea unei noi formule de calcul, revizuirea regulilor de indexare a pensiilor, restrângerea posibilităților de pensionare anticipată și promovarea unei vieți active prelungite. Această reformă, specificată în PNRR al României, este menită să îmbunătățească sustenabilitatea fiscală a sistemului de pensii, să asigure echitatea și să abordeze recomandările de țară privind eficiența administrației publice și sustenabilitatea pe termen lung a sistemului de pensii publice. Măsurile incluse sunt:

- **Interzicerea creării de noi categorii de pensii speciale și simplificarea celor existente:** Reforma interzice crearea de noi categorii de pensii speciale și le simplifică pe cele existente, reducând complexitatea și discrepanțele din sistem. Această măsură contribuie la echitatea socială și reziliența economică prin alinierea beneficiilor la capacitatea financiară a sistemului;

- **Calcularea pensiilor speciale pe baza principiului contributivității, vechimii și ajustării veniturilor:** Această măsură asigură că pensiile speciale sunt corelate cu contribuțiile și vechimea profesională, eliminând discrepanțele dintre pensiile speciale și cele publice, asigurând o echitate a acestor venituri;
- **Plafonarea pensiilor speciale la venitul obținut în perioada de contribuție:** Introducerea unui plafon pentru pensiile speciale astfel încât să nu depășească veniturile obținute în timpul perioadei de contribuție asigură echitate fiscală și sustenabilitate, eliminând dezechilibrele și nemulțumirile publice din sistemul de pensii.

7.1.10. Reforma 10: Reformarea sistemului de finanțare a mediului de afaceri. Atragerea de investitori.

R10 are drept scop sprijinirea mediului de afaceri pe termen lung pentru a facilita trecerea la tranziția verde și digitală prin reformarea sistemului de finanțare bazat pe alocări de fonduri din bugetul de stat prin susținerea în special a industriei prelucrătoare dar și prin crearea de mecanisme de finanțare de private equity care să fie orientate spre performanța economică, inclusiv pe durabilitatea afacerilor precum și îmbunătățirea cadrului metodologic necesar pentru a susține creditul de investiții ca instrument de stimulare a investițiilor sau a granturilor alocate cu această destinație din bugetul de stat cu respectarea regulilor de ajutor de stat pentru a asigura dezvoltarea economică sustenabilă a României.

Reforma include:

- Înființarea unui Fond de Investiții pentru Sprijinul Mediului de afaceri** de tip private equity în complementaritate cu Banca de Investiții și Dezvoltare pentru a asigura alocarea de fonduri din bugetul public, cu respectarea legislației de ajutor de stat, pe criterii de performanță dar și pentru a asigura sustenabilitatea fondurilor alocate din bugetul de stat pentru sprijinul IMM-urilor. Capitalizarea acestui fond cu suma de 2 miliarde lei se va realiza inițial cu alocarea sumelor din Fondul de Privatizare;
- Crearea cadrului legal pentru susținerea investițiilor strategice în economie pentru industria prelucrătoare**, scopul fiind de a asigura tranziția verde și digitală pentru industria prelucrătoare din România precum și de a crea accesul la granturi alocate din bugetul de stat în funcție de specificul investițiilor, la facilități fiscale, acces la utilități publice și accesul la autorizarea investițiilor necesare prin debirocratizarea sistemului de acordarea a avizelor și acordurilor specific pentru acele categorii de investiții care depășesc valoarea de 150 mil euro;
- Crearea cadrului legal pentru creditul de investiții ca instrument de stimulare a investițiilor destinat industriei prelucrătoare** prin utilizarea creditului de investiții ca modalitate de susținere a producției industriale inclusiv prin subvenționarea parțială a dobânzii aferente creditului de investiții dar și alocarea unui grant echivalent cu 25% din valoarea investițiilor la data operaționalizării investițiilor pentru a fi utilizat la compensarea diferitelor categorii de impozite și taxe datorate de investitori ulterior operaționalizării investiției;
- Crearea cadrului legal pentru acordarea de granturi cu destinație specială cu respectarea regulilor de ajutor de stat pentru industria prelucrătoare** astfel încât alocările de fonduri

din bugetul de stat să poată susține nevoile specifice acestui tip de industrie necesară pentru dezvoltarea producției industriale a României dar și pentru pregătirea acestei industrii de trecere la tranziția verde și digitală;

În ansamblu, aceste reforme sunt concepute pentru a respecta articolele 13 și 14 din Regulamentul Consiliului 2024/1263, asigurând responsabilitatea fiscală, abordând ineficiențele structurale și promovând sustenabilitatea economică pe termen lung. Extinderea termenului pentru ajustarea deficitului bugetar permite implementarea treptată a acestor reforme, asigurându-se că ele generează rezultate durabile, menținând în același timp coeziunea socială și sprijinind obiectivele mai largi ale Uniunii Europene.

Reformele descrise mai sus sunt prezentate în formatul Tabel MTP 8 (Anexă), oferind o prezentare structurată a pașilor cheie, obiectivelor și alinierii cu Mecanismul de Recuperare și Reziliență (RRF). Acest lucru asigură coerența în raportare, permițând o urmărire eficientă a progresului implementării, conformitatea cu recomandările specifice de țară (CSR) și alinierea cu prioritățile comune ale UE.

7.2. Informații privind alte reforme și investiții avute în vedere în perioada de implementare a Planului Bugetar-Structural pe termen mediu

7.2.1. Combaterea efectelor schimbărilor climatice în agricultură

Schimbările climatice reprezintă o realitate cotidiană, iar efectele lor negative sunt resimțite atât în plan economic, cât și social. Constrânși de amploarea acestor fenomene, dar mai ales de pericolele mai mult sau mai puțin vizibile pe care acestea le ascund, la nivel european s-au negociat obligațiile fiecărei țări, în vederea reducerii impactului global al schimbărilor climatice.

Strategia UE privind adaptarea la schimbările climatice (2013) urmărește să facă Europa mai rezistentă la schimbările climatice. Componenta de adaptare a strategiei privind schimbările climatice cuprinde 13 sectoare: **industrie, agricultură și pescuit, turism, sănătate publică, construcții și infrastructură, transporturi, resurse de apă și protecția împotriva inundațiilor, silvicultură, energie, biodiversitate, asigurări, activități recreative și educație.**

Este esențial ca statul să încurajeze actorii privați și publici să reducă emisiile de gaze cu efect de seră (GES) din activitățile economice în conformitate cu obiectivele UE și să le susțină să se adapteze la impactul schimbărilor climatice.

În plus, Strategia națională privind atenuarea efectelor secetei, Planul de acțiune pentru abordarea poluării cu nitrați din surse agricole și Planul național pentru reabilitarea și reforma irigațiilor se numără printre planurile-cheie relevante pentru abordarea implicațiilor schimbărilor climatice în sectoarele legate de apă.

Alte câteva strategii sau planuri de acțiune, care completează Strategia națională privind schimbările climatice, sunt:

1. Strategia națională pentru prevenirea situațiilor de urgență,
2. Strategia Națională pentru Gestionarea Riscului de Inundații pe termen mediu și lung (HG nr. 846/2010),

3. Planurile de gestionare a bazinelor hidrografice (pentru cele 11 bazine hidrografice ale României) elaborate de Administrația Națională "Apele Române",
4. Master Plan privind Protecția și Reabilitarea Zonei Costiere Românești,
5. Strategia națională pentru investiții în sectorul irigațiilor și
6. Orientări strategice naționale pentru dezvoltarea durabilă a zonelor montane defavorizate (2014 -2020).

Conform analizei de nevoi din cadrul Planului național strategic 2021 - 2027, realizată de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, pentru pregătirea viitoarei perioade de programare pentru sectorul agricol, cu finanțare prin FEAGA și FEADR, Obiectivul General 2 îl reprezintă „Consolidarea acțiunilor de protejare a mediului și a celor împotriva schimbărilor climatice și contribuția la îndeplinirea obiectivelor Uniunii Europene în materie de mediu și climă”.

În cadrul acestui obiectiv sunt identificate următoarele rezultate:

- a) Adaptarea la efectele schimbărilor climatice în sectoarele agricol și forestier;
- b) Gestionarea eficientă a resurselor naturale și menținerea unui impact redus al agriculturii asupra resurselor naturale;
- c) Menținerea unui status de conservare bun al biodiversității și păstrarea zonelor cu înaltă valoare naturală.

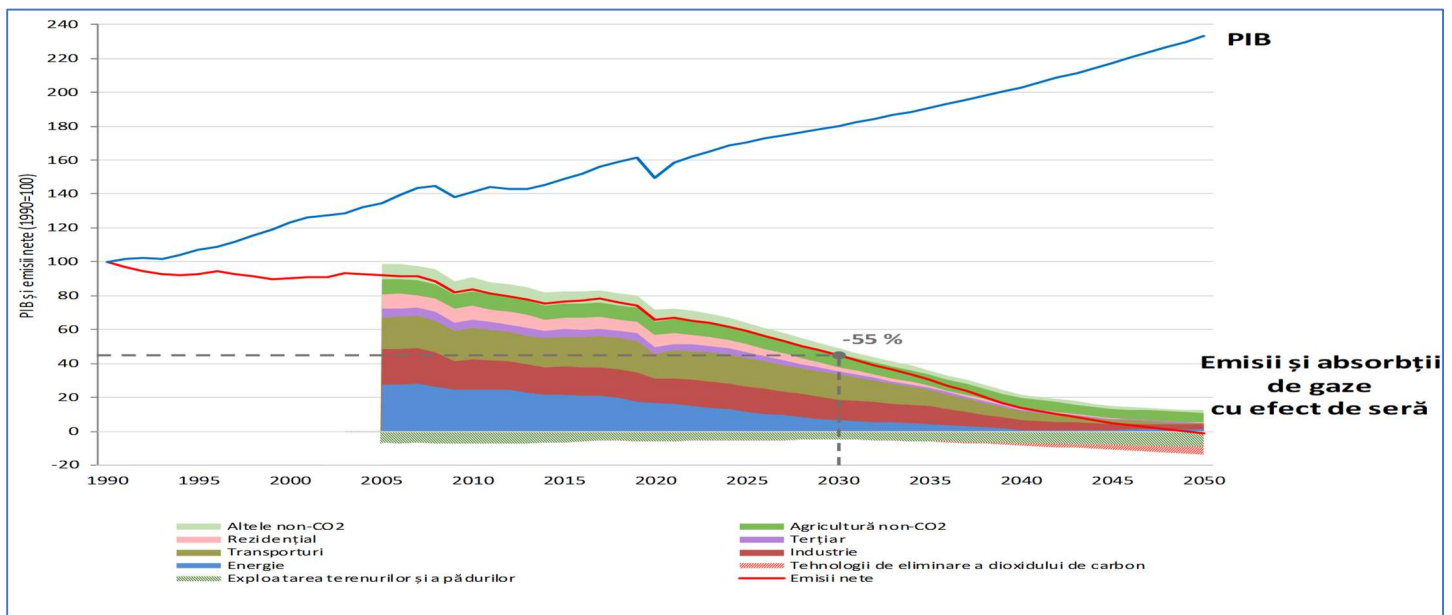

Figura nr. 25: Traectoria UE către neutralitate climatică, 1990-2050 (CE, com. 562/17.09.2020)

Urmare a condițiilor naturale de relief, climă, sol și influenței nefavorabile a factorului antropic pe o perioadă lungă de timp, degradarea terenurilor afectează în Romania 6,367 milioane hectare cu folosință agricolă respectiv 43% din suprafața agricolă a țării.

Folosința terenului	Eroziune totală		Coeficientul efluenței	Efluența aluviunilor	
	milioane t/an	%		milioane t/an	%
Arabil	21,0	16,8	0,28	7,9	17,7
Pășuni	52,0	41,2	0,27	12,3	27,6
Plantații pomicole	2,1	1,7	0,29	0,6	1,4
Plantații viticole	1,7	1,2	0,28	0,5	1,1
Eroziune în adâncime	29,8	23,6	0,46	13,8	31,0
Total agricol	106,6	84,5	0,32	35,1	78,8
Fond forestier	6,8	5,5	0,40	2,7	5,9
Eroziuni de maluri	12,6	10,0	0,54	6,8	15,3
TOTAL	126,0	100,0	0,35	44,6	100,0

Tabel nr. 23: Diferențierea eroziunii și efluenței aluvionare pe teritoriul României, în funcție de categoria de folosință (MADR - ANIF)

Totodată, alternanța fenomenelor meteorologice extreme, evenimente hidrologice majore (furtuni, grindină, ploi abundente și inundații, chiar tornade) urmate de lungi perioade de secetă hidrologică și pedologică, tinde să devină caracteristica climatică principală pe arealele temperat continentale, cu puternic impact asupra degradării solurilor și reducerea resurselor naturale.

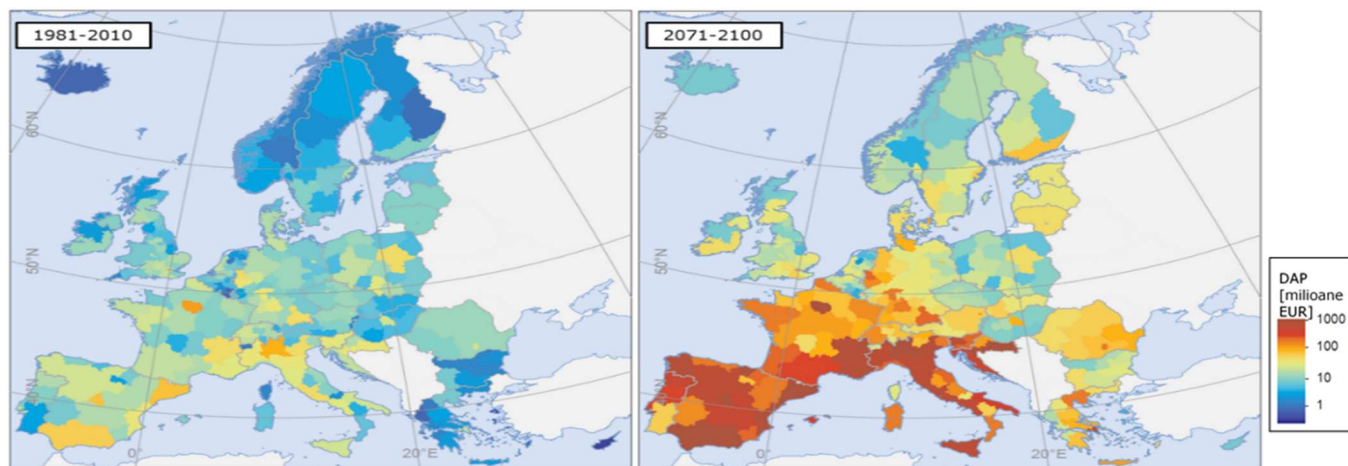

Figura nr. 26: Daunele Anuale Preconizate pentru infrastructura critică din cauza schimbărilor climatice până la sfârșitul secolului (Raport CE către PE și Consiliu nr. 738/12.11.2018)

Impactul efectelor schimbărilor climatice și a factorului antropic se identifică și în zona fondului forestier, fond care contribuie la menținerea echilibrului ecologic și atenuarea fenomenelor distructive generate de schimbările climatice.

Efectele schimbărilor climatice, la care se adăugă contextul actual generat de criza pandemică COVID-19 afectează ramuri economice ale României, fiind afectată inclusiv siguranța alimentară a populației, prin limitările aduse procesului de producție vegetală și animală, conducând la scăderea calității vieții. De asemenea, încălzirea globală a generat migrarea biocenozelor în spațiu, spre nord,

cea ce determină indirect concentrarea dinamică a activităților care asigură hrana populației spre zonele pretabile pentru agricultură.

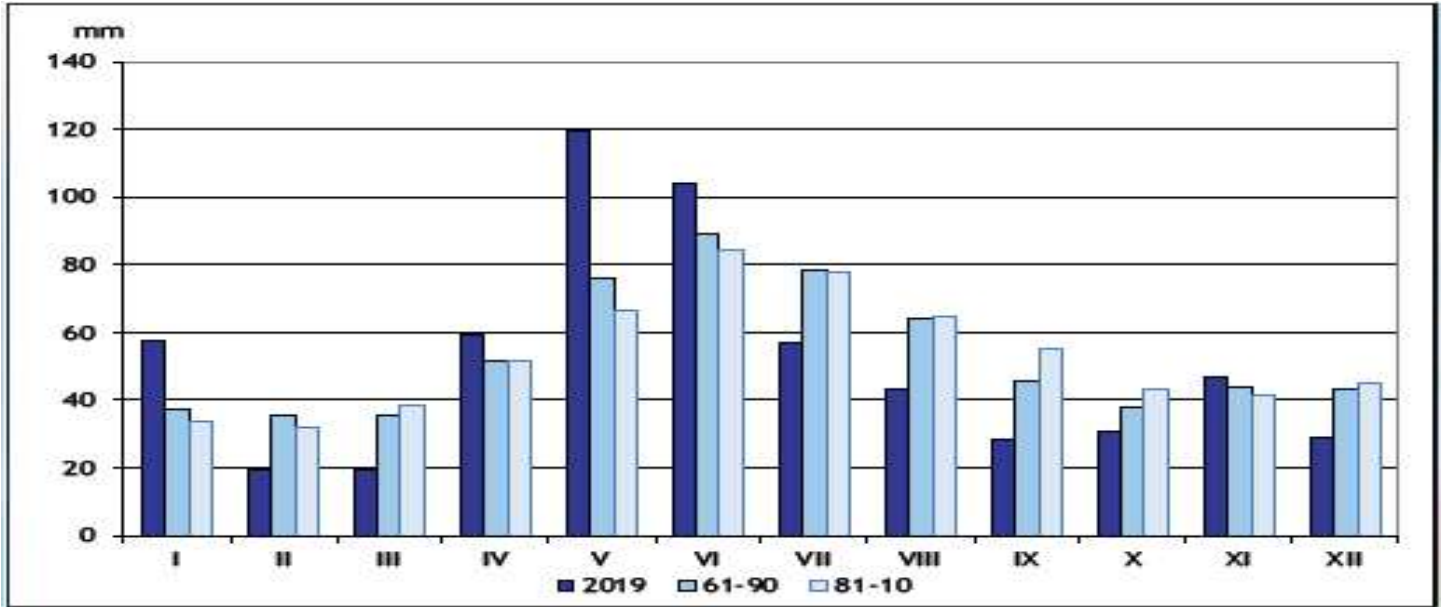

Figura nr. 27: Cantitatea medie lunară de precipitații din România, în anul 2019, comparativ cu normala climatică 1961-1990 și 1981-2010 (Raportul anual 2019 al ANM)

Slaba competitivitate a produselor este determinată de schimbările climatice, care afectează creșterea culturilor agricole. Pentru combaterea problemelor prezentate anterior au fost determinate următoarele provocări:

- Deșertificarea datorită secetei și în general datorită schimbărilor climatice;
- Înmlăștinarea unor suprafețe de teren din cauza ploilor abundente și schimbărilor climatice;
- Alunecări de teren și eroziunea solului datorită ploilor abundente și schimbărilor climatice;
- Apariția unor fenomene meteo extreme (gheață/furtuni etc.) cu impact negativ asupra ecosistemelor naturale;

Existența unor păduri îmbătrânite sau care au făcut obiectul exploatărilor de masă lemnoasă și nu mai corespund standardelor privind schimbările climatice.

Plecând de la provocările menționate anterior, precum și de la obiectivul general stabilit pentru acest domeniu, se constată necesitatea luării de măsuri în vederea prevenirii și diminuării consecințelor generate de schimbările climatice, criza pandemică generalizată și impactul antropic asupra solurilor, apelor și biodiversității pe de o parte, cât și armonizarea într-o măsură cât mai mare a nevoilor societății la noile condiții de obligativitate a asigurării siguranței alimentare.

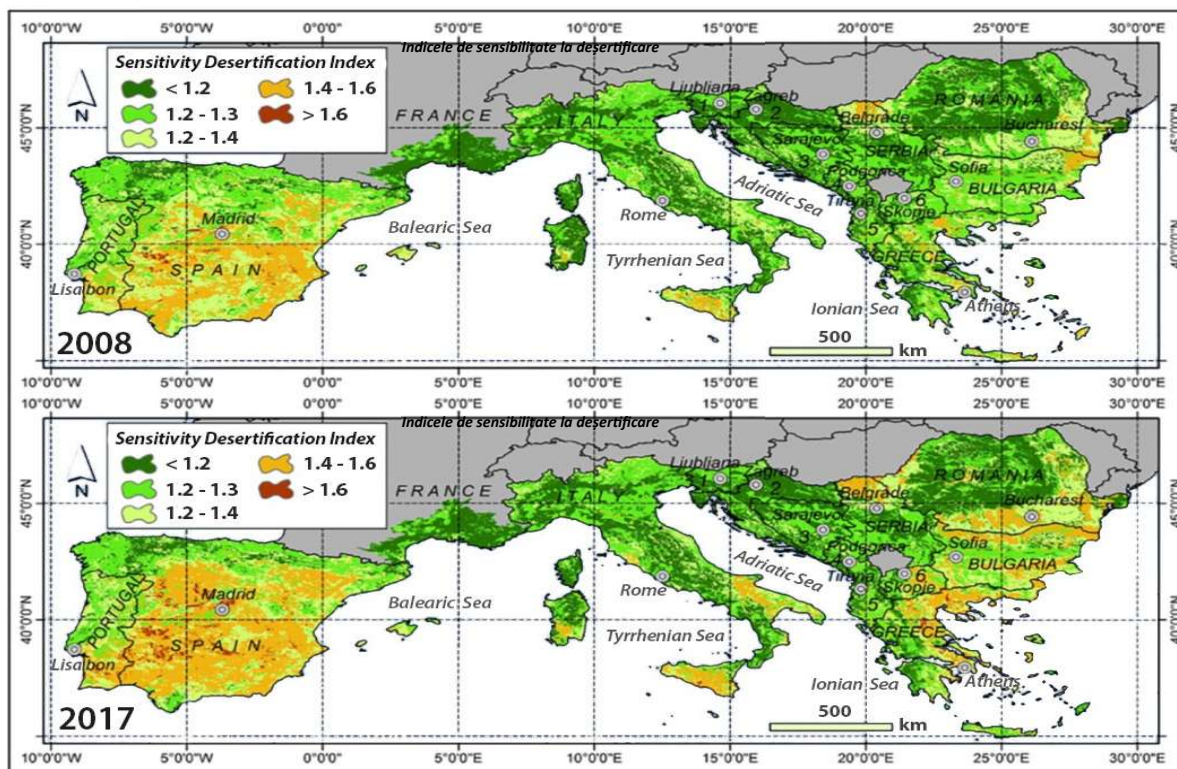

Figura nr. 28: Indicele de sensibilitate la deșertificare în UE pentru 2008 și pentru 2017 (Raportul Curții de Conturi Europene 33/2018)

În acest sens, pentru domeniul de investiții aferent Schimbărilor climatice au fost identificate următoarele obiective specifice:

- Prevenirea, combaterea și gestionarea riscului de deșertificare/secetă prin realizarea de investiții specifice în amenajări de irigații/umectare în vederea conservării și refacerii ecosistemelor naturale;
- Prevenirea, combaterea și gestionarea riscului de înmlăștinare și băltire a apei prin realizarea de amenajări specifice de desecare, drenare a apei băltoare în vederea conservării și refacerii ecosistemelor naturale;
- Prevenirea, combaterea și gestionarea riscului de eroziune a solului prin realizarea de investiții specifice pentru combaterea eroziunii solului în vederea conservării și refacerii ecosistemelor naturale;
- Prevenirea, combaterea și gestionarea riscului de distrugere a ecosistemelor naturale, ca urmare a fenomenelor meteo extreme prin implementarea de investiții specifice combaterii grindinei, furtunilor etc., în vederea conservării și refacerii ecosistemelor naturale;
- Prevenirea, combaterea și gestionarea riscului de deteriorare a fondului forestier prin realizarea de împăduriri cu rol de refacere a echilibrului ecologic, amenajarea de accese pentru întreținerea fondului forestier sau de captare a torenților și dirijarea lor către afluenți;

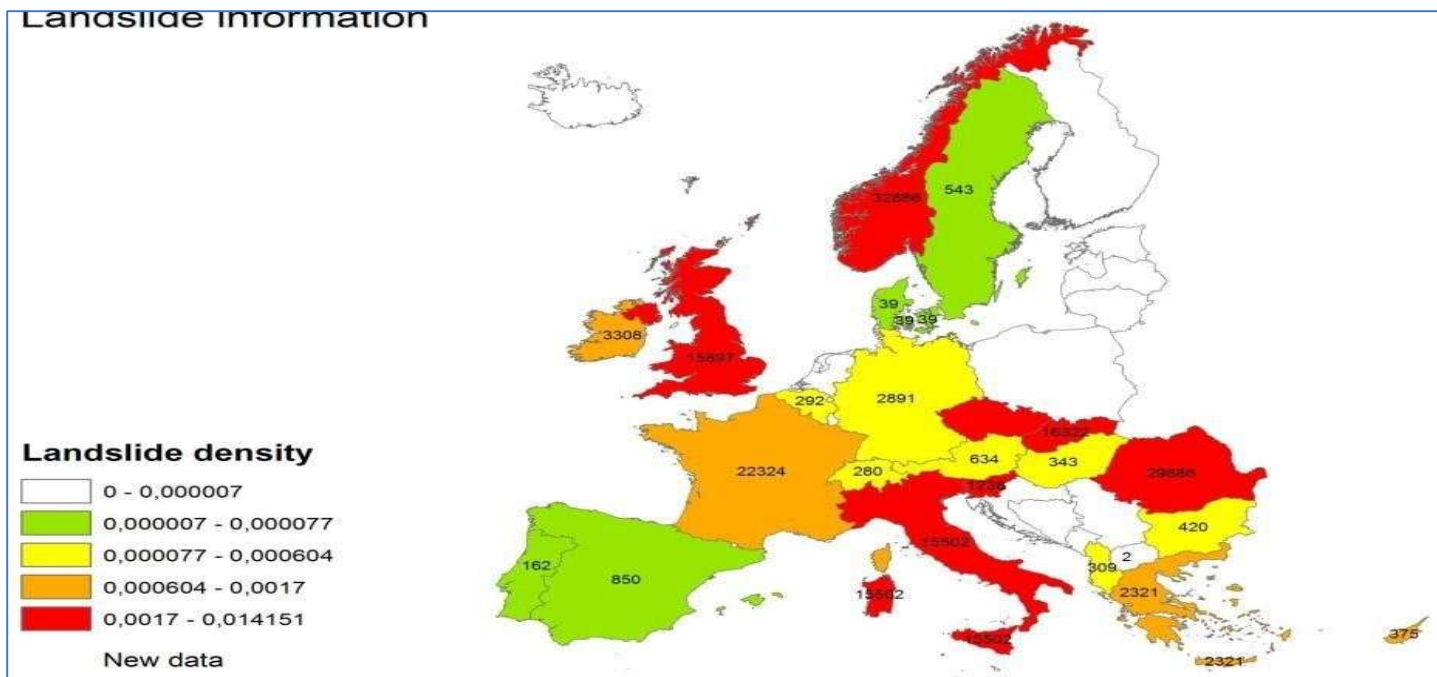

Figura nr. 29: Harta densității alunecărilor de teren (raport Consiliul Europei)

Față de obiectivele descrise anterior principalele obiective avute în vedere sunt: creșterea suprafeței funcționale din suprafață viabilă și marginal viabilă economic pentru irigații de la 70% în anul 2020, la 90% în anul 2030, iar în ceea ce privește proiectele de desecare/ drenaj obiectivul vizat este cel de creștere a suprafeței funcționale, prin reducerea aportului de apă provenit din zone limitrofe mai înalte.

Investițiile propuse vizează reabilitarea/ modernizarea infrastructurii existente, dar și crearea de infrastructuri noi, cu utilizarea de agregate de pompare performante, de echipamente și instalații hidromecanice moderne, necesare pentru îmbunătățirea eficienței amenajărilor de irigații (reducerea pierderilor de apă, îmbunătățirea eficienței energetice).

Sunt avute în vedere un număr de 69 de proiecte de reabilitare a infrastructurii principale de irigații și respectiv de reabilitare a infrastructurii de desecare și drenaj în valoare de 2.373 mil EUR.

Majoritatea acestor proiecte sunt în stadii incipiente de pregătire, acestea trebuind să parcurgă următoarele etape: elaborarea expertizei tehnice, elaborarea documentație de avizare a lucrărilor de intervenții, a studiului de fezabilitate, după caz, aprobarea indicatorilor tehnico-economici, atribuirea contractului de proiectare și execuție, fiecare proiect având termene clar stabilite de implementare.

Prin implementarea acestor proiecte se dorește stoparea procesului de deșertificare, diminuarea pierderilor de apă din sol și a energiei utilizate de stațiile de pompare, cu efect direct asupra productivității agricole.

Pentru asigurarea unei finanțări constante și suficiente care să conducă la accelerarea ritmului de realizare a investițiilor în infrastructura de îmbunătățiri funciare se are în vedere contractarea unui împrumut de la Banca Europeană de Investiții (BEI).

Banca Europeană de Investiții a demarat evaluarea propunerilor de proiecte transmise de partea română. Valoarea finală a împrumutului/împrumuturilor se va stabili împreună cu finanțatorul, luând în considerare politica de finanțare a Băncii, care în mod normal finanțează 50% din costul net al unui proiect.

Banca și partea română vor derula, în paralel, pașii legali pentru contractarea împrumutului/împrumuturilor. În ceea ce privește BEI, este nevoie de aprobarea proiectului/proiectelor în Board (Consiliul de Administrație), ulterior evaluării și obținerii aprobărilor interne.

Legislația românească privind datoria publică prevede anumite etape de contractare, respectiv

- aprobarea de principiu a Guvernului (prin Memorandum aprobat de Guvern);
- aprobarea negocierii și semnării Contractului de finanțare cu Banca (prin Memorandum aprobat de Guvern și Președintele României);
- aprobarea prin lege (Parlament) a Contractului de finanțare semnat.

Durata estimativă pentru contractarea împrumutului BEI este de 18-20 luni, prima tragere din împrumut urmând a se realiza în termen de 20-24 luni.

Sinteza investițiilor în infrastructura de irigații este prezentată în tabelul de mai jos:

Nr. crt.	Tipuri de proiecte de investiții (Mil euro)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Total
5	Reabilitarea infrastructurii principale de irigații	83	410	739	693	348	63		2,337
6	Reabilitarea infrastructurii de desecare și drenaj			4	13	13	7		36
	Total necesar de finanțare pentru proiecte de investiții în infrastructura de irigații, desecare și drenaj/an	83	410	742	706	361	70		2,373

Tabel nr. 24: Situația investițiilor în infrastructura de irigații și desecare și drenaj

7.2.2. Investiții în tranziția verde, digitalizare, tehnologizare în vederea creșterii competitivității industriei

Începând cu ianuarie 2024 Guvernul a inițiat redefinirea politicii sale de acordare de ajutoare de stat ținând cont în principal de următoarele aspecte: necesitatea implementării în continuare de scheme de ajutor de stat având ca obiectiv dezvoltarea regională prin realizarea de investiții și respectiv elaborarea de noi scheme de ajutor de stat care să corespundă obiectivelor și reformelor stabilite la nivel european, precum tranziția verde și digitală, securitate energetică.

Modelul de dezvoltare economică propus este unul în care sunt atrase investiții strategice cu impact asupra creșterii economice, în jurul cărora sunt dezvoltate lanțuri de furnizare pentru materia primă dar și de desfacere pentru produsele și serviciile oferite de marii investitori.

Se dorește susținerea acelor proiecte de investiții de mare anvergură, cu importante efecte în economie, orientate spre sectoare de activitate de vârf, care pot constitui o sursă a unui transfer de tehnologie semnificativ.

Astfel, sunt demarate o serie de demersuri privind implementarea unor noi scheme de ajutor de stat, după cum urmează:

7.2.2.1. Sprijin pentru realizarea de investiții care să asigure dezvoltarea regională a României/ Schema de ajutor de stat aprobată prin HG nr. 300/2024

Schema se adresează întreprinderilor care realizează investiții ale căror costuri eligibile sunt cuprinse între 10 - 100 milioane EUR, susținând extinderea și diversificarea activităților economice ale întreprinderilor situate în regiunile cele mai puțin favorizate. Perioada de emitere a acordurilor pentru finanțare este 2024-2026, perioada de plată a ajutorului de stat este 2025-2032, bugetul total alocat schemei este de cca. 450 milioane Euro.

7.2.2.2. Sprijin pentru susținerea investițiilor strategice în economia națională

În prezent Ministerul Finanțelor are în lucru un proiect de ordonanță de urgență care are drept scop reglementarea cadrului legal general pentru acordarea de facilități investițiilor cu impact semnificativ din domeniul industriei prelucrătoare. Prin proiectul de act normativ se propun măsuri care să contribuie la un mediu investițional atractiv pentru investițiile strategice, care prevăd, pe lângă acordarea ajutorului de stat, o serie de alte facilități pentru investitor, precum: scutirea de la plata taxelor/ tarifelor solicitate prin certificatele de urbanism, concesionarea prin atribuire directă a terenurilor proprietate publică sau privată a statului/ autorităților locale, terenuri care pot fi disponibilizate pentru implementarea investițiilor, obligația autorităților locale de a asigura accesul la infrastructura de transport națională/ europeană, obligativitatea deținătorilor de utilități de a aloca fonduri pentru infrastructura necesară conectării proiectelor de investiții implementate prin scheme de ajutor de stat. La acestea se adaugă alte facilități de natură fiscală, precum: acordarea de reduceri la plata impozitului pe clădire și a impozitului pe teren de până la 50% pentru o perioadă de maxim 5 ani de la data recepționării investiției și acordarea unei bonificații, sub forma unui credit fiscal, în cuantum de minim 10% și maxim 25% din valoarea investițiilor puse în funcțiune, dar nu mai mult de 10 milioane euro, pentru o perioadă de max. 5 ani calculată începând cu anul punerii în funcțiune a investiției realizate.

Schema de ajutor de stat are un buget total 1.000 milioane EUR și se adresează următoarelor sectoare: industria alimentară, industria chimică, industria farmaceutică, industria metalurgică, industria de apărare, industria construcțiilor metalice, construcția utilajelor și instalațiilor, fabricarea mașinilor și echipamentelor electrice.

Tipurile de investiții care se vor putea finanța prin schema de ajutor de stat vizează înființarea unei unități noi/ extinderea capacității unei unități existente, diversificarea producției unei unități prin produse sau servicii care nu au fost fabricate anterior în unitate, schimbarea fundamentală a procesului general de producție a produsului (produselor) sau a prestării generale a serviciului (serviciilor) al unei unități existente.

Condițiile de acordare a măsurilor de sprijin impun ca investiția să aibă valoare mai mare sau egală cu 150 milioane euro, să creeze în mod direct un număr de minimum 250 de locuri de muncă, să se implementeze într-o regiune de dezvoltare din România cu un PIB pe cap de locuitor sub media națională, să fie menținută pe o perioadă de cel puțin 5 ani de la data finalizării acesteia, să demonstreze eficiență economică și viabilitate pe perioada implementării și 5 ani de la data finalizării acesteia.

Implementarea schemei presupune parcurgerea următoarelor etape: Pasul 1 - aprobarea actului normativ (OUG) T4-2024; Pasul 2 - la solicitarea depusă la MF de investitori se analizează îndeplinirea criteriilor pentru a fi calificată ca investiția să fie calificată ca investiție strategică; Pasul 3 - elaborarea schemei de ajutor de stat/ ajutorul de stat individual particularizat în funcție de specificul investiției T4-2025; Pasul 4 - notificarea schemei de ajutor de stat/ajutorului de stat individual la CE; Pasul 5 - după autorizarea CE - aprobarea actelor normative de acordare și derularea plăților ajutorului de stat și monitorizarea acestuia.

7.2.2.3. Stimularea valorificării resurselor minerale metalifere (susținerea industriei prelucrătoare)

Schema vizează acordarea de ajutoare pentru realizarea de investiții care asigură valorificarea resurselor minerale metalifere, bugetul total fiind de 250 milioane EUR. Cheltuielile eligibile sunt cele care presupun realizarea de construcții, realizarea/achiziționarea de echipamente, active corporale și necorporale noi, în domenii precum: prelucrarea metalelor neferoase (cupru, zinc, minereuri complexe), producția de metale feroase sub forme primare și feroaliaje/ producția de tuburi, țevi profile tubulare și accesorii pentru acestea din oțel, tragere la rece a barelor, laminare la rece a benzilor înguste, producția de profile obținute la rece, trefilarea firelor la rece, metalurgia aluminiului și cuprului etc.

Cheltuieli eligibile în cadrul schemei de ajutor de stat sunt pentru realizare de construcții, achiziționarea de echipamente, realizarea/ achiziționarea de active corporale și necorporale noi.

Condiții pentru construcțiile realizate în cadrul schemei presupun ca acestea să fie considerate investiții inițiale (unitate nouă/extindere/diversificare/ schimbare fundamentală) sau investiții inițiale care creează o nouă activitate economică (unitate nouă/diversificare), să aibă o valoare totală, fără TVA, a costurilor eligibile asociate investiției inițiale, de minimum 75 milioane lei, să își demonstreze eficiența economică și viabilitatea pe perioada implementării investiției și 5 ani de la data finalizării acesteia, să îndeplinească condiția referitoare la efectul stimulat.

Etapele de implementare sunt următoarele: Pasul 1 - aprobare prin act normativ (HG) a schemei de ajutor de stat T4-2024; Pasul 2 - emiteri acorduri de finanțare T4-2025; Pasul 3 - efectuarea de plăți pentru ajutoarele de stat conform acordului de finanțare T4-2031.

7.2.2.4. Sprijin pentru tranziția verde și decarbonizarea marilor industrii (siderurgică și chimică)

Având în vedere faptul că decarbonizarea industriei presupune de multe ori aplicarea de tehnologii la un nivel incipient de maturitate, care prezintă un risc comercial aferent, ceea ce le face greu finanțabile de către sectorul privat, Guvernul dorește implementarea unei scheme de ajutor de stat pentru decarbonizarea proceselor de producție industrială prin electrificarea proceselor de producție/ prin trecerea la utilizarea hidrogenului produs din surse regenerabile de energie sau a combustibililor pe bază de hidrogen din surse regenerabile.

Buget total al schemei este de 1.000 milioane EUR, acesta urmând a fi asigurat prin vânzarea certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră (certIFICATE CO₂).

Condițiile acordării de sprijin impun ca valoare investiție să fie de până la 100 milioane EUR, costurile aferente activelor corporale și necorporale să nu depășească 15% din totalul costurilor

eligibile aferente investiției, iar cuantumul total al ajutorului nu poate depăși 150 milioane EUR per întreprindere.

Cu toate acestea: i. pentru investițiile în zonele asistate desemnate pe harta ajutoarelor regionale, în conformitate cu art. 107 alin. (3) lit. (c) din Tratatul de Funcționare a Uniunii Europene (zona "c"), intensitatea ajutorului poate fi majorată la 20% din costurile eligibile, iar cuantumul total al ajutorului nu poate depăși 200 milioane de EUR per întreprindere; ii. pentru investițiile în zonele asistate desemnate pe harta ajutoarelor regionale, în conformitate cu art. 107 alin. (3) lit. (a) din Tratatul de Funcționare a Uniunii Europene (zona "a"), intensitatea ajutorului poate fi majorată la 35% din costurile eligibile, iar cuantumul total al ajutorului nu poate depăși 350 milioane EUR per întreprindere.

Implementare schemei presupune parcurgerea următoarelor etape:

- Pasul 1 - Notificarea schemei de ajutor de stat la Comisia Europeană;
- Pasul 2 - Emiterea deciziei de autorizare de către forul european;
- Pasul 3 - Aprobarea prin act normativ a schemei de ajutor de stat T4-2024;
- Pasul 4 - Emiterea de acorduri de finanțare T4-2025;
- Pasul 5 - efectuarea de plăți pentru ajutoarele de stat conform acordului de finanțare T4-2031.

Prin implementarea acestor scheme se va genera un impact pozitiv asupra economiei naționale prin favorizarea extinderii și diversificării activităților economice ale întreprinderilor situate în regiunile mai puțin dezvoltate, dezvoltarea furnizorilor locali de active, materii prime și materiale, contribuții pozitive la balanța import/export a României (mare parte din producția realizată în urma acestor investiții este destinată exportului) și consolidarea unor ramuri industriale cu tradiție în România.

Totodată se estimează faptul că realizarea acestor investiții de mare anvergură/ strategice vor genera un efect multiplicator major în economia națională prin crearea de noi locuri de muncă, generarea de venituri noi, suplimentare, la bugetul de stat, dar și la bugetele locale precum și dezvoltarea unor lanțuri de furnizare și de distribuție care vor avea un impact ulterior pe termen mediu și lung în consolidarea poziției competiționale a României pe piața europeană și internațională.

Sinteza investițiilor necesare pentru implementarea schemelor de sprijin necesare sectorului industriei prelucrătoare sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Nr. crt.	Tipuri de proiecte de investiții (Mil euro)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Total
	Investiții realizate prin scheme de ajutor de stat								
1	Sprijin pentru realizarea de investiții care să asigure dezvoltarea regională a României (HG nr. 300/2024)	20	56	56	56	56	56	56	356
2	Sprijin pentru susținerea investițiilor strategice în economia națională	100	160	160	160	160	160	100	1,000

3	Stimularea valorificării resurselor minerale metalifere (susținerea industriei prelucrătoare)	0	25	45	45	45	45	45	250
4	Srijin pentru tranziția verde și decarbonizarea marilor industrii (siderurgică și chimică)	0	50	300	300	300	50	0	1,000
	Total necesar de finanțare pentru proiecte realizate prin scheme de ajutor de stat/an	120	291	561	561	561	311	201	2,606

Tabel nr. 25: Sumele necesare a fi bugetate pentru implementarea investițiilor (milioane EUR)

Sumele necesare a fi bugetate pentru implementarea investițiilor descrise la pct. 7.2 sunt prezentate în tabelul de mai jos (milioane EUR):

Nr. crt.	Tipuri de proiecte de investiții (Mil euro)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Total
	Investiții realizate prin scheme de ajutor de stat								
1	Srijin pentru realizarea de investiții care să asigure dezvoltarea regională a României (HG nr. 300/2024)	20	56	56	56	56	56	56	356
2	Srijin pentru susținerea investițiilor strategice în economia națională	100	160	160	160	160	160	100	1,000
3	Stimularea valorificării resurselor minerale metalifere (susținerea industriei prelucrătoare)	0	25	45	45	45	45	45	250
4	Srijin pentru tranziția verde și decarbonizarea marilor industrii (siderurgică și chimică)	0	50	300	300	300	50	0	1,000
	Total necesar de finanțare pentru proiecte realizate prin scheme de ajutor de stat/an	120	291	561	561	561	311	201	2,606
	Investiții infrastructura de irigații și desecare/ drenaj								
5	Reabilitarea infrastructurii principale de irigații	83	410	739	693	348	63		2,337
6	Reabilitarea infrastructurii de desecare și drenaj			4	13	13	7		36
	Total necesar de finanțare pentru proiecte de investiții în infrastructura de irigații, desecare și drenaj/an	83	410	742	706	361	70		2,373
	Total necesar de finanțare Alte proiecte de investiții (MTP_9)	203	701	1,303	1,267	922	381	201	4,978

Tabel nr. 26: Sumele necesare a fi bugetate pentru implementarea investițiilor (milioane EUR)

Investițiile descrise la punctul 7.2. mai sus sunt prezentate în continuare în formatul Tabel MTP 9, oferind o prezentare structurată a corelării acestor investiții cu obiectivele comune UE, cu recomandările specifice de țară și respectiv existența de complementarități cu proiecte dezvoltate prin Planul de redresare și reziliență PNRR.

8. INFORMAȚII PRIVIND DATORIILE IMPLICITE ȘI CONTINGENTE

8.1. Garanții guvernamentale

În conformitate cu cadrul legal privind datoria publică, Ministrul Finanțelor este autorizat să emită, în nume și contul statului garanții de stat în scopul sprijinirii dezvoltării economice a României.

Începând cu anul 2020 garanțiile de stat au fost acordate, în mare parte, în cadrul programelor guvernamentale dezvoltate în contextul măsurilor de sprijin inițiate de stat în baza Cadrului temporar privind măsurile de ajutor de stat, în contextul pandemiei COVID, a implicațiilor conflictului geopolitic Rusia-Ucraina și crizei energetice în vederea creșterii rezilienței economiei.

În vederea limitării riscurilor generate de emiterea de garanții de stat, Ministerul Finanțelor stabilește anual expunerea maximă a statului la pasivele contingente. Valoarea expunerii maxime este împărțită în sub-plafoane aferente diferitelor programe guvernamentale care necesită aprobarea Guvernului și sunt monitorizate îndeaproape de Ministerul Finanțelor.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Garanții de stat (% PIB) din care	2.5%	2.4%	2.4%	2.2%	2.1%	2.0%	3.4%	4.1%	4.4%	4.1%	4.0%
<i>Garanții individuale</i>	1.0%	0.6%	0.5%	0.4%	0.3%	0.3%	0.6%	0.7%	0.7%	0.7%	0.7%
<i>Garanții standardizate*</i>	1.5%	1.8%	1.9%	1.8%	1.7%	1.6%	2.8%	3.4%	3.7%	3.4%	3.3%

Tabel nr. 27: Garanții acordate de stat

*Garanții emise în cadrul programelor guvernamentale destinate populației (de ex. "Prima Casă") și sprijinirii IMM-urilor și sectoarelor agricol, construcții și producție (de ex. "IMM Invest" și subprogramele aferente etc).

De asemenea, având în vedere expirarea Cadrului temporar în luna iunie 2024, garanțiile de stat din anii următori se vor acorda pentru proiecte derulate de UAT-uri, inclusiv pentru co-finanțarea proiectelor finanțate din fonduri europene, continuarea programelor destinate populației și în mod particular pentru susținerea proiectelor de investiții ale companiilor (one-off). Cu toate acestea, nu estimăm un impact semnificativ din executarea acestora, estimările Ministerului Finanțelor privind potențiale plăți din buget pentru anii următori situându-se sub 0,05% din PIB.

9. REFORME ȘI INVESTIȚII PENTRU COMBATAREA DEZECHILIBRULUI EXCESIV

9.1. Contribuția reformelor și investițiilor la ajustarea dezechilibrului macroeconomic extern

Reformele și investițiile necesare pentru consolidarea fiscal-bugetară, descrise în cadrul capitolelor 5 și 7, precum și în tabelele MTP5 și MTP8 din prezentul plan, vor contribui la reducerea deficitului bugetar și, implicit, la corectarea dezechilibrelor externe. În plus, mai multe măsuri,

investiții și reforme, îndeosebi cele din cadrul PNRR (cu precădere componentele 4, 6, 7, 15 și 16), vor contribui la creșterea productivității, accelerarea tranziției digitale și îmbunătățirea competitivității în sectoarele economice exportatoare, cu un impact pozitiv asupra dezechilibrelor externe.

Restrângerea consumului guvernamental și menținerea unei politici prudente de venituri/transferuri sociale, inclusiv în ceea ce privește salariul minim, va susține în perspectivă îmbunătățirea competitivității, cu rezultate favorabile asupra dinamicii exporturilor, concomitent cu încetinirea dinamicii importurilor bunurilor de consum și implicit corecția balanței comerciale către un nivel mai sustenabil (ajustare cu 2,6 puncte procentuale până în anul 2031). În acest context, reformele cuprinse în prezentul plan, **în particular reforma salariului minim R6 și reforma sistemului de salarizare R7** vor contribui prin efectele restrictive asupra dinamicii cererii agregate și a prețurilor din economie în sensul reducerii presiunilor prin costuri la nivelul competitivității. Astfel, în perioada 2024-2031, dinamica remunerării salariaților este proiectată să se reducă semnificativ, la 6,6%, concomitent cu decelerarea dinamicii deflatorului PIB la 4,4% spre finalul orizontului de prognoză.

Reforma fiscală R1, reforma administrației fiscale R3, precum și reforma sistemului de cheltuieli publice R5, cea a sistemului de cheltuieli al operatorilor economici de stat/locali R4 și reforma sistemului de pensii R8 vor contribui la o consolidare bugetară credibilă și sustenabilă, prin creșterea ponderii veniturilor bugetare în PIB, eficientizarea cheltuielilor publice și **sustenabilitatea sistemului public de pensii**. Proiecțiile cuprinse în plan reflectă o corecție a deficitului bugetar de peste 5 puncte procentuale din PIB până în 2031. Spațiul fiscal suplimentar creat poate fi utilizat pentru implementarea investițiilor publice necesare îmbunătățirii structurii economiei și, implicit, a competitivității, reduce împrumuturile externe și costurile de finanțare aferente, cu implicații favorabile asupra dinamicii deficitului de cont curent; totodată reduce presiunea pe alte instrumente de politică macroeconomică, având o marjă de manevră sporită pentru a absorbi șocuri viitoare.

Un domeniu esențial cu implicații asupra diminuării deficitului comercial este sectorul energetic. În principal **Componenta 6 (Energie)** și **Componenta 16 (RePowerEU)** din PNRR includ investiții importante în surse de energie sustenabilă, modernizarea infrastructurii energetice, investiții în baterii, celule fotovoltaice și stocarea energiei electrice cu scopul de a sprijini flexibilitatea rețelei electrice pentru a face față producției sporite de energie verde și măsuri de creștere a eficienței energetice în industrie și gospodării. Ambele componente sprijină direct ajustarea deficitului de cont curent, prin reducerea nevoii de importuri de combustibili fosili, creșterea capacităților de producție de energie regenerabilă și crearea de infrastructuri care să permită exporturile de energie. În același timp, aceste investiții contribuie la creșterea competitivității economice a României pe termen mediu și lung, stimulând noi sectoare economice cu valoare adăugată mare, cum ar fi, spre exemplu, cel al hidrogenului verde; totodată, au potențialul de a crește competitivitatea exportatorilor autohtoni, în special în industriile energointensive, unde costurile ridicate cu energia constituie un dezavantaj competitiv.

Îmbunătățirea infrastructurii prin intermediul investițiilor incluse în **Componenta 4** a PNRR - **Transport sustenabil** susține creșterea competitivității exporturilor românești. Modernizarea

infrastructurii rutiere și feroviare va reduce costurile logistice pentru companii, îmbunătățește conectarea regiunilor de dezvoltare, încurajează dezvoltarea afacerilor în orice zonă, oferă producătorilor noi posibilități de accesare eficientă a potențialelor piețe de desfacere, acces facil la resurse de materii prime, sporește mobilitatea forței de muncă și, nu în ultimul rând, atragerea de investiții străine directe.

Componenta 9 - Suport pentru sectorul privat și CDI din cadrul PNRR susține competitivitatea mediului de afaceri prin (i) măsuri de transparentizare legislativă, debirocratizare și simplificare procedurală; (ii) îmbunătățirea accesului la finanțare prin crearea de mecanisme de finanțare adaptate nevoilor firmelor, pentru atenuarea riscurilor de lichiditate și solvabilitate cu care se confruntă acestea, cu accent inclusiv pe contribuția la schimbările climatice și tranziția digitală; (iii) investiții în digitalizarea întreprinderilor și într-un proiect digital multinațional în domeniul „procesoarelor de mică putere și cipurilor semiconductoare”; (iv) creșterea capacității de inovare a sistemului CDI pentru crearea de sinergii cercetare-mediul de afaceri, contribuind în cele din urmă la consolidarea rezilienței, la creșterea productivității și a competitivității pieței românești.

Dezvoltarea capitalului uman, prin înzestrarea forței de muncă cu competențe înalte, capabile să adopte și să utilizeze tehnologii avansate, va atrage creșterea investițiilor străine directe în industrii cu valoare adăugată ridicată, cu impact favorabil asupra creșterii competitivității și balanței comerciale. Investițiile și reformele asumate în **Componenta 7 - Transformare Digitală și Componenta 15 - Educație din cadrul PNRR** vizează, printre altele, extinderea accesului la internet de mare viteză în zonele rurale și izolate - se reduc decalajele digitale între regiuni și se asigură o infrastructură digitală solidă; extinderea digitalizării în sistemul de educație - modernizarea laboratoarelor de informatică din școli și furnizarea de echipamente informatice suplimentare; adaptarea curriculelor la noile cerințe tehnologice din diverse industrii etc. Prin accesul la educație digitală și dezvoltarea competențelor digitale, România poate crește gradul de angajare și integrare a forței de muncă pe piața globală. Un nivel mai ridicat de abilități digitale va contribui la o mai mare mobilitate și flexibilitate a forței de muncă, ceea ce va reduce tensiunile structurale pe piața muncii și, totodată, poate diminua dependența de importuri de know-how sau servicii digitale din exterior.

De asemenea, **reforma finanțării microîntreprinderilor R10 și susținerea industriei prelucrătoare** prin implementarea schemelor de ajutor de stat, detaliate în capitolele 7.1 și 7.2, pot contribui direct asupra îmbunătățirii competitivității în sectoarele economice exportatoare; totodată, investițiile în infrastructura de irigații care sporesc și valorifică potențialul agricol al României și investițiile finanțate din fonduri naționale pentru industria agroalimentară sporesc capacitățile de producție interne cu impact asupra **reducerii deficitului balanței comerciale**.

În scenariul macroeconomic care stă la baza acestui plan, deficitul de cont curent este proiectat să se reducă de la 7,7% din PIB în 2024 la 4,1% din PIB în 2031, nivel compatibil cu stabilitatea financiară pe termen lung.

9.2. Contribuția reformelor și investițiilor la ajustarea deficitului bugetar

Reformele și investițiile necesare pentru combaterea deficitului bugetar excesiv au fost descrise în cadrul capitolelor 5 și 7 precum și în tabelele MTP5 și MTP8 din prezentul Plan Fiscal pe Termen Mediu și includ:

R1: Reforma fiscală: este necesară pentru ajustarea fiscal-bugetară și privește modificări aduse sistemului de impozite și taxe potrivit jaloanelor 207, 208 și 237 estimate la un impact bugetar de cel puțin 1,1% din PIB pentru anul 2025 net de impactul majorării plafonului neimpozabil pentru veniturile din pensii, reformă care contribuie la ajustarea fiscală în mod semnificativ;

R2: Reforma impozitării microîntreprinderilor: are la bază jalonul 206 din PNRR și include modificări care o mare parte au fost deja implementate prin cererea de plată nr.3 depusă în PNRR iar restul de măsuri urmează a fi implementate în funcție de deciziile care se vor aproba de către Guvernul României. Impact bugetar estimat 0,1% din PIB. Asigură măsuri pentru combaterea evaziunii fiscale, îmbunătățirea colectării, reducerea gap-ului de impozite și taxe precum și pentru modernizarea sistemului fiscal al României;

R3: Reforma administrării sistemului de impozite și taxe: digitalizarea, reducerea gap-ului de impozite și taxe, îmbunătățirea colectării impozitelor și taxelor și actualizarea cadrului legal specific insolvenței. Impact bugetar estimat 0,5% din PIB;

R4: Reforma sistemului de cheltuieli al operatorilor economici de stat/locali: eficientizarea sistemului de cheltuieli operaționale, îmbunătățirea administrării patrimoniului public și a bogățiilor naturale, introducerea normativelor de cheltuieli, monitorizarea sistemului de investiții publice, reducerea dependenței față de bugetul general consolidat. Impact bugetar estimat de 0,25% din PIB;

R5: Restructurarea sistemului de cheltuieli publice: introducerea normativelor de cheltuieli, realizarea sistematică a analizelor tematice de cheltuieli publice, extinderea sistemului de achiziții centralizate, digitalizarea sistemului de cheltuieli publice. Impact bugetar estimat de 0,35% din PIB;

R6: Reforma salariului minim: Intrarea în vigoare a actului care reglementează noul sistem de stabilire a salariului minim. Impact bugetar: +0,11% din PIB;

R7: Reforma sistemului de salarizare în sectorul public: Realizarea unei evaluări globale a impactului Legii privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, inclusiv a unei evaluări a impactului fiscal al noii legi; adoptarea și intrarea în vigoare a noului cadru juridic privind remunerarea funcționarilor publici. Asigură reducerea ponderii cheltuielilor de personal cu aproximativ 1% din PIB de-a lungul perioadei de prognoză 2025-2031;

R8: Reforma pensiilor: Îmbunătățirea cadrului legal pentru a asigura sustenabilitatea Pilonului II de pensii, creșterea contribuției de la 4,75% la 6% până în anul 2031. Reforma sistemului de pensii, pe baza principiului contributivității. Impact bugetar 2025: -1,1% din PIB - 2025, -0,8% din PIB - 2026. De-a lungul perioadei de prognoză asigură o reducere a ponderii acestei categorii în PIB cu -1,8% din PIB;

R9: Reforma pensiilor speciale: Reducerea cheltuielilor cu pensiile speciale. Impact bugetar 2025: -0,02% din PIB, 2026: -0,03% din PIB;

R10: Reforma finanțării mediului de afaceri. Atragerea de investitori: sprijin pentru marile investiții în economie, înființarea Fondului de Investiții pentru sprijinirea mediului de afaceri, reglementarea creditului pentru investiții și granturi alocate pentru sprijinul industriei prelucrătoare;

I1: Investiții în infrastructura de irigații pentru combaterea schimbărilor climatice: asigură valorificarea potențialului agricol al României și împreună cu investițiile în industria agroalimentară asigură reducerea deficitului balanței comerciale a României. Impact bugetar - 0,11% din PIB/an;

I2: Investiții în industria prelucrătoare: asigură alocarea fondurilor naționale prin programe naționale în industria prelucrătoare ca bază pentru dezvoltarea economică a României pe termen lung. Impact bugetar -0,12% din PIB/an;

În Tabelul nr.28 de mai jos este prezentată sinteza reformelor pentru ajustarea dezechilibrelor excesive după cum urmează:

Denumirea reformei	Termen de implementare	Modalitatea de contribuție la ajustarea deficitului bugetar
<p>R1. Reforma fiscală - Implementarea jalonului 207 din PNRR precum și elaborarea unui Raport asupra sistemului fiscal de către Banca Mondială prin care se vor stabili două scenarii cu măsuri specifice cu impact bugetar estimat la cel puțin 1,1% din PIB pentru anul 2025 net de impactul majorării plafonului neimpozabil pentru veniturile din pensii care vor avea în vedere:</p> <p>a) actualizarea regulilor de impunere/ bazei de impozitare/ sistemului de facilități fiscale pentru impozitul pe profit;</p> <p>b) în domeniul impozitului pe veniturile obținute de persoanele fizice și contribuțiile sociale obligatorii, va fi avută în vedere:</p> <p> b.1) revizuirea/ajustarea sistemului deducerilor personale specifice impozitului pe venit;</p> <p> b.2) revizuirea/actualizarea sistemului de impunere a veniturilor realizate de persoanele fizice, precum și revizuirea facilităților fiscale acordate la plata impozitului pe venit;</p> <p> b.3) revizuirea/reevaluarea reglementărilor privind contribuțiile sociale obligatorii datorate de persoanele fizice, precum și revizuirea facilităților fiscale/excepțiilor/regulilor specifice în cazul contribuțiilor sociale obligatorii;</p> <p>c) revizuirea/actualizarea prevederilor legale din domeniul taxei pe valoarea adăugată;</p> <p>d) revizuirea/actualizarea prevederilor privind sistemul de accizare pentru a asigura punerea acestuia în acord cu obiectivele stabilite potrivit jalonului 207 din PNRR;</p>	<p>J. 207 - Q1 2025</p> <p>J. 237 - Q4 2025</p>	<p>Consolidarea fiscală. Asigură ajustarea traiectoriei de deficit bugetar cu minim 1,3% din PIB pentru întreaga perioadă de prognoză 2025-2031</p>

<p>e) revizuirea mecanismului de impozitare pentru clădiri și terenuri, operaționalizarea în cadrul MF a structurii de specialitate privind implementarea modelului de evaluare specific pentru impozitarea proprietăților imobiliare, precum și dezvoltarea și operaționalizarea Sistemului informatic pentru evaluarea proprietăților care fac obiectul impozitării proprietății.</p>		
<p>R2. Reforma impozitării microîntreprinderilor - Implementarea jalonului 206 din PNRR: Intrarea în vigoare a modificărilor aduse Codului fiscal care reduc treptat domeniul de aplicare al regimului fiscal special aplicabil microîntreprinderilor. Dacă este cazul implementarea de măsuri pentru ducerea la îndeplinire a comentariilor CE referitoare la jalonul 206. Reducerea progresivă a pragului de impozitare al microîntreprinderilor va fi decisă în Coaliția de Guvernare/Guvernul României până în Q1 2025;</p>	<p>Q1 2025</p>	<p>Consolidare fiscală. Asigură un sistem fiscal corect și competitiv pentru micile afaceri ale mediului antreprenorial;</p>
<p>R3. Reforma administrării sistemului de impozite și taxe: digitalizarea, reducerea gap-ului de impozite și taxe, îmbunătățirea colectării impozitelor și taxelor și actualizarea cadrului legal specific insolvenței, operaționalizarea structurii de specialitate din cadrul ANAF pentru modelarea statistică și econometrică a datelor, cuantificarea gap ului de impozite și taxe, calcule statistice, etc.</p>	<p>Q1 2025 - Q4 - 2026</p>	<p>Consolidare fiscală. Asigură măsuri pentru combaterea evaziunii fiscale, îmbunătățirea colectării, reducerea gap-ului de impozite și taxe precum și pentru modernizarea sistemului fiscal al României;</p>
<p>R4. Reforma sistemului de cheltuieli al operatorilor economici de stat/locali: eficientizarea sistemului de cheltuieli operaționale, îmbunătățirea administrării patrimoniului public și a bogățiilor naturale, introducerea normativelor de cheltuieli, monitorizarea sistemului de investiții publice, reducerea dependenței față de bugetul general consolidat.</p>	<p>Q2 2025 - Q4 2025</p>	<p>Consolidare fiscală. Asigură digitalizarea sistemului de cheltuieli publice, introducerea normativelor de cheltuieli, indicatorii de performanță pentru monitorizarea cheltuielilor publice, implementarea sistemului de achiziții centralizate etc.,</p>

<p>R5. Restructurarea sistemului de cheltuieli publice: introducerea normativelor de cheltuieli, realizarea sistematică a analizelor tematice de cheltuieli publice, extinderea sistemului de achiziții centralizate, digitalizarea sistemului de cheltuieli publice. Operaționalizarea structurii specifice pentru monitorizarea sistemului de cheltuieli publice cu ajutorul indicatorilor de performanță și participarea la cursuri de specializare cu sprijinul Băncii Mondiale</p>	<p>Q1 - 2025 - Q2 2030</p>	<p>Consolidare fiscală. Asigură digitalizarea sistemului de cheltuieli, reducerea dependenței față de buget, reducerea cheltuielilor operaționale, îmbunătățirea exploatarei patrimoniului și a resurselor naturale, normative de cheltuieli, monitorizarea investițiilor publice;</p>
<p>R6. Reforma salariului minim: Intrarea în vigoare a actului care reglementează noul sistem de stabilire a salariului minim.</p>	<p>Q2 2025</p>	<p>Consolidare fiscală și sustenabilitate pentru cheltuielile de personal în sectorul public;</p>
<p>R7. Reforma sistemului de salarizare în sectorul public: Realizarea unei evaluări globale a impactului Legii privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, inclusiv a unei evaluări a impactului fiscal al noii legi; adoptarea și intrarea în vigoare a noului cadru juridic privind remunerarea funcționarilor publici.</p>	<p>Q2 2025</p>	<p>Impact asupra nivelului de trai. Asigură corelarea cu indicii de productivitate a muncii, inflație, salariul minim precum și predictibilitate pentru mediul de afaceri;</p>
<p>R8. Reforma pensiilor: Îmbunătățirea cadrului legal pentru a asigura sustenabilitatea Pilonului II de pensii, Reforma sistemului de pensii, pe baza principiului contributivității.</p>	<p>Realizat</p>	<p>Consolidare fiscală și sustenabilitate pentru cheltuielile cu pensiile generale în sectorul public;</p>
<p>R9. Reforma pensiilor speciale: Reducerea cheltuielilor cu pensiile speciale.</p>	<p>Implementat</p>	<p>Consolidare fiscală și sustenabilitate pentru cheltuielile cu pensiile speciale în sectorul public;</p>
<p>R10. Reforma sistemului de finanțare al întreprinderilor: Înființarea Fondului Național de Investiții pentru Sprijinul Mediului de Afaceri, atragerea de investiții strategice în economie, granturi și credit fiscal pentru industria prelucrătoare;</p>	<p>Q2 2026</p>	<p>Asigură susținerea industriei prelucrătoare prin alocări pe termen lung din bugetul de stat pentru susținerea investițiilor acestui sector de activitate important pentru dezvoltarea economică a României</p>

I1: Investiții în infrastructura de irigații pentru combaterea schimbărilor climatice: asigură valorificarea potențialului agricol al României și împreună cu investițiile în industria agroalimentară asigură reducerea deficitului balanței comerciale a României	Q1 2025 - Q4 2031	Creșterea rezilienței economice și sociale. Asigură valorificarea potențialului agricol al României;
I2: Investiții în industria prelucrătoare: asigură alocarea fondurilor naționale prin programe naționale în industria prelucrătoare ca bază pentru dezvoltarea economică a României pe termen lung.	Q1 2025 - Q4 2031	Creșterea rezilienței economice și sociale. Asigură investiții în industria prelucrătoare necesare pentru dezvoltarea economică a României pe termen lung;

Tabel nr. 28: Reforme și investiții necesare pentru corectarea dezechilibrelor excesive

10. CONCLUZII:

Planul bugetar-structural pe termen lung al României contribuie la realizarea următoarelor obiective specifice:

- a) **Consolidarea sustenabilității finanțelor publice ale României** pentru perioada 2025-2031 cu încadrarea în valoarea prevăzută în TFUE privind deficitul bugetar sub 3% din PIB și înscrierea datoriei publice pe o traiectorie descendentă sub 60% din PIB pe perioada de analiză;
- b) **Asigurarea unei traiectorii de ajustare a deficitului bugetar** pentru o perioadă de 7 ani având ca punct de pornire un deficit bugetar estimat de 7,9% pentru anul 2024 și ca punct de sfârșit anul 2031 cu un deficit bugetar de 2,5% din PIB;
- c) **Un nou model de finanțe publice al României începând cu anul 2029** respectiv de asigurare a finanțării cheltuielilor curente din veniturile din economia națională întrucât prin PBSTM soldul activității de funcționare va fi echilibrat (zero) în anul 2029, deficitul bugetului general consolidat fiind generat doar de cheltuielile cu investițiile;
- d) **Asigurarea unui ritm anual de investiții publice** pentru a asigura absorbția integrală a fondurilor europene alocate prin Politica de Coeziune de 46 miliarde Euro precum și prin Mecanismul de Redresare și Reziliență de peste 29,7 miliarde Euro care corespunde cu implementarea unui volum de investiții de peste 7,9% din PIB în anul 2025, 7,7% din PIB în anul 2026, 6,5% din PIB în anul 2027 pentru ca în ultima parte a PBSTM ritmul mediu anual al investițiilor să fie de peste 5% din PIB;
- e) **Asigurarea predictibilității sistemului fiscal pentru perioada 2025-2031** întrucât veniturile curente ale bugetului general consolidat cresc de la 29,59% din PIB în anul 2024 la 31,12% în anul 2031 determinate de implementarea jaloanelor 207, 208 și 231 din PNRR privind reforma fiscală cu un impact bugetar estimat la cel puțin 1,1% pentru anul 2025, net de impactul majorării plafonului neimpozabil pentru veniturile din pensii, dar și implementării măsurilor privind mai buna colectare a veniturilor bugetare care determină o creștere a veniturilor curente cu 0,5% din PIB începând cu anul 2026;

De asemenea, în ceea ce privește principalii indicatori de sustenabilitate ai finanțelor publice se pot remarca următoarele:

- a) **Creșterea cheltuielilor primare nete:** pentru a asigura ajustarea deficitului bugetar în termeni ESA de sub 3% ritmul de creștere anuală a cheltuielilor primare nete se vor situa pe un trend descendent de la valoarea de 5,1% în anul 2025 la valoarea de 3,8% în anul 2031;
- b) **Soldul primar structural:** are de asemenea un trend descendent de la -4,3% din PIB în anul 2025 la +1,7% din PIB în anul 2031 cu un ritm mediu de descreștere de un punct procentual în PIB anual ceea ce va permite României să obțină ajustarea deficitului bugetar în termeni ESA la sub 3% în anul 2031;
- c) **Sold bugetar ESA:** se situează pe un trend descrescător de la -7,9% din PIB în anul 2024 la -2,5% în 2031 cu un ritm mediu anual de descreștere de aproximativ 0,8 puncte procentuale din PIB traiectorie care va permite dezvoltarea și implementarea cheltuielilor cu investițiile care au în perioada 2025-2026 un procent în PIB de peste 7%.

Situația principalilor indicatori de sustenabilitate a finanțelor publice ale României asumați pentru perioada de ajustare fiscal-bugetară 2025-2031 este prezentată în Tabelul nr.29.

Indicator		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
1	PIB potențial – rata de creștere	2,7	2,7	2,5	2,4	2,2	2,1	2,0	2,0
2	Deflator PIB – rata de creștere	7,2	5,0	4,9	4,8	4,7	4,6	4,5	4,4
3	Creșterea cheltuielilor primare nete – rata de creștere		5,1	4,9	4,7	4,3	4,2	3,9	3,8
4	Sold ESA –% din PIB	-7,9	-7,0	-6,4	-5,7	-5,0	-4,2	-3,4	-2,5
5	Sold structural –% din PIB	-7,3	-6,3	-5,7	-5,1	-4,3	-3,5	-2,7	-1,8
6	Sold primar structural –% din PIB	-5,3	-4,3	-3,3	-2,3	-1,3	-0,3	0,7	1,7
7	Datoria publică –% din PIB	52,2	55,7	58,5	60,6	62,0	62,6	62,4	61,4
8	Variația datoriei publice – pp din PIB	3,4	3,5	2,8	2,1	1,4	0,6	-0,2	-1,0

Tabel nr. 29: Principalii indicatori ai ajustării bugetare pe perioada 2024-2031

Astfel pe baza indicatorilor de sustenabilitate a finanțelor publice prezentați în Tabelul nr.29 România își stabilește ca obiectiv central al politicii de deficit bugetar reîntrarea pe o traiectorie de ajustare începând cu anul 2025, de o manieră care să îi permită încadrarea în valoarea de referință stabilită de Tratatul privind funcționarea UE la sfârșitul orizontului de timp acoperit de acest plan și, implicit, crearea premiselor de ieșire de sub incidența procedurii europene de deficit excesiv.

Ritmul mediu anual de ajustare a soldului primar structural este cu un punct procentual pe an, față de 0,74 pe an propus de Comisia Europeană¹⁴, așa cum rezultă din Tabelul nr.30 deoarece punctul de plecare al traiectoriei de ajustare (respectiv deficitul bugetar estimat pe anul 2024) este diferit.

¹⁴ în orientările sale prealabile transmise în luna iunie a.c.

Denumire indicator economic	Anul							
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Sold primar structural propus de Comisia Europeană -% din PIB	-4,4	-3,7	-2,9	-2,2	-1,4	-0,7	0,0	0,8
Sold primar structural propus de România -% din PIB	-5,3	-4,3	-3,3	-2,3	-1,3	-0,3	0,7	1,7

Tabel nr. 30: Traiectoria de ajustare a soldului primar structural

În ceea ce privește traiectoria de ajustare a soldului cheltuielilor primare nete în perioada 2025-2031 se poate observa din Tabelul nr. 31 că rata medie anuală de ajustare a cheltuielilor primare nete este de 4,4%, în comparație cu rata medie anuală de ajustare determinată de Comisia Europeană de 5,2%, în principal datorită țintei de deficit bugetar estimată la sfârșitul anului 2024.

Denumire indicator economic	Anul						
	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Traiectorie ajustare cheltuieli primare nete – COM	6,1	5,7	5,3	5,0	4,8	4,7	4,5
Traiectorie ajustare cheltuieli primare nete -cumulat		11,8	17,1	22,1	26,9	31,6	36,1
Traiectorie ajustare cheltuieli primare nete – RO	5,1	4,9	4,7	4,3	4,2	3,9	3,8
Traiectorie ajustare cheltuieli primare nete -cumulat		10,0	14,6	19,0	23,1	27,1	30,9

Tabel nr. 31: Traiectoria de ajustare a cheltuielilor primare nete pentru perioada 2025-2031

Tabelul 1a: Angajamentul Bugetar

Angajamente bugetare		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	
1	Cheltuieli primare nete finanțate la nivel național	(rata de creștere)	11,8	14,3	5,1	4,9	4,7	4,3	4,2	3,9	3,8
2		(rata de creștere cumulativă)		14,3	20,2	26,0	31,9	37,6	43,3	49,0	54,7

Tabelul 1b: Principalele variabile macroeconomice

			2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
			rata de creștere	rata de creștere	rata de creștere	rata de creștere	rata de creștere	rata de creștere	rata de creștere	rata de creștere	rata de creștere
1	PIB potențial	Tabelul 2, Linia 26	2,9	2,7	2,7	2,5	2,4	2,2	2,1	2,0	2,0
2	Deflatorul PIB-ului	Tabelul 2, Linia 2	12,2	7,2	5,0	4,9	4,8	4,7	4,6	4,5	4,4
			% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB
3	Sold bugetar excedentar/deficitar	Tabelul 4, Linia 31	-6,5	-7,9	-7,0	-6,4	-5,7	-5,0	-4,2	-3,4	-2,5
4	Sold bugetar structural	Tabelul 4, Linia 33	-6,0	-7,3	-6,3	-5,7	-5,1	-4,3	-3,5	-2,7	-1,8
5	Sold bugetar primar structural	Tabelul 4, Linia 34	-4,1	-5,3	-4,3	-3,3	-2,3	-1,3	-0,3	0,7	1,7
6	Datoria brută	Tabelul 4, Linia 35	48,9	52,2	55,7	58,5	60,6	62,0	62,6	62,4	61,4
7	Modificarea datoriei brute	Tabelul 4, Linia 36	1,3	3,4	3,5	2,8	2,1	1,4	0,6	-0,2	-1,0

Tabelul 2: Scenariul macroeconomic

PIB	Codul ESA	2023	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	
		milia rde NAC	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	
1	PIB real	B.1*g		2,1	2,8	2,5	2,5	2,4	2,2	2,1	2,0	2,0
2	Deflatorul PIB			12,2	7,2	5,0	4,9	4,8	4,7	4,6	4,5	4,4
3	PIB nominal	B.1*g	1605,6	14,6	10,2	7,7	7,5	7,3	7,0	6,8	6,6	6,4
Componentele PIB real		Codul ESA	milia rde NAC	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere
4	Consumul privat	P.3	998,8	2,8	5,4	3,0	2,8	2,5	2,2	2,1	2,0	2,0
5	Consumul guvernamental	P.3	271,7	6,0	1,0	0,7	0,8	1,3	1,6	1,8	1,9	2,0
6	Formarea brută de capital fix	P.51	431,5	14,4	5,8	5,5	4,6	3,6	2,9	2,3	2,0	2,0
7	Modificări ale stocurilor și achiziție netă de bunuri de valoare (% din PIB)	P.52 + P.53	-19,6	-1,2	-1,8	-1,7	-1,7	-1,5	-1,3	-1,0	-0,6	-0,3
8	Exporturi de bunuri și servicii	P.6	628,2	-1,4	-0,3	2,3	3,2	3,5	3,1	3,1	3,0	2,9
9	Importuri de bunuri și servicii	P.7	705,0	-1,4	4,6	4,1	4,0	3,8	3,1	3,0	2,9	2,9
Contribuții la creșterea PIB												
10	Cererea internă finală			6,4	5,1	3,5	3,1	2,7	2,4	2,2	2,1	2,1
11	Modificări ale stocurilor și achiziție netă de valoare	P.52 + P.53		-4,3	-0,2	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12	Balanța externă de	B.11		0,0	-2,1	-0,9	-0,5	-0,3	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1

	bunuri și servicii											
Deflatori și IAPC		Codul ESA	2023	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
			miliarde NAC	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere
13	Deflatorul consumului privat			9,8	5,3	4,0	3,7	3,6	3,5	3,4	3,3	3,2
14	p.m. IAPC			10,4	5,5	4,2	3,3	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
15	Deflatorul consumului guvernamental			11,0	10,3	5,4	5,6	5,5	5,5	5,4	5,2	5,1
16	Deflatorul investiții			8,9	6,4	4,3	4,0	4,0	3,9	3,6	3,5	3,3
17	Deflatorul prețului de export (bunuri și servicii)			5,1	2,0	2,9	3,1	3,1	3,0	2,9	2,9	2,7
18	Deflatorul prețurilor de import (bunuri și servicii)			2,1	-0,2	1,5	1,7	1,8	1,8	1,8	1,8	1,7
Piața muncii		Codul ESA	2023	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
			Nivel	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere
19	Populația ocupată (1000 persoane, conturi naționale)		8.471,1	-0,9	2,6	-0,9	0,0	0,1	0,0	-0,1	-0,1	-0,2
20	Nr. ore medii anuale lucrate/persoană angajată		1.825,9	0,0	0,1	0,2	0,0	-0,1	-0,3	-0,4	-0,4	-0,4
21	PIB real/persoană angajată			3,1	0,1	3,5	2,5	2,3	2,2	2,2	2,1	2,2
22	PIB real/oră lucrată			3,1	0,0	3,3	2,5	2,4	2,5	2,6	2,5	2,6
23	Compensarea angajaților (miliarde NAC)	D.1	603,3	16,6	14,0	7,3	7,4	7,3	7,1	6,9	6,6	6,4
24	Compensații per angajat (= 23/19)		71.218,6	17,7	11,1	8,3	7,4	7,2	7,1	7,0	6,7	6,6

		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
		Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere
25	Rată șomajului (%)	5,6	5,3	5,3	5,2	5,2	5,1	5,1	5,1	5,1
PIB potențial și componente		Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere
26	PIB potențial	2,9	2,7	2,7	2,5	2,4	2,2	2,1	2,0	2,0
Contribuție la creșterea potențială										
27	Muncă	0,2	0,1	-0,1	-0,2	-0,3	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
28	Capital	1,9	1,9	1,9	1,7	1,6	1,4	1,3	1,2	1,2
29	Productivitatea totală a factorilor	0,8	0,7	0,9	1,0	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2
		% PIB pot.	% PIB pot.	% PIB pot.	% PIB pot.	% PIB pot.	% PIB pot.	% PIB pot.	% PIB pot.	% PIB pot.
30	Output Gap	-2,0	-1,9	-2,1	-2,1	-2,1	-2,1	-2,1	-2,1	-2,1

Notă: Dacă un plan este prezentat înainte ca datele privind rezultatele pentru anul T-1 să fi fost publicate de Eurostat și institutele naționale de statistică, anul de bază ar trebui să fie T-2 (în loc de T-1).

„miliarde NAC” se referă la moneda națională în miliarde.

Tabelul 3: Ipoteze externe

		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	
1	Rata dobânzii pe termen scurt	(%, media anuală)	7,5	5,7	5,0	4,9	4,8	4,7	4,6	4,5	4,4
2	Rata dobânzii pe termen lung	(%, media anuală)	6,7	6,6	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9
3	Cursul de schimb USD/EUR	(media anuală)	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1		
4	Cursul de schimb NAC/EUR (numai pentru statele non-EA)	(media anuală)	4,95	4,98	5,03	5,09	5,15	5,21	5,27	5,33	5,39
5	PIB real mondial (excluzând UE)	(rata de creștere)									
6	PIB real al UE	(rata de creștere)									
7	Volumul importurilor mondiale, excluzând UE	(rata de creștere)									
8	Prețul petrolului	(Brent, USD/baril)	83,7	83,2	76,1	73,2					

Notă: Ratele dobânzilor pe termen scurt și pe termen lung, utilizate în estimarea cheltuielilor cu dobânzile aferente datoriei publice sunt conform metodologiei descrisă în “Monitorul privind sustenabilitatea datoriei din 2023 al Comisiei Europene (DSA)”, fiind calculate pe baza ratelor forward cotate și preluate din Bloomberg. Pentru rata de dobândă pe termen lung pe 30 de ani a fost asumată rata de 4,5% stabilită de către CE.

Tabelul 4: Proiecții bugetare

	Venituri	Codul ESA	2023	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
			miliarde NAC	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB
1	Impozite pe producție și import	D.2	170,7	10,6	10,6	10,4	10,9	10,8	11,0	11,0	11,0	11,0
2	Impozite curente pe venit, avere etc.	D.5	85,3	5,3	5,8	7,0	7,1	7,1	7,0	7,1	7,0	7,0
3	Contribuții sociale	D.61	175,2	10,9	11,7	11,7	11,7	11,7	11,7	11,6	11,6	11,6
4	Alte venituri curente	(P.11 + P.12+ P.131) + D.39 + D.4 + D.7	60,8	3,8	3,8	4,0	3,7	3,1	3,0	2,9	2,9	3,0
5	Impozite pe capital	D.91	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6	Alte venituri din capital	D.92 + D.99	49,1	3,1	2,8	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
7	Venituri totale (= 1+2+3+4+5+6)	TR	541,1	33,7	34,7	36,1	36,4	35,7	35,7	35,6	35,5	35,6
8	Din care: transferuri din UE (venituri angajate, nu numerar)	D.7EU + D.9EU	54,1	3,4	2,2	2,6	2,4	1,7	1,7	1,5	1,6	1,7
9	Venituri totale, altele decât transferurile din UE (= 7-8)		487,1	30,3	32,5	33,5	34,0	34,0	34,0	34,1	33,9	33,9
10	p.m. Măsuri privind veniturile (creșteri, cu excepția măsurilor finanțate de UE)		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
11	p.m. Venituri unice incluse în proiecții (niveluri, excluzând măsurile finanțate de UE)		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Cheltuieli	Codul ESA	miliarde NAC	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB
12	Remunerația angajaților	D.1	161,7	10,1	11,2	10,6	10,4	10,3	10,2	10,0	9,8	9,7
13	Consumul intermediar	P.2	98,6	6,1	6,2	6,2	6,1	6,1	6,1	6,0	5,9	5,8
14	Cheltuielile cu dobânzile	D.41	30,6	1,9	2,0	2,0	2,4	2,8	3,0	3,2	3,4	3,5
15	Beneficii sociale altele decât transferurile sociale în natură	D.62	189,7	11,8	12,4	12,7	12,3	12,0	11,7	11,4	11,0	10,6
16	Transferuri sociale în natură prin intermediul producției de piață	D.632	11,4	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
17	Subvenții	D.3	16,1	1,0	0,9	0,9	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6
18	Alte cheltuieli curente	D.29 + (D.4- D.41) + D.5 + D.7 + D.8	25,0	1,6	1,8	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7
19	Formarea brută de capital fix	P.51	86,4	5,4	6,3	7,1	7,3	5,9	5,4	5,0	4,6	4,3
20	Din care: Investițiile publice finanțate național		51,6	3,2	4,8	5,3	5,6	4,8	4,3	4,1	3,6	3,2
21	Transferuri de capital	D.9	25,9	1,6	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2

22	Alte cheltuieli de capital	P.52 + P.53 + NP	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
23	Cheltuieli totale (= 12+13+14+15+16+17+18+19+21+22)	TE	646,0	40,2	42,6	43,1	42,8	41,4	40,7	39,8	38,9	38,1	
24	Din care: Cheltuielile finanțate din transferuri de la UE (= 8)	D.7EU + D.9EU	54,1	3,4	2,2	2,6	2,4	1,7	1,7	1,5	1,6	1,7	
25	Cheltuieli finanțate național (23-24)		591,9	36,9	40,4	40,5	40,4	39,7	39,0	38,3	37,3	36,4	
26	p.m. Cofinanțarea națională a programelor finanțate de Uniune		0,9	0,1	0,4	0,8	0,7	0,6	0,7	0,8	0,5	0,4	
27	p.m. Componenta ciclică a beneficiilor pentru șomaj		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
28	p.m. Măsuri one-off incluse în proiectiile (niveluri, excluzând măsurile finanțate de UE)		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
29	Cheltuieli primare nete finanțate la nivel național (înainte de măsurile privind veniturile) (= 25-26-27-28-14)		560,4	34,9	38,0	37,7	37,3	36,4	35,3	34,3	33,4	32,5	
	Cheltuieli primare nete finanțate la nivel național				Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	Rată creștere	
30	Creșterea netă a cheltuielilor primare finanțate la nivel național	MTP Tabelul 1a, Linia 1			11,8	14,3	5,1	4,9	4,7	4,3	4,2	3,9	3,8
	Solduri bugetare	Codul ESA	miliarde NAC	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	
31	Sold bugetar net excedentar/deficitar (= 7-23)	B.9	-104,8	-6,5	-7,9	-7,0	-6,4	-5,7	-5,0	-4,2	-3,4	-2,5	
32	Sold primar (= 31-14)	B.9 - D.41p	-74,2	-4,6	-5,9	-5,0	-4,0	-2,9	-2,0	-1,0	0,0	1,0	
	Ajustare ciclică			% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	
33	Sold bugetar structural			-6,0	-7,3	-6,3	-5,7	-5,1	-4,3	-3,5	-2,7	-1,8	
34	Sold primar structural			-4,1	-5,3	-4,3	-3,3	-2,3	-1,3	-0,3	0,7	1,7	
	Datorie publică		miliarde NAC	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	% PIB	
35	Datoria brută		784,4	48,9	52,2	55,7	58,5	60,6	62,0	62,6	62,4	61,4	
36	Modificarea datoriei brute		118	1,3	3,4	3,5	2,8	2,1	1,4	0,6	-0,2	-1,0	
37	Contribuții la modificările datoriei brute												
38	Sold primar (= minus 32)			4,6	5,9	5,0	4,0	2,9	2,0	1,0	0,0	-1,0	
39	Efectul bulgărelui de zăpadă			-4,0	-2,5	-1,7	-1,5	-1,2	-0,9	-0,7	-0,5	-0,3	
40	Cheltuieli cu dobânzi (= minus 14)			1,9	2,0	2,0	2,4	2,8	3,0	3,2	3,4	3,5	
41	Efect din creștere economică			-0,9	-1,2	-1,2	-1,3	-1,3	-1,3	-1,2	-1,2	-1,2	

42	Efect din inflație		-5,0	-3,3	-2,5	-2,6	-2,7	-2,7	-2,7	-2,7	-2,6
43	Ajustare stoc-flux (= 36-38-39)		0,7	0	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
			%	%	%	%	%	%	%	%	%
44	p.m. Rata dobânzii implicite la datorie (= 14 / Datorie publică (t-1))		4,2	4,1	3,8	4,3	4,7	4,9	5,2	5,4	5,6

Notă: Previziunile privind creșterea ponderii datoriei publice în PIB până în anul 2029 sunt determinate de soldul primar și în principal de soldul primar structural, deși acești indicatori înregistrează o traiectorie descendentă ca urmare a consolidării fiscale. Înscriserea datoriei publice pe o traiectorie descendentă începând cu anul 2030 și poziționarea sub pragul de 60% din PIB începând cu anul 2031 se datorează ajustării deficitului structural primar și implicit a soldului primar, care înregistrează excident începând cu anul 2031, cât și ca urmare a efectului "bulgăreului de zăpadă" prin creșterea PIB-ului nominal (efectul din creșterea economică și din inflație contribuind la compensarea cheltuielilor cu dobânzile).

Tabelul 5: Impactul estimat al măsurilor discreționare privind veniturile

Nr. Crt.	Titlul/ descrierea măsurii	Tipul măsurii: One-Off	Cheltuială/ Venit	Subsector	Cod ESA	2025 %PIB	2026 %PIB
1.	<p> Reforma fiscală - Implementarea jalonului 207 din PNRR precum și elaborarea unui Raport asupra sistemului fiscal de către Banca Mondială prin care se vor stabili două scenarii cu măsuri specifice cu un impact bugetar estimat la cel puțin 1,1% din PIB pentru anul 2025 net de impactul majorării plafonului neimpozabil pentru veniturile din pensii astfel:</p> <p>a) actualizarea regulilor de impunere/ bazei de impozitare/ sistemului de facilități fiscale pentru impozitul pe profit;</p> <p>b) în domeniul impozitului pe veniturile obținute de persoanele fizice și contribuțiile sociale obligatorii, va fi avută în vedere:</p> <p>b.1) revizuirea/ajustarea sistemului deducerilor personale specifice impozitului pe venit;</p> <p>b.2) revizuirea/actualizarea sistemului de impunere a veniturilor realizate de persoanele fizice, precum și revizuirea facilităților fiscale acordate la plata impozitului pe venit;</p> <p>b.3) revizuirea/reevaluarea reglementărilor privind contribuțiile sociale obligatorii datorate de persoanele fizice, precum și revizuirea facilităților fiscale/exceptiilor/regulilor specifice în cazul contribuțiilor sociale obligatorii;</p> <p>c) revizuirea/actualizarea prevederilor legale din domeniul taxei pe valoarea adăugată;</p> <p>d) revizuirea/actualizarea prevederilor privind sistemul de accizare pentru a asigura punerea acestuia în acord cu obiectivele stabilite potrivit jalonului 207 din PNRR;</p> <p>e) revizuirea mecanismului de impozitare pentru clădiri și terenuri, operaționalizarea în cadrul MF a structurii de specialitate privind implementarea modelului de evaluare specific pentru impozitarea proprietăților imobiliare, precum și dezvoltarea și operaționalizarea Sistemului informatic pentru evaluarea proprietăților care fac obiectul impozitării proprietății.</p>	NO	Venit	Întreprinderi Mari, Mijlocii și Mici, persoane fizice		1,1%PIB*)	1,5%PIB**)
2.	<p> Reforma impozitării microîntreprinderilor - Implementarea jalonului 206 din PNRR:</p> <p>Intrarea în vigoare a modificărilor aduse Codului fiscal care reduc treptat domeniul de aplicare al regimului fiscal special aplicabil microîntreprinderilor. Dacă este cazul implementarea de măsuri pentru ducerea la îndeplinire a comentariilor CE referitoare la jalonul 206 în conformitate cu prevederile PNRR inclusiv reducerea graduală a pragului de impozitare o decizie în acest sens fiind luată de Coaliția de Guvernare/Guvernul României;</p>	NO	Venit	Micro întreprinderi		0,10%PIB	0,10% PIB

Nr. Crt.	Titlul/ descrierea măsurii	Tipul măsurii: One-Off	Cheltuială/ Venit	Subsector	Cod ESA	2025 %PIB	2026 %PIB
3.	Reforma administrării sistemului de impozite și taxe: digitalizarea, reducerea gap-ului de impozite și taxe, îmbunătățirea colectării impozitelor și taxelor și actualizarea cadrului legal specific insolvenței, operaționalizarea structurii de specialitate din cadrul ANAF pentru modelarea indicatorilor de risc fiscal, cuantificarea gap ului de impozite și taxe, calcule statistice, etc.	NO	Venit	Întreprinderi Mari, Mijlocii, Mici		-	0,50%PIB
4.	Reforma sistemului de cheltuieli al operatorilor economici de stat/locali: eficientizarea sistemului de cheltuieli operaționale, îmbunătățirea administrării patrimoniului public și a bogățiilor naturale, introducerea normativelor de cheltuieli, monitorizarea sistemului de investiții publice, reducerea dependenței față de bugetul general consolidat.	NO	Cheltuială	Operatori economici de stat/locali		-	0,25%PIB
5.	Restructurarea sistemului de cheltuieli publice: introducerea normativelor de cheltuieli, realizarea sistematică a analizelor tematice de cheltuieli publice, extinderea sistemului de achiziții centralizate, digitalizarea sistemului de cheltuieli publice. Operaționalizarea structurii specifice pentru monitorizarea sistemului de cheltuieli publice cu ajutorul indicatorilor de performanță și participarea la cursuri de specializare cu sprijinul Băncii Mondiale	NO	Cheltuială	Autorități/ instituții publice		-	0,35%PIB
6.	Reforma salariului minim: Intrarea în vigoare a actului care reglementează noul sistem de stabilire a salariului minim.	NO	Cheltuială			-	-
7.	Reforma sistemului de salarizare în sectorul public: Realizarea unei evaluări globale a impactului Legii privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, inclusiv a unei evaluări a impactului fiscal al noii legi; adoptarea și intrarea în vigoare a noului cadru juridic privind remunerarea funcționarilor publici va fi pus în aplicare, în același timp, pentru toate categoriile profesionale, pentru a se evita apariția unor noi dezechilibre în sistemul de salarizare din sectorul public. Această reformă va fi realizată printr-o puternică moderare a creșterii cheltuielilor de personal fără a depăși limitele de cheltuieli de personal care sunt prevăzute în plan pentru perioada de prognoză 2025-2031, precum și cu respectarea legislației privind responsabilitatea fiscal-bugetară.	NO	Cheltuială	Autorități/ instituții publice		-	-
8.	Reforma pensiilor: Îmbunătățirea cadrului legal pentru a asigura sustenabilitatea Pilonului II de pensii, Reforma sistemului de pensii, pe baza principiului contributivității.	NO	Cheltuială			-1,1%PIB	-0,8%PIB
9.	Reforma pensiilor speciale: Reducerea cheltuielilor cu pensiile speciale.	NO	Cheltuială			-0,02%PIB	-0,03%PIB
10.	Reforma sistemului de finanțare al întreprinderilor: Înființarea Fondului Național de Investiții pentru Sprijinul Mediului de Afaceri, atragerea de investiții strategice în economie, granturi și credit fiscal pentru industria prelucrătoare;	NO	Cheltuială	Întreprinderi Mari, Mijlocii și Mici		-	-

Notă: *) net de impactul majorării plafonului neimpozabil pentru veniturile din pensii

**) ca efect al analizării impactului bugetar al reformei fiscale

Tabelul 6: Măsuri indicative privind veniturile și cheltuielile prevăzute în plan

	Măsura (titlu/descriere)	Impactul asupra veniturilor sau cheltuielilor	Data de implementare planificată
1	Măsura 1	Opțional	QX 20XX
(...)	(...)	(...)	(...)
x	Măsura X	Opțional	QX 20XX

Tabelul 7a: Proiecții privind datoria și soldul global și principalele ipoteze subiacente

				2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
1	Datoria publică brută	MTP Table 4, line 35	(% PIB)	48,9	52,2	55,7	58,5	60,6	62,0	62,6	62,4	61,4
2	Soldul bugetar	MTP Table 4, line 31	(% PIB)	-6,5	-7,9	-7,0	-6,4	-5,7	-5,0	-4,2	-3,4	-2,5
3	Sold bugetar primar structural		(% PIB pot.)	-4,1	-5,3	-4,3	-3,3	-2,3	-1,3	-0,3	0,7	1,7
4	Componenta ciclică		(% PIB pot.)	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
5	Măsurile one-off		(% PIB)	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
6	Cheltuieli cu dobânzile	MTP Table 4, line 14	(% PIB)	1,9	2,0	2,0	2,4	2,8	3,0	3,2	3,4	3,5
7	Rata dobânzilor pe termen lung	MTP Table 3, line 1	(%)	6,7	6,6	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9
8	Rata dobânzilor pe termen scurt	MTP Table 3, line 2	(%)	7,5	5,7	5,0	4,9	4,8	4,7	4,6	4,5	4,4
9	Rata medie implicită a dobânzii	MTP Table 4, line 44	(%)	4,2	4,1	3,8	4,3	4,7	4,9	5,2	5,4	5,6
10	Ajustări Stock-flow	MTP Table 4, line 43	(% PIB)	0,7	-0,1	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
11	PIB potențial	MTP Table 2, line 26	(Rata de creștere)	2,9	2,7	2,7	2,5	2,4	2,2	2,1	2,0	2,0
12	PIB real	MTP Table 2, line 1	(Rata de creștere)	2,1	2,8	2,5	2,5	2,4	2,2	2,1	2,0	2,0
13	Deflatorul PIB	MTP Table 2, line 2	(Rata de creștere)	12,2	7,2	5,0	4,9	4,8	4,7	4,6	4,5	4,4
14	PIB nominal	MTP Table 2, line 3	(Rata de creștere)	14,6	10,2	7,7	7,5	7,3	7,0	6,8	6,6	6,4

Tabelul 7b: Proiecțiile privind datoria și principalele variabile de criză, scenarii deterministe și simulări stocastice

				2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Scenariul de stres financiar												
1	Datoria publică brută	MTP Table 4, line 35	(% PIB)	48,9	52,2	55,7	58,5	60,6	62,0	62,6	62,4	61,4
2	Rata dobânzii pe termen lung	MTP Table 3, line 1	(%)	6,7	6,6	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9
3	Rata dobânzii pe termen scurt	MTP Table 3, line 2	(%)	7,5	5,7	5,0	4,9	4,8	4,7	4,6	4,5	4,4
Scenariu SPB inferior												
4	Datoria brută	MTP Table 4, line 35	(% PIB)	48,9	52,2	55,7	58,5	60,6	62,0	62,6	62,4	61,4
5	Soldul bugetar primar structural	MTP Table 4, line 34	(% PIB pot.)	-4,1	-5,3	-4,3	-3,3	-2,3	-1,3	-0,3	0,7	1,7
Scenariul „r-g” advers												
6	Datoria publică brută	MTP Table 4, line 35	(% PIB)	48,9	52,2	55,7	58,5	60,6	62,0	62,6	62,4	61,4
7	Rata dobânzii pe termen lung	MTP Table 3, line 1	(%)	6,7	6,6	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9
8	Rata dobânzii pe termen scurt	MTP Table 3, line 2	(%)	7,5	5,7	5,0	4,9	4,8	4,7	4,6	4,5	4,4
9	PIB real	MTP Table 2, line 1	(Rata de creștere)	2,1	2,8	2,5	2,5	2,4	2,2	2,1	2,0	2,0
10	PIB potențial	MTP Table 2, line 26	(Rata de creștere)	2,9	2,7	2,7	2,5	2,4	2,2	2,1	2,0	2,0
Simulări stocastice												
11	Probabilitatea ca datoria să fie sub valoarea sa în T+4/7		(%)									

Notă: Analiza de sensibilitate a datoriei publice în cele trei scenarii deterministice, relevă o traiectorie similară, până în anul 2031, respectiv de creștere graduală până în anul 2029, depășind temporar pragul de 60% din PIB cu ușoare variații ale indicatorului în fiecare din cele 3 scenarii, situându-se în intervalul 48,3% - 53,0% din PIB .

Tabelul 7c: Proiecții privind datoria publică și soldul global și ipotezele subiacente (scenariul baseline¹⁵)

				2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
1	Datoria publică brută	MTP Tabelul 4, Linia 35	(% PIB)	48,9	52,2	57,4	62,7	68,3	74,5	81,1	87,9	94,9
2	Soldul bugetar	MTP Tabelul 4, Linia 31	(% PIB)	-6,5	-7,9	-9,1	-9,4	-9,8	-10,4	-10,9	-11,4	-11,9
3	Soldul bugetar primar structural	MTP Tabelul 4, Linia 34	(% PIB pot.)	-4,1	-5,3	-5,3	-5,3	-5,3	-5,3	-5,3	-5,3	-5,3
4	Componenta ciclică		(% PIB pot.)	0,6	0,6	0,4	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5	Cheltuieli cu dobânzi	MTP Tabelul 4, Linia 14	(% PIB)	1,9	2,0	2,0	2,5	3,0	3,5	4,0	4,5	5,0
6	Rata dobânzii pe termen lung	MTP Tabelul 3, Linia 1	(%)	6,7	6,6	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9
7	Rata dobânzii pe termen scurt	MTP Tabelul 3, Linia 2	(%)	7,5	5,7	5,0	4,9	4,8	4,7	4,6	4,5	4,4
8	Rata medie implicită a dobânzii	MTP Tabelul 4, Linia 44	(%)	4,2	4,1	4,2	4,8	5,2	5,6	5,8	6,0	6,2
9	PIB potențial	MTP Tabelul 2, Linia 26	(Rata de creștere)	2,9	2,7	2,7	2,5	2,4	2,2	2,1	2,0	2,0
10	PIB real	MTP Tabelul 2, Linia 1	(Rata de creștere)	2,1	2,8	3,3	3,4	2,9	2,4	2,1	2,0	2,0
11	Deflatorul PIB	MTP Tabelul 2, Linia 26	(Rata de creștere)	12,2	7,2	5,0	4,9	4,8	4,7	4,6	4,5	4,4
12	PIB nominal	MTP Tabelul 2, Linia 3	(Rata de creștere)	14,6	10,2	8,4	8,4	7,8	7,2	6,8	6,6	6,4
13	Multipliator fiscal		(%)	0,75								

Tabelul 7d: Proiecții privind datoria și ipoteze suplimentare

				2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
1	Datoria brută	MTP Table 4, line 35	(% PIB)	48,9	52,2	55,7	58,5	60,6	62,0	62,6	62,4	61,4
2	Datorie pe termen lung refinanțată		(% PIB)	4,6	3,2	3,6	4,0	4,3	4,7	5,0	5,2	5,3
3	Datoria pe termen scurt refinanțată		(% PIB)	2,1	2,3	2,6	2,8	2,9	3,1	3,1	3,2	3,2
4	Datorie pe termen lung nouă		(% PIB)	7,0	7,3	6,6	6,1	5,4	4,8	4,0	3,2	2,3
5	Datorie pe termen scurt nouă		(% PIB)	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2	0,1

¹⁵ Scenariul fără schimbări de politică fiscal-bugetară

Tabelul 8: Reforme și investiții care stau la baza prelungirii perioadei de ajustare

Denumirea măsurii	RRF / PA	Pași cheie	CSR	Priorități comune	Obiective principale	Data implementării	Indicator(i) privind obiectivele
<p>Reforma 1: Reforma fiscală potrivit jalonului 207 și jalonului 208 din PNRR</p>	<p>J207/J208</p>	<p>Pasul cheie 1: Elaborarea unui Raport asupra sistemului fiscal de către Banca Mondială prin care se vor stabili două scenarii cu măsuri specifice un impact bugetar estimat la cel puțin 1,1% din PIB pentru anul 2025 net de impactul majorării plafonului neimpozabil pentru veniturile din pensii astfel: a) actualizarea regulilor de impunere/ bazei de impozitare/ sistemului de facilități fiscale pentru impozitul pe profit; b) în domeniul impozitului pe veniturile obținute de persoanele fizice și contribuțiile sociale obligatorii, va fi avută în vedere: b.1) revizuirea/ajustarea sistemului deducerilor personale specifice impozitului pe venit; b.2) revizuirea/actualizarea sistemului de impunere a veniturilor realizate de persoanele fizice, precum și revizuirea facilităților fiscale acordate la plata impozitului pe venit; b.3) revizuirea/reevaluarea reglementărilor privind contribuțiile sociale obligatorii datorate de persoanele fizice, precum și revizuirea facilităților fiscale/excepțiilor/regulilor specifice în cazul contribuțiilor sociale obligatorii; c) revizuirea/actualizarea prevederilor legale din domeniul taxei pe valoarea adăugată; d) revizuirea/actualizarea prevederilor privind sistemul de accizare pentru a asigura punerea acestuia în acord cu obiectivele stabilite potrivit jalonului 207 din PNRR; e) revizuirea mecanismului de impozitare pentru clădiri și terenuri, Operaționalizarea în cadrul MF a structurii de specialitate privind implementarea modelului de evaluare specific pentru impozitarea proprietăților imobiliare, precum și dezvoltarea și operaționalizarea Sistemului informatic pentru evaluarea</p>		<p>Consolidarea rezilienței sociale și economice</p>	<p>Asigurarea unui sistem fiscal care contribuie la stimularea creșterii economice sustenabile a României, prin revizuirea/ actualizarea regulilor de impunere/ bazei de impozitare/sistemului de facilități fiscale pentru impozitul pe profit, impozitul pe venit/contribuțiile sociale, taxa pe valoarea adăugată, accize și impozitarea ecologică, impozitul pe proprietate și pentru impozite și taxe relevante ale sistemului fiscal.</p>	<p>Q1 2025</p>	<p>Un raport asupra sistemului fiscal elaborate de către Banca Mondială care va cuprinde două scenarii pentru a avea un impact bugetar estimat la cel puțin 1,1% din PIB în anul 2025 net de impactul majorării plafonului neimpozabil pentru veniturile din pensii</p>

		proprietăților care fac obiectul impozitării proprietății.					
		Pasul cheie 2: Elaborarea și aprobarea unui memorandum de către Guvernul României referitor la măsurile specifice fiscale care reies din scenariile elaborate de către Banca Mondială în conformitate cu jalonului 207, 208 și 237 din PNRR și obiectivele reformei fiscale după cum urmează: a) obiectivele reformei fiscale stabilite la punctul II lit.a) - j); b) impactul bugetar al reformei fiscale de minim 1,1% din PIB; c) obiectivele stabilite prin jaloanele 207, 208 și 237 din Planul Național de Redresare și Reziliență; d) măsurile specifice descrise în cadrul etapei I de implementare a Reformei Fiscale descrise anterior.		Consolidarea rezilienței sociale și economice		Q1 2025	Un memorandum aprobat de către Guvernul României privind măsurile specifice fiscale
		Pasul cheie 3: Consultarea mediului de afaceri și organizarea dezbaterii publice pentru modificările ce vor fi aduse Codului Fiscal, pentru a se asigura predictibilitate fiscală și a nu se genera presiuni fiscale care să determine schimbări în comportamentul contribuabililor pe baza Memorandumului aprobat conform pasului cheie nr. 2.		Consolidarea rezilienței sociale și economice		Q1 2025	O dezbaterie publică și consultare cu mediul de afaceri.
		Pasul cheie 4: Adoptarea și aprobarea actului normativ privind modificarea Codului Fiscal pentru a asigura transpunerea măsurilor specifice pe tipuri de impozite și taxe, potrivit pasului cheie nr.1		Consolidarea rezilienței sociale și economice		Q1 2025	Un act normativ de modificare a Codului fiscal.
	J237	Pasul cheie 5: Dezvoltarea unui sistem informatic pentru implementarea modelului automat de evaluare a proprietăților imobiliare supuse impozitării, care să susțină noua abordare de impozitare pe baza valorii de piață, operaționalizarea structurii de specialitate care va avea atribuții și responsabilități în domeniul impozitului pe proprietate.		Consolidarea rezilienței sociale și economice O tranziție digitală justă	Un sistem informatic dezvoltat și operațional pentru evaluarea proprietăților care fac obiectul impozitelor pe proprietate, cu următoarele caracteristici: interoperabilitatea bazelor de date conținând informații cu privire la proprietăți, deținute de diverse instituții, operaționalizarea unui departament dedicat în cadrul Ministerului Finanțelor, crearea unui Registru al Prețurilor de Vânzare cu privire la proprietățile rezidențiale, dezvoltarea unui model de evaluare în masă pentru proprietățile rezidențiale, realizarea unui mecanism de determinare a valorii impozabile a proprietăților imobiliare utilizând mecanismele de evaluare a valorii de piață din standardele internaționale.	Q4 2025	Un sistem informatic pentru evaluarea proprietății imobiliare, o structură de specialitate pentru gestionarea problemelor specifice impozitului pe proprietate.
Reforma 2: Reforma impozitării microîntreprinderilor	J206	Reglementarea taxării specifice microîntreprinderilor raportat la implementarea jalonului 206 din cadrul PNRR și după caz implementarea comentariilor specifice ale CE trimise odată cu cererea de plată 3 din cadrul PNRR, inclusiv pentru reducerea graduală a pragului de impozitare o decizie în acest sens fiind luată de Coaliția de Guvernare/Guvernul României. Măsuri pentru implementarea jalonului 206 în acord cu prevederile PNRR;		Consolidarea rezilienței sociale și economice	Reducerea treptată a sferei de aplicare a regimului fiscal special pentru microîntreprinderi, prin implementarea unor reguli suplimentare de prevenire a divizării artificiale a întreprinderilor pentru accesarea regimului microîntreprinderilor, revizuirea/actualizarea cotei de impozitare pentru microîntreprinderi, eliminarea deducerilor fiscale din impozitul pe venitul microîntreprinderilor (sponsorizări, case de marcat), precum și reglementarea conceptului fiscal de întreprinderi legate (aceste categorii de măsuri au fost implementate deja prin jalonul 206 în cadrul PNRR). Se așteaptă poziția CE pentru CP3 din cadrul PNRR;	Q1 2025	Intrarea în vigoare a actului normativ cu modificările descrise, dacă va fi cazul;

Reforma 3 Reforma administrării sistemului de impozite și taxe	J226a Sfera J226 APIC J226a e-Trezor J225 e-Register of risks	Pasul cheie 1: Implementarea unui mecanism de detectare timpurie a fraudelor TVA asociate cu achizițiile intracomunitare, tranzitele și tranzacțiile interne	O tranziție digitală justă	Consolidarea capacității instituționale a ANAF - Unitatea Antifraudă prin implementarea unui instrument de monitorizare în timp real a transporturilor care va permite depistarea achizițiilor de bunuri efectuate de către persoanele impozabile clasificate drept persoane cu risc fiscal ridicat. Reducerea decalajului de TVA rezultat din fraudă MTIC și fraudă internă. Mecanismul de detectare timpurie a fraudei TVA implementat la controlul la frontieră, ne va permite să avem o imagine de ansamblu reală a tranzacțiilor transfrontaliere, folosind Ro e-Transport ca instrument digital de monitorizare pentru detectarea transporturilor fără documente adecvate sau achiziții efectuate de persoanele impozabile clasificate ca risc fiscal ridicat. persoane, e-Sealing și platforma de big data (APIC - analytics) care va permite analiza în timp real atât a datelor structurate, cât și a celor nestructurate, cu scopul de a obține alerte timpurii de risc și de a crește eficiența controalelor fiscale. Toate aceste măsuri sunt necesare ținând cont că s-a constatat că aproximativ 15% din decalajul fiscal este generat de fraudă, inclusiv de fraudă intracomunitară.	Q1 2025 și Q4 2026 pentru sistemul APIC	Un mecanism de detectare timpurie a fraudelor TVA asociate cu achizițiile intracomunitare, tranzitele și tranzacțiile interne
		Pasul cheie 2: Implementarea unor module antifraudă pentru analiza și identificarea tranzacțiilor suspecte de fraudă carusel (CARUSEL, INDFISC, TRANSPRISC, COMRISC și RORISC)	O tranziție digitală justă	Implementarea instrumentelor analitice bazate pe indicatori fiabili pentru a aborda deficitul de TVA folosind un modul antifraudă pentru analiza și identificarea tranzacțiilor suspecte de fraudă MTIC. Reducerea decalajului de TVA sporește sustenabilitatea fiscală, iar implementarea instrumentelor informatice care să fie utilizate în investigațiile antifraudă contribuie, de asemenea, la o tranziție digitală echitabilă.	Q2 2025	5 module antifraudă CARUSEL, INDFISC, TRANSPRISC, COMRISC și RORISC
		Pasul cheie 3: Monitorizarea digitală a conformării în pregătirea documentelor relevante fiscale	O tranziție digitală justă	Creșterea capacității de detectare a neregulilor din diverse sisteme nou implementate: e-Invoice, SAF-T, e-AMEF (casă de marcat electronică), e-DU (forma digitală unică), e-TVA și DAC-7, CESOP. Reducerea decalajelor fiscale folosind un mediu digital extins pentru a detecta și a reduce diferențele tipuri de evaziune fiscală manifestată prin neconformitate deliberată, subdeclarare, utilizarea companiilor ființe în lanțul tranzacțiilor, costuri excesive de raportare și înregistrare.	Q2 2025	7 proiecte de digitalizare e-Invoice, SAF-T, e-AMEF (casă de marcat electronică), e-DU (forma digitală unică), e-TVA și DAC-7, CESOP
		Pasul cheie 4: Controlul mecanismului de planificare fiscală pentru marii contribuabili și extinderea acestui mecanism la contribuabilii mijlocii	O tranziție digitală justă	Extinderea programului „Analiza predictivă” la alte categorii de contribuabili în scopul creșterii eficienței inspecției fiscale pentru TVA și CIT Stabilirea clasamentului contribuabililor pe clase și subclase de risc, în conformitate cu prevederile Codului de Procedură Fiscală, folosind un instrument informatic adecvat. În cadrul Componentei C8 - “Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii”, ANAF a propus măsura conexă (investiție) I2 - “Îmbunătățirea proceselor de administrare a impozitelor și taxelor, inclusiv prin implementarea managementului integrat al riscurilor” cu mai multe ținte/jaloane asociate. Printre jaloanele aferente Investiției 2 se numără Jalonul nr. 225 “Registrul electronic al riscurilor va fi pe deplin operațional” și Jalonul nr. 226 “S-a instituit și este operațională platforma de tip big data/APIC”, cu termen de implementare 31.12.2025. Astfel, ANAF a propus măsurile de reformă de la jaloanele 225 și 226 din PNRR, respectiv implementarea unui instrument informatic care să permită integrarea, analiza și valorificarea unor volume mari de date, cu scopul de a duce la îndeplinire prevederile art. 7, alin. (8) din Codul de procedură fiscală, respectiv realizarea periodică a analizei de risc pentru stabilirea clasei/subclasei de risc fiscal a contribuabililor, în vederea administrării eficiente a contribuabililor. Aceste două obiective majore privind digitalizarea ANAF se regăsesc transpuse, sub forma cerințelor funcționale formulate și acceptate în cadrul proiectului APIC - parte integrantă a proiectului APOLODOR.	Q1 2025 și Q4 2026 pentru extindere, după implementare a APIC	Un mecanism de planificare fiscală pentru marii contribuabili și extinderea acestui mecanism la contribuabilii mijlocii
		Pasul cheie 5: Curățarea, integrarea și consolidarea bazelor de date interne; elaborarea unui nou sistem bazat pe conceptul de profilare 360 de grade a	O tranziție digitală justă	Modernizarea și re-proiectarea sistemelor informaționale de administrare fiscală a contribuabililor și asigurarea interoperabilității acestora cu sistemele informaționale ale instituțiilor statului care dețin și pot oferi informații utile în activitatea de colectare a impozitelor. O gestionare mai eficientă a informațiilor fiscale care să permită accesul	Q4 2026	6 sisteme informaționale de administrare fiscală: Cloud guvernamental, Sfera, APIC, e-Trezor, extensia instrumentului

		contribuabililor (persoane fizice și companii); interoperabilitate cu sistemele informaționale ale instituțiilor statului care dețin și pot oferi informații utile în activitatea de colectare a impozitelor. În ceea ce privește aceste probleme, vor fi implementate cloud guvernamental, Sfera, APIC, e-Trezor, extensia instrumentului SAF-T și instrumentele e-Property.			în timp real la patrimoniul și tranzacțiile oamenilor, ceea ce va duce la o eficiență sporită în recuperarea creanțelor bugetare din executările silite și determinarea din timp a mișcărilor patrimoniale. Se știe că rata de recuperare a creanțelor mai vechi de 60 de zile scade exponențial pe măsură ce crește perioada de nerambursare. Având în vedere acest fapt, reproiectarea sistemului informațional va permite reducerea timpului de acțiune pentru toate activitățile administrației, inclusiv cele de audit și inspecție fiscală, conducând la creșterea eficienței colectării.		SAF-T și instrumentele e-Property.
		Pasul cheie 6: Implementarea politicii de abordare a deficitului de TVA		Consolidarea rezilienței sociale și economice	Reducerea decalajului de TVA acționând asupra principalelor surse de formare a acestuia, respectiv insolvențe și fraude, surse care sunt adesea intercorelate Din analiza noastră internă a reieșit că aproximativ 30% din decalajul fiscal TVA este indus de insolvențe. Având în vedere această situație, vor fi implementate următoarele măsuri: modificarea legislației privind insolvența pentru a asigura un control mai mare asupra situațiilor companiilor care se declară în insolvență.	Q2 2025	Un algoritm de reducere a GAP-ului de TVA;
		Pasul cheie 7: Implementarea unui mecanism modern de colectare, care oferă posibilitatea contribuabilului de a opta pentru plata recurentă a obligațiilor fiscale declarate		Consolidarea rezilienței sociale și economice	Implementarea mecanismului de plată recurentă, care asigură un flux financiar adecvat și crește gradul de conformare voluntară a plăților, asigurând, de asemenea, un nivel ridicat de încredere reciprocă între parteneri (administrativ și contribuabil). Astfel, Administrația Fiscală obține un contract ferm de colectare, iar contribuabilul are un instrument care îl ajută să evite acumularea de dobânzi și penalități de întârziere.	Q4 2026	Un mecanism modern de încasare a creanțelor bugetare;
		Pasul cheie 8: Implementarea unor mecanisme de valorificare a bunurilor mobile supuse executării silite și îmbunătățirea/modernizarea sistemului de poprire și de sechestrare a bunurilor mobile și imobile		Consolidarea rezilienței sociale și economice	Implementarea unor mecanisme mai flexibile în domeniul vânzării bunurilor mobile, prin reglementarea posibilității de utilizare a centrelor comerciale de vânzare cu amănuntul către populație sau prin magazine de vânzare cu amănuntul, dacă acestea îndeplinesc condițiile de calitate pentru a fi vândute populației, în baza unui contract. de consignatie și respectiv includerea unei proceduri distincte care oferă posibilitatea utilizării unor metode moderne de publicitate cu scopul de a obține o audiență ridicată și de a maximiza posibilitatea vânzărilor imediate.	Q4 2025	Un mecanism de valorificare a bunurilor mobile supuse executării silite și îmbunătățirea/modernizarea sistemului de poprire și de sechestrare a bunurilor mobile și imobile
		Pasul cheie 9: Încălzirea și operaționalizarea unei structuri de specialitate cu specialiști în IT, statistică, economie, analiză financiară pentru modelarea indicatorilor de risc, cuantificarea gap-ului de impozite și taxe, calcule statistice precum și participarea acestora specialiști: la cursuri organizate cu sprijinul Băncii Mondiale;		Consolidarea rezilienței sociale și economice	Formarea și operaționalizarea unui departament de specialitate pentru asigurarea modelării analizelor de risc, operaționalizării modulelor antifraudă, cuantificarea gap-ului de TVA și implementarea altor activități specifice pentru a asigura consolidarea capacității administrative a ANAF în combaterea evaziunii fiscale și a îmbunătățirii capacității de colectare a impozitelor și taxelor;	Q4 2025	O structură de specialitate înființată și operaționalizată/cursuri de participare la specializări;
Reforma 4 Reforma sistemului de cheltuieli al operatorilor economici de stat/locali		Pasul cheie 1: Realizarea unei analize diagnostic a sistemului de cheltuieli operaționale, a sistemului de venituri realizate și a mecanismelor de actualizare a tarifelor, a sistemului de subvenționare la operatorii economici		Consolidarea rezilienței economice	Întocmirea unor analize diagnostic de către operatorii economici ce urmărește: - reducerea pierderilor - reducerea plăților restante - actualizarea tarifelor percepute pentru serviciile executate și reducerea cheltuielilor operaționale (altele decât cele direct legate de obținerea producției/executarea serviciilor potrivit obiectului de activitate), care să ducă la: diminuarea subvenției/transferurilor de la bugetul de stat, creșterea profitului net, ce va duce la creșterea veniturilor la bugetul de stat prin creșterea impozitului pe profit, valorificarea activelor necesare desfășurării /dezvoltării obiectului de activitate, în scopul identificării celor neproductive/ nefuncționale și prezentarea de măsuri în vederea folosirii și/sau valorificării și prezentarea acestora Guvernului	Q2 2025	O analiză diagnostic ale operatorilor economici, Memorandum de informare a Guvernului
		Pasul cheie 2: Consultarea cu mediul de afaceri și organizarea de dezbateri publice pentru identificarea de măsuri specifice și consolidarea disciplinei		Consolidarea rezilienței economice	identificarea de soluții în vederea îmbunătățirii performanțelor economico-financiare ale operatorilor economici	Q3 2025	Un pachet de măsuri specifice pentru îmbunătățirea performanțelor economice și disciplina

		financiare a companiilor de stat/locale;					financiară a companiilor de stat/locale;
		Pasul cheie 3: Crearea cadrului normativ privind eficientizarea sistemului de cheltuieli operaționale, îmbunătățirea administrării patrimoniului public și a bogățiilor naturale, introducerea normativelor de cheltuieli, monitorizarea sistemului de investiții publice, dar și reducerea dependenței față de bugetul general consolidat		Consolidarea rezilienței economice	Îmbunătățirea performanțelor economico-financiare ale operatorilor economici, care urmărește: - eficientizarea sistemului de cheltuieli operaționale, destinat utilizării adecvate a fondurilor pe care le au la dispoziție operatorii economici; - îmbunătățirea administrării patrimoniului public și a bogățiilor naturale, prin actualizarea tarifelor pentru categoriile de servicii publice prestate prin formule de indexare/actualizare anuale dar și prin alinierea acestora la nivelul celor practicate în Uniunea Europeană:- introducerea normativelor de cheltuieli, în special pentru acele categorii de cheltuieli care nu sunt legate direct de procesul de producție/asigurare de servicii cu scopul de a asigura o utilizare eficientă a fondurilor pe care operatorii economici le au la dispoziție; - monitorizarea sistemului de investiții publice; - reducerea dependenței față de bugetul general consolidat pentru operatorii economici care beneficiază de alocări de subvenții din bugetul de stat.	Q4 2025	Intrarea în vigoare a prevederilor legale pentru îmbunătățirea performanțelor economice și a disciplinei financiare a companiilor de stat/locale;
Reforma 5. Restructurarea sistemului de cheltuieli publice		Pasul cheie 1: Crearea unei baze de date pentru costurile medii și un mecanism de control pentru creșterile de peste 20% față de costurile medii ale instituțiilor publice		Consolidarea rezilienței economice O tranziție digitală echitabilă	Crearea unei baze de date privind costurile medii în achizițiile publice pentru instituții similare, folosind datele furnizate de baza de date RO e-Factura și a unui mecanism de control pentru creșterile nejustificate. Baza de date va fi utilizată și în procesul de revizuire a cheltuielilor publice. Va fi aplicat ca proiect pilot până în 2026 pentru domeniile educație, sănătate, asistență și protecție socială, precum și pentru autoritățile și instituțiile aflate în subordinea autorităților administrației publice locale. După această perioadă, va fi extins în alte domenii ce urmează a fi stabilite. De asemenea, va fi utilizat pentru a propune achiziționarea în mod centralizat a anumitor bunuri/servicii, cu scopul de a reduce costurile pentru instituțiile publice, precum și pentru introducerea unor normative de cheltuieli pentru autoritățile și instituțiile publice care să urmărească reducerea/stabilizarea cheltuielilor de funcționare ale principalelor categorii de servicii publice	Q3 2025 (pentru baza de date) Q4 2025 (pentru mecanismul de control)	O bază de date funcțională pentru costurile medii și un mecanism de control
		Pasul cheie 2: Realizarea sistematică de revizuirii tematice ale cheltuielilor și aplicarea concluziilor/recomandărilor în procesul de programare bugetară, conform calendarului anual stabilit		Consolidarea rezilienței economice	Rapoarte privind revizuirea cheltuielilor publice cu ținte de economisire obligatorii și măsuri care vor conduce la atingerea acestora, conform calendarului aprobat prin Strategia analizei cheltuielilor publice. Rapoartele de analiză pentru domeniile sănătate și educație au fost deja aprobate de Guvern, iar monitorizarea măsurilor stabilite va continua	În desfășurare	Implementarea în programarea bugetară a măsurilor cuprinse în rapoartele privind revizuirea cheltuielilor publice aprobate de Guvern, care vor conține în mod obligatoriu ținte de economisire cuantificabile
	J202/T4 03 J234 J392	Pasul cheie 3: Extinderea categoriilor comune de bunuri și servicii care vor fi achiziționate centralizat, ținând cont de sectoarele prioritare cu niveluri ridicate de cheltuieli, asigurând astfel cheltuieli publice eficiente prin achiziții centralizate		Consolidarea rezilienței economice	Eficientizarea cheltuielilor publice cu bunurile și serviciile standardizate pentru administrația publică centrală. Îmbunătățirea eficienței și sustenabilității financiare a sistemului de sănătate prin achiziția centralizată a unei game de dispozitive medicale și consumabile pentru sistemul de urgență.	Q4 2024 - Q2 2030	Creșterea ponderii totale a procedurilor de achiziție atribuite de ONAC, din totalul procedurilor de achiziție atribuite de toate autoritățile contractante din România, cu o medie de 0,25% pe an în următorii 7 ani
		Pasul cheie 4: Actualizarea aplicației informatice BUGET_NG		O tranziție digitală justă	Actualizarea și modernizarea sistemului informatic pentru dezvoltarea și gestionarea bugetului național în următoarele scopuri: gestionarea datelor și a informațiilor care reflectă cel mai bine cheltuielile bugetare, la nivel de politici și de programe, sporirea transparenței procesului bugetar prin publicarea de analize și rapoarte pentru a simplifica procesul de cheltuieli pentru anumite programe, îmbunătățirea sistemului de monitorizare și raportare a programelor bugetare.	În desfășurare	Aplicația informatică BUGET_NG actualizată

		Pasul cheie 5: Operaționalizarea structurii de specialitate din cadrul MF pentru monitorizarea cu ajutorul indicatorilor de performanță a sistemului de cheltuieli publice /participarea la cursuri de specialitate organizate cu ajutorul Băncii Mondiale		Consolidarea rezilienței economice	Personalul specializat în analiza cheltuielilor publice va fi suplimentat, iar această activitate va beneficia de asistență tehnică asigurată de Banca Mondială pentru revizuirea metodologiilor de lucru și pentru instruirea personalului specializat în efectuarea revizuirilor cheltuielilor publice. În plus, activitatea de revizuire a cheltuielilor publice va continua conform calendarului anual stabilit.	Q4 2025	O structură de specialitate operaționalizată/participarea la cursuri de specializare
		Pasul cheie 6: Cadru legal pentru implementarea indicatorilor de performanță la nivelul autorităților publice centrale/locale		Consolidarea rezilienței economice	Cadru legal va stabili atribuțiile și responsabilitățile Ministerului de Finanțe/autorităților publice centrale/locale precum și sistemul de raportare care va fi utilizat pentru a monitoriza sistemul de cheltuieli publice precum și alte atribuții și responsabilități în acest domeniu	Q4 2025	Intrarea în vigoare a actului normativ de reglementare a indicatorilor de performanță specifiți cheltuielilor publice;
Reforma 6 Reforma salariului minim	J392	Intrarea în vigoare a actului care reglementează noul sistem de stabilire a salariului minim	RST2019.3	Consolidarea rezilienței sociale și economice, inclusiv Pilonul european al drepturilor sociale.	Instituirea unui mecanism de stabilire a salariului minim care să se bazeze pe criterii obiective și să susțină crearea de locuri de muncă și competitivitatea țării, care să presupună ajustarea salariului minim brut în funcție de rata inflației prognozate. Dacă noul raport între salariul minim brut ajustat și salariul mediu brut prognozat pentru anul următor este sub pragul de 45%, salariul minim brut suplimentar poate fi, de asemenea, ajustat cu 0% - 50% din rata de creștere a productivității prognozate, dar fără a depăși pragul de 50% între salariul minim brut și salariul mediu brut.	Q1 2025	Intrarea în vigoare a actului normativ prin care este reglementat mecanismul de stabilire a salariului minim
Reforma 7 Reforma sistemului de salarizare în sectorul public	J420	Pasul cheie 1: Realizarea unei evaluări globale a impactului Legii privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, inclusiv a unei evaluări a impactului fiscal al noii legi;	RST2019.1 RST2020.1	Consolidarea rezilienței sociale și economice, inclusiv Pilonul european al drepturilor sociale.	Obiectivul reformei este asigurarea unei politici de salarizare echitabile și sustenabile din punct de vedere bugetar prin: - revizuirea coeficienților de ierarhizare pentru fiecare familie ocupațională de funcții bugetare; - reintroducerea unor grile de salarizare pentru administrația locală, corespunzătoare funcțiilor publice și funcțiilor contractuale; - revizuirea sistemului de acordare a sporurilor și plafonarea sumei sporurilor la 20% din salariul de bază, la nivel de ordonator principal de credite/autoritate de eliberare a creditelor.	Realizat	Rezultatele evaluării impactului aplicării actului normativ
		Pasul cheie 2: Adoptarea și intrarea în vigoare a noului cadru juridic privind remunerarea funcționarilor publici cu încadrarea în anvelopa de cheltuieli de personal luate în calcul la elaborarea planului bugetar-structural pentru perioada de prognoză 2025-2031;	RST2019.1 RST2020.1	Consolidarea rezilienței sociale și economice, inclusiv Pilonul european al drepturilor sociale.	Noul cadru juridic va fi pus în aplicare în același timp pentru toate categoriile profesionale, pentru a se evita apariția unor noi dezechilibre în sistemul de salarizare din sectorul public. Această reformă va intra în vigoare atunci când deficitul bugetar în termeni ESA va fi de sub 5% din PIB, cu respectarea prevederilor legale privind Legea responsabilității fiscal-bugetare și cu încadrarea în anvelopa bugetară care a fost luată în calcul la elaborarea planului bugetar-structural pe termen mediu	Q2 2025	Adoptarea noului cadru legislativ privind salarizarea funcționarilor publici
Reforma 8 Reforma pensiilor	J213	Pasul cheie 1 Îmbunătățirea cadrului legal pentru a asigura sustenabilitatea Pilonului II de pensii, respectiv creșterea contribuțiilor la pilonul II de pensii de la 4,75% la 6% până în anul 2031;	RST2020.4 RST2019.2	Consolidarea rezilienței sociale și economice, inclusiv Pilonul european al drepturilor sociale.	Noul cadru legislativ: - va asigura sustenabilitatea fiscală a pilonului II printr-o creștere a contribuțiilor în conformitate cu dispozițiile Strategiei fiscal-bugetare; - va digitaliza funcționarea sistemului de pensii private - va diversifica investițiile din pilonul II de pensii.	Realizat	Creșterea contribuțiilor la fondurile de pensii private de la 4,75% la 6% până în anul 2031.
	J214	Pasul cheie 2: Reforma sistemului de pensii, pe baza principiului contributivității	RST2020.4 RST2019.2	Consolidarea rezilienței sociale și economice, inclusiv Pilonul european al drepturilor sociale.	Adoptarea unei noi legi privind sistemul public de pensii, cu următoarele obiective: - va introduce o nouă formulă de calcul pentru pensiile noi și pensiile în curs de plată. Parametrii formulei vor fi aleși de așa manieră încât să fie conformi cu obiectivul de a asigura sustenabilitatea finanțelor publice. În plus, aceștia nu trebuie să permită majorări ad-hoc ale nivelului pensiilor, cu excepția cazului în care sunt însoțite de măsuri care compensează impactul bugetar; - va introduce o nouă regulă de indexare a pensiilor și un mecanism care să nu permită creșterilor ad-hoc ale pensiilor (adică orice creștere care depășește normele de indexare prevăzute de lege); - va reduce în mod semnificativ posibilitățile de pensionare anticipată, va introduce stimulente pentru prelungirea vieții profesionale și majorarea voluntară a vârstei standard de pensionare până la 70 de ani, în conformitate cu creșterea speranței de viață, și va egaliza vârsta legală de pensionare pentru bărbați și femei la 65 de ani până în 2035;	Realizat	Intrarea în vigoare a actului normativ

					<ul style="list-style-type: none"> - va introduce stimulente pentru amânarea pensionării; - va consolida principiul contributivității pe care se bazează sistemul; - va spori gradul de adecvare a pensiilor minime și a pensiilor mai mici, în special pentru persoanele aflate sub pragul sărăciei. 		
Reforma 9 Reforma pensiilor speciale	J215	Reducerea cheltuielilor cu pensiile speciale	RST 2020.4 RST 2019.2	Consolidarea rezilienței sociale și economice, inclusiv Pilonul european al drepturilor sociale.	<p>Noul cadru legislativ va revizui pensiile speciale și le va alinia la principiul contributivității. - Nu se vor crea noi categorii de pensii speciale, iar categoriile actuale vor fi raționalizate.</p> <p>- Pensiile speciale se calculează în prezent pe baza principiului contributivității, a vechimii în profesie și a reajustării procentului legat de veniturile obținute. Perioada minimă de cotizare este similară cu cea aplicată în fondul public de pensii</p> <p>Nicio pensie specială nu poate depăși venitul obținut în cursul perioadei de cotizare.</p>	Implementat	Intrarea în vigoare a actului normativ
Reforma 10: Reforma finanțării mediului de afaceri		Reforma cadrului instituțional de alocare a fondurilor pentru sprijinirea mediului de afaceri - Fondul de Investiții pentru Sprijinul IMM de tip private equity		Consolidarea rezilienței sociale și economice, inclusiv Pilonul european al drepturilor sociale.	Consolidarea capacității administrative a MIPE pentru alocarea de fonduri în vederea sprijinirii IMM-urilor sub formă de private equity pentru a susține dezvoltarea economică pe termen lung, atragerea de investitori și crearea de locuri de muncă	Q2 2026	Intrarea în vigoare a legii pentru operaționalizarea Fondului de Investiții destinat sprijinului IMM precum și a legislației specifice granturilor/creditului fiscal/creditului de investiții pentru industria prelucrătoare.

Tabelul 9: Alte reforme și investiții

	Denumirea/Descrierea măsurii	RRF / PA	CSR	Priorități comune
1	<p>Combaterea efectelor schimbărilor climatice în agricultură</p> <p>Implementarea până în 2030 a unui program de investiții pentru reabilitarea infrastructurii principale de irigații (67 de proiecte în valoarea de 2.337 milioane EUR) și a infrastructurii de desecare-drenaj (2 proiecte în valoare de 34 milioane EUR)</p>			<p>1. O tranziție verde echitabilă - adaptarea la schimbările climatice/ utilizarea durabilă și protecția resurselor de apă și maritime</p> <p>2. Consolidarea rezilienței sociale și economice - reducerea inegalităților sociale și/ sau a disparităților teritoriale</p>
2	<p>Sprijin pentru realizarea de investiții care să asigure dezvoltarea regională a României/ Schema de ajutor de stat aprobată prin HG nr. 300/2024</p> <p>Implementarea schemei de ajutor de stat pentru realizarea de proiecte de investiții de mare anvergură, cu importante efecte în economie, orientate spre sectoare de activitate de vârf, care să asigure favorizarea extinderii și diversificării activităților economice în regiunile cel mai puțin favorizate. Ajutorul se acordă pentru investiții cu costuri eligibile între 10-100 milioane EUR. Bugetul total alocat este de 450 milioane EUR, plata ajutorului de stat urmând a se realiza în perioada 2025-2032.</p>		<p>CSR2020.3. - Asigurarea de sprijin sub formă de lichidități pentru economie, de care să beneficieze întreprinderile</p>	<p>2. Consolidarea rezilienței sociale și economice - reducerea inegalităților sociale și/ sau a disparităților teritoriale</p>
3	<p>Sprijin pentru susținerea investițiilor strategice în economia națională</p> <p>Realizarea/ implementarea schemei de ajutor de stat pentru investițiile strategice, cu acordarea de facilități sub formă de grant, facilități fiscale, alte forme de sprijin (scurtarea de termene în obținerea avizelor necesare, atribuirea directă de terenuri pentru implementarea investițiilor din domeniul public sau privat deținut de stat/ autorități publice locale necesare implementării investițiilor, asigurarea infrastructurii de transport și a utilităților necesare exploatarea investițiilor). Schema de ajutor de stat va beneficia de un cadru legal general care va reglementa acordarea facilităților, precum și modalitatea de accesare a celorlalte forme de sprijin. Bugetul total al schemei este 1.000 milioane EUR, plățile urmând a se realiza în perioada 2025-2031. Sectoarele care vor putea beneficia de această schemă sunt: industria alimentară, industria chimică, industria farmaceutică, industria metalurgică, industria de apărare, industria construcțiilor metalice, construcția utilajelor și instalațiilor, fabricarea mașinilor și echipamentelor, echipamentelor electrice.</p>		<p>CSR2020.3. - Asigurarea de sprijin sub formă de lichidități pentru economie, de care să beneficieze întreprinderile</p>	<p>2. Consolidarea rezilienței sociale și economice - reducerea inegalităților sociale și/ sau a disparităților teritoriale</p>
4	<p>Stimularea valorificării resurselor minerale metalifere (susținerea industriei prelucrătoare)</p> <p>Realizarea/ implementarea schemei de ajutor de stat pentru susținerea de proiecte de investiții din industria prelucrătoare. Bugetul total al schemei este 250 milioane EUR, plățile urmând a se realiza în perioada 2025-2031. Domeniile de activitate eligibile sunt: producția de metale feroase sub forme primare și feroaliale/ producția de tuburi, țevi profile tubulare și accesorii pentru acestea din oțel/ tragere la rece a barelor/ laminare la rece a benzilor</p>		<p>CSR2020.3 - Asigurarea de sprijin sub formă de lichidități pentru economie, de care să beneficieze întreprinderile</p>	<p>2. Consolidarea rezilienței sociale și economice - reducerea inegalităților sociale și/ sau a disparităților teritoriale</p>

	înguste/ producția de profile obținute la rece/ metalurgia aluminiului și cuprului etc.			
5	<p>Sprijin pentru tranziția verde și decarbonizarea marilor industrii (siderurgică și chimică)</p> <p>Realizarea/ implementarea schemei de ajutor de pentru decarbonizarea proceselor de producție industrială prin electrificarea proceselor de producție/ prin trecerea la utilizarea hidrogenului produs din surse regenerabile de energie sau a combustibililor pe bază de hidrogen din surse regenerabile. Bugetul total al schemei este 1.000 milioane EUR, plățile urmând a se realiza în perioada 2025-2031. Finanțarea acestei scheme urmează a se realiza prin vânzarea certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră (certIFICATE CO2).</p>		<p>CSR2022.3 - Reducerea dependenței generale de combustibilii fosili;</p> <p>CSR2020.3 - Asigurarea de sprijin sub formă de lichidități pentru economie, de care să beneficieze întreprinderile</p>	<p>1. O tranziție verde echitabilă - atenuarea schimbărilor climatice</p> <p>2. Consolidarea rezilienței sociale și economice - reducerea inegalităților sociale și/ sau a disparităților teritoriale</p>

Tabetul 10: Nevoile de investiții

Priorități comune	Descrierea nevoilor de investiții
A fair green and digital transition, including consistency with the European Climate Law	Realizarea/ implementarea schemei de ajutor de pentru decarbonizarea proceselor de producție industrială prin electrificarea proceselor de producție/ prin trecerea la utilizarea hidrogenului produs din surse regenerabile de energie sau a combustibililor pe bază de hidrogen din surse regenerabile. Bugetul total al schemei este 1.000 mil. EUR, plățile urmând a se realiza în perioada 2025-2031. Finanțarea acestei scheme urmează a se realiza prin vânzarea certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră (certIFICATE CO2).
Social and economic resilience, including the European Pillar of Social Rights	Implementarea până în 2030 a unui program de investiții pentru reabilitarea infrastructurii principale de irigații (67 de proiecte în valoarea de 2.337 mil. EUR) și a infrastructurii de desecare-drenaj (2 proiecte în valoare de 34 mil. EUR).
	Implementarea schemei de ajutor de stat pentru susținerea de proiecte de investiții din industria prelucrătoare. Bugetul total al schemei este 250 mil. EUR, plățile urmând a se realiza în perioada 2025-2031. Domeniile de activitate eligibile sunt: producția de metale feroase sub forme primare și feroaliaje/ producția de tuburi, țevi profile tubulare și accesorii pentru acestea din oțel/ tragere la rece a barelor/ laminare la rece a benzilor înguste/ producția de profile obținute la rece/ metalurgia aluminiului și cuprului etc.
	Sprijin pentru realizarea de investiții care să asigure dezvoltarea regională a României/ Schema de ajutor de stat aprobată prin HG nr. 300/2024 Implementarea schemei de ajutor de stat pentru realizarea de proiecte de investiții de mare anvergură, cu importante efecte în economie, orientate spre sectoare de activitate de vârf, care să asigure favorizarea extinderii și diversificării activităților economice în regiunile cel mai puțin favorizate. Ajutorul se acordă pentru investiții cu costuri eligibile între 10-100 mil. EUR. Bugetul total alocat este de 450 mil. EUR, plata ajutorului de stat urmând a se realiza în perioada 2025-2032.
Energy security	Susținerea micilor industriași (domenii - croitorie/ prelucrare piei animale/ mici meșteșugari).
Energy security	Participarea la inițiative trans-naționale de realizare a infrastructurii de transport energetic ce vizează creșterea securității energetice a Europei (Coridorul Sudic/Coridorul BRUA (Bulgaria-România-Ungaria-Austria)/ Coridorul Vertical/ Coridorul Trans-Balcanic).
Where necessary, the build-up of defence capabilities	Realizarea/ implementarea schemei de ajutor de stat pentru investițiile strategice, cu acordarea de facilități sub formă de grant, facilități fiscale, alte forme de sprijin (scurtarea de termene în obținerea avizelor necesare, atribuirea directă de terenuri pentru implementarea investițiilor din domeniul public sau privat deținut de stat/ autorități publice locale necesare implementării investițiilor, asigurarea infrastructurii de transport și a utilităților necesare exploatarea investițiilor). Schema de ajutor de stat va beneficia de un cadrul legal general care va reglementa acordarea facilităților, precum și modalitatea de accesare a celorlalte forme de sprijin. Bugetul total al schemei este 1.000 mil. EUR, plățile urmând a se realiza în perioada 2025-2031. Industria de apărare reprezintă unul din sectoarele care va putea beneficia de această schemă.

Tabelul 11: Reforme și investiții pentru combaterea dezechilibrelor excesive - plan de măsuri corective

Denumirea reformei	Termen de implementare
<p>R1. Reforma fiscală - Implementarea jalonului 207 din PNRR precum și elaborarea unui Raport asupra sistemului fiscal de către Banca Mondială prin care se vor stabili două scenarii cu măsuri specifice cu un impact bugetar estimat la cel puțin 1,1% din PIB pentru anul 2025 net de impactul majorării plafonului neimpozabil pentru veniturile din pensii astfel:</p> <p>a) actualizarea regulilor de impunere/ bazei de impozitare/ sistemului de facilități fiscale pentru impozitul pe profit;</p> <p>b) în domeniul impozitului pe veniturile obținute de persoanele fizice și contribuțiile sociale obligatorii, va fi avută în vedere:</p> <p>b.1) revizuirea/ajustarea sistemului deducerilor personale specifice impozitului pe venit;</p> <p>b.2) revizuirea/actualizarea sistemului de impunere a veniturilor realizate de persoanele fizice, precum și revizuirea facilităților fiscale acordate la plata impozitului pe venit;</p> <p>b.3) revizuirea/reevaluarea reglementărilor privind contribuțiile sociale obligatorii datorate de persoanele fizice, precum și revizuirea facilităților fiscale/exceptiilor/regulilor specifice în cazul contribuțiilor sociale obligatorii;</p> <p>c) revizuirea/actualizarea prevederilor legale din domeniul taxei pe valoarea adăugată;</p> <p>d) revizuirea/actualizarea prevederilor privind sistemul de accizare pentru a asigura punerea acestuia în acord cu obiectivele stabilite potrivit jalonului 207 din PNRR;</p> <p>e) revizuirea mecanismului de impozitare pentru clădiri și terenuri, operaționalizarea în cadrul MF a structurii de specialitate privind implementarea modelului de evaluare specific pentru impozitarea proprietăților imobiliare, precum și dezvoltarea și operaționalizarea Sistemului informatic pentru evaluarea proprietăților care fac obiectul impozitării proprietății.</p>	Q1 2025
<p>R2. Reforma impozitării microîntreprinderilor - Implementarea jalonului 206 din PNRR: Intrarea în vigoare a modificărilor aduse Codului fiscal care reduc treptat domeniul de aplicare al regimului fiscal special aplicabil microîntreprinderilor. Dacă este cazul implementarea de măsuri pentru ducerea la îndeplinire a comentariilor CE referitoare la jalonul 206 inclusiv reducerea graduală a pragului la microîntreprinderi o decizie în acest sens fiind luată în Coaliția de Guvernare/Guvernul României;</p>	Q1 2025
<p>R3. Reforma administrării sistemului de impozite și taxe: digitalizarea, reducerea gap-ului de impozite și taxe, îmbunătățirea colectării impozitelor și taxelor și actualizarea cadrului legal specific insolvenței, operaționalizarea structurii de specialitate din cadrul ANAF pentru modelarea indicatorilor de risc fiscal, cuantificarea gap ului de impozite și taxe, calcule statistice, etc, inclusiv operaționalizarea structurii de specialitate pentru modelarea indicatorilor de risc fiscal, calcule statistice, cuantificarea reducerii GAP-ului de TVA etc.</p>	Q1 2025 - Q4 - 2026
<p>R4. Reforma sistemului de cheltuieli al operatorilor economici de stat/locali: eficientizarea sistemului de cheltuieli operaționale, îmbunătățirea administrării patrimoniului public și a bogățiilor naturale, introducerea normativelor de cheltuieli, monitorizarea sistemului de investiții publice, reducerea dependenței față de bugetul general consolidat.</p>	Q2 2025 - Q4 2025
<p>R5. Restructurarea sistemului de cheltuieli publice: introducerea normativelor de cheltuieli, realizarea sistematică a analizelor tematice de cheltuieli publice, extinderea sistemului de achiziții centralizate, digitalizarea sistemului de cheltuieli publice. Operaționalizarea structurii specifice pentru monitorizarea sistemului de cheltuieli publice cu ajutorul indicatorilor de performanță și participarea la cursuri de specializare cu sprijinul Băncii Mondiale.</p>	Q1 2025 - Q2 2030
<p>R6. Reforma salariului minim: Intrarea în vigoare a actului care reglementează noul sistem de stabilire a salariului minim.</p>	Q2 2025
<p>R7. Reforma sistemului de salarizare în sectorul public: Realizarea unei evaluări globale a impactului Legii privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, inclusiv a unei evaluări a impactului fiscal al noii legi; adoptarea și intrarea în vigoare a noului cadru juridic privind remunerarea funcționarilor publici. Noul cadru juridic va fi pus în aplicare, în același timp, pentru toate categoriile profesionale, pentru a se evita apariția unor noi dezechilibre în sistemul de salarizare din sectorul public, cu încadrare în anvelopa salarială luată în calcul în actualul plan bugetar-structural în funcție de spațiul fiscal care va fi permis de traiectoria de ajustare a deficitului bugetar în perioada de prognoză 2025-2031.</p>	Q2 2025
<p>R8. Reforma pensiilor: Îmbunătățirea cadrului legal pentru a asigura sustenabilitatea Pilonului II de pensii, Reforma sistemului de pensii, pe baza principiului contributivității.</p>	Realizat
<p>R9. Reforma pensiilor speciale: Reducerea cheltuielilor cu pensiile speciale.</p>	Implementat
<p>R10. Reforma sistemului de finanțare al întreprinderilor: Înființarea Fondului Național de Investiții pentru Sprijinul Mediului de Afaceri, atragerea de investiții strategice în economie, granturi și credit fiscal pentru industria prelucrătoare;</p>	Q2 2026

I1: Investiții în infrastructura de irigații pentru combaterea schimbărilor climatice: asigură valorificarea potențialului agricol al României și împreună cu investițiile în industria agroalimentară asigură reducerea deficitului balanței comerciale a României	Q1 2025 - Q4 2031
I2: Investiții în industria prelucrătoare: asigură alocarea fondurilor naționale prin programe naționale în industria prelucrătoare ca bază pentru dezvoltarea economică a României pe termen lung.	Q1 2025 - Q4 2031
Componenta 6 - Energie (PNRR) Reforma 1. Reforma pieței de energie electrică, prin înlocuirea cărbunelui din mixul energetic și susținerea unui cadru legislativ și de reglementare stimulativ pentru investițiile private în producția de electricitate din surse regenerabile: decarbonizarea sectorului energetic și creșterea capacității de generare a energiei electrice din surse regenerabile. Investiția 2. Capacitățile de producție a hidrogenului verde care să fie utilizat pentru stocarea energiei electrice și/sau pentru decarbonizarea industriei: utilizarea hidrogenului verde în conformitate cu Strategia UE privind hidrogenul, prin instalarea unor capacități de producție a hidrogenului verde de cel puțin 60 MWH2 în electrolizoare, care să producă cel puțin 10 000 de tone de hidrogen din surse regenerabile. Investiția 4. Lanț industrial de producție și/sau asamblare și/sau reciclare a bateriilor, a celulelor și panourilor fotovoltaice (inclusiv echipamente auxiliare) și noi capacități de stocare a energiei electrice: creșterea flexibilității rețelei de energie electrică și integrarea unor capacități suplimentare de generare a energiei din surse regenerabile.	Q4 2025 - Q2 2026 Q4 2025 Q2 2026
Componenta 16 - REPowerEU (PNRR) Investiția 2. Noi capacități de producție de energie electrică din surse regenerabile: instalarea unei noi capacități de producție de energie din surse regenerabile de 950 MW prin intermediul unei licitații publice competitive neutre din punct de vedere tehnologic între diferitele tehnologii (eoliană și solară). Investiția 5. Digitalizarea, eficiența și modernizarea rețelei naționale de transport al energiei electrice: crește flexibilitatea și abordează blocajele din rețeaua de energie electrică pentru a accelera integrarea capacităților suplimentare de producere a energiei din surse regenerabile și pentru a spori reziliența rețelei, consolidând în același timp securitatea cibernetică prin îmbunătățirea capacității de a răspunde la atacurile cibernetice.	Q4 2024 Q4 2023 - Q2 2026
Componenta 4 - Transport sustenabil (PNRR) Investiția 1. Modernizarea și reînnoirea infrastructurii feroviare Investiția 2. Material rulant feroviar: investiții în material rulant feroviar cu emisii zero și modernizat. Reforma 1. Transport sustenabil, decarbonizare și siguranță rutieră: sprijinirea tranziției către o mobilitate sustenabilă și inteligentă prin dezvoltarea și îmbunătățirea cadrului strategic, juridic și operațional al sistemului de transport din România.	Q2 2026
Componenta 9 - Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare (PNRR) Reforma 1. Transparență legislativă, debirocratizare și simplificare procedurală destinate mediului de afaceri: reduce sarcina administrativă pentru întreprinderi prin simplificarea și sporirea transparenței procedurilor reglementare. Investiția 1. Platforme digitale privind transparența legislativă, debirocratizarea și simplificarea procedurală destinate mediului de afaceri: instituirea a cel puțin două platforme digitale publice operaționale care să fie conectate la cloud-ul guvernului, pe deplin operaționale și care să utilizeze baze de date digitale relevante (include ghișeu unic - one stop shop pentru licențe/autorizații/certificări). Investiția 2. Instrumente financiare pentru sectorul privat: crearea de mecanisme de finanțare adaptate nevoilor firmelor, pentru atenuarea riscurilor de lichiditate și solvabilitate cu care se confruntă acestea, cu accent inclusiv pe contribuția la schimbările climatice și tranziția digitală. Investiția 3. Scheme de ajutor pentru sectorul privat: asigură digitalizarea întreprinderilor mici și mijlocii favorizând inovarea și adaptarea modelelor de afaceri la realitățile digitale. Investiția 4. Proiecte transfrontaliere și multinaționale - Procesoare cu consum redus de energie și cipuri semiconductoare: sprijină dezvoltarea domeniului microelectronicii în România Reforma 4. Consolidarea cooperării dintre mediul de afaceri și cel de cercetare: consolidează cooperarea dintre întreprinderi și organizațiile publice de cercetare, dezvoltare și inovare (40 % din proiectele de cercetare finanțate din fonduri publice au cel puțin o entitate comercială activă, inclusiv IMM-uri și	Q3 2022 - Q4 2025 Q2 2025 Q4 2021 - Q2 2026 Q1 2022 - Q2 2025 Q2 2024 (parțial implementat) Q2 2026

<p>întreprinderi nou-înființate, în calitate de partener în cadrul proiectelor finanțate de Ministerul Cercetării, Digitalizării și Inovării și de agențiile sale).</p>	
<p>Componenta 15 - Educație (PNRR)</p> <p>Investiția 9. Asigurarea echipamentelor și a resurselor tehnologice digitale pentru unitățile de învățământ: cu accent pe zonele defavorizate (în special zonele rurale), permițând accesul elevilor la tehnologie prin laboratoare informatice și echipamente dedicate.</p> <p>Investiția 16. Digitalizarea universităților și pregătirea acestora pentru profesiile digitale ale viitorului: asigură dotarea universităților cu noi centre tehnologice inovatoare.</p>	<p>Q3 2024 - Q1 2025</p> <p>Q4 2025</p>